

Onsdagen den 25 november

Kl. 09.00–16.17

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 11 november justerades.

§ 2 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i EU-nämnden skulle utökas från 68 till 69.

Kammaren medgav denna utökning.

§ 3 Val av extra suppleant

Val av extra suppleant i EU-nämnden företogs.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i EU-nämnden

Dag Klackenberg (M)

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2015/16:183

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:183 Vidareutveckling av Valfärdsakademin
av Anette Åkesson (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 17 december 2015.

Prot. 2015/16:33
25 november

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 23 november 2015
Socialdepartementet
Annika Strandhäll (S)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2015/16:203

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:203 Livet på landsbygden
av Anette Åkesson (M)

Interpellationen har överlämnats till statsrådet Bucht och kommer att besvaras fredagen den 11 december 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 23 november 2015

Näringsdepartementet
Sven-Erik Bucht (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Proposition
2015/16:51 till skatteutskottet

Motioner

2015/16:3274, 3276–3278 till utrikesutskottet
2015/16:3271 och 3275 till utrikesutskottet
2015/16:3270 och 3273 till utbildningsutskottet
2015/16:3272 till finansutskottet

§ 6 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Kulturutskottets betänkande
2015/16:KrU3 Ändringar i kulturmiljölagen

Konstitutionsutskottets utlåtande
2015/16:KU3 Bättre lagstiftning för bättre resultat – en EU-agenda

Finansutskottets betänkande 2015/16:FiU1

Statens budget 2016 – Rambeslutet (prop. 2015/16:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 1 ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Tragiken och dramatiken i vår omvärld handlar naturligtvis inte i första hand om pengar och ekonomi. Många människor flyr för sina liv medan andra flyr *från* sina liv, en del för att de inte har någonting alls, allt fler för att de paradoxalt nog har tillräckligt med resurser, tillräckligt med information och tillräckliga nätverk för att kunna ta sig hit från svåra delar av världen.

Aldrig förr har så många vetat så mycket om världen som just nu. I den meningen har vi nog bara sett början på de stora folkvandringarnas tid.

Desto viktigare då att Sverige gör rätt, både på kort sikt i den akuta flyktingkrisen och på längre sikt för att bygga ett samhälle som håller ihop och som är bra både för oss som har bott här länge och för dem som i framtiden kommer att flytta hit. Det är ett stort ansvar, fullt av dilemman.

Men har man sagt det måste man också säga detta: Alla våra goda ambitioner kokar förr eller senare ned till Excelarkens svarta eller röda siffror. All politik handlar inte om pengar, men man måste kunna räkna för att kunna förstå vilka ekonomiska konsekvenser politiken faktiskt får.

Då har det avgörande betydelse om människor som kommer till vårt land förväntas och tillåts bidra och försörja sig själva eller om de tvärtom ska vänta i sju år på att kunna försörja sig själva.

Om Europa tar ett större gemensamt ansvar och om Sverige kan samla sig till en mer realistisk migrationspolitik finns här mycket stora möjligheter. Men om Sverige och Tyskland ska göra jobbet själva eller om arbetslösheten bland lågt utbildade och utrikes födda permanentas på grekiska nivåer står vi tvärtom inför långsiktiga problem som blir ännu värre.

Sverige behöver en ny överenskommelse för att klara av det vi nu står inför. Det är bra att de samtalen nu startar. Men en verkligt meningsfull uppgörelse behöver gå längre än till bara den akuta flyktingfrågan. Det är den långa sikten som bekymrar mig allra mest.

Herr talman! Sverige har i grunden välskötta offentliga finanser och klarar rent ekonomiskt av temporära kriser. Men jag vill varna för allmänt lättsinne av typen ”statens räntor är låga, och vi har råd att låna”. Utgiftstrycket på de offentliga finanserna är stort – mycket större än vad avsiktliga politiska reformer brukar summeras till.

Låt mig för säkerhets skull vara övertydlig: En hel del av detta ska inte bara regeringen lastas för. Jag är fullt medveten om det och har därför viss respekt för Finansdepartementets svårigheter att få plus och minus att gå ihop. Ökade migrationsutgifter på 30 eller 40 miljarder kronor om året – det motsvarar hela det svenska försvaret, hela biståndet eller nära nog all högre utbildning – är svåra att på kort sikt spara sig till.

Men just därför är de samlade signalerna från regeringen så illavarslande: Först kom försöket att ensidigt överge det svenska överskottsmålet. Sedan kom mycket stora avsiktliga utgiftsökningar med allt från bostads- subventioner och borttagen tidsgräns i sjukförsäkringarna till traditionell

politisk vilja att spendera – även om det numera alltid kallas för att investera.

Nu skapas oklarheter om krona-för-krona-principen gäller, och det är osäkert om regeringen över huvud taget kommer att klara utgiftstaket för 2016. Till detta kommer stegrande utgifter för sjukfrånvaro och andra automatiska välfärdskostnader.

Jag säger inte att det här är lätt, för jag vet att det inte är det. Jag säger bara att allt förr eller senare måste betalas och att det kräver ett mycket tydligare ekonomiskt och politiskt ledarskap än det Sverige har i dag. När omvärlden är dramatisk måste inte bara Försvarsdepartementet vara Sveriges vakthund. Det måste även Finansdepartementet.

I dag ska vi debattera budgetalternativen för 2016. Låt mig därför börja med att yrka bifall till Moderaternas reservationer 1 och 6 i finansutskottets betänkande.

Herr talman! Den svenska ekonomins utveckling sker också mot en fond av internationell osäkerhet. EU-kommissionens höstprognos visar att tillväxtekonomierna saktar in och att världshandeln utvecklas svagare än förr. Det påverkar naturligtvis Sverige, där exporten står för halva bnp.

Det betyder alltså mer för Sverige vad som sker i omvärlden än det betyder för omvärlden vad som sker i Sverige. Det är inte avsett som ett oartigt påpekande om att vi skulle sakna betydelse för andra. Men det finns numera ett mycket litet utrymme i en global ekonomi för Sverige att föra dålig ekonomisk politik. Vi är inte ett skyddat land som alltid tryggt landar på fötterna, oavsett vilka beslut vi fattar.

Herr talman! Låt mig peka på två huvudspår i en bättre ekonomisk politik.

För det första måste vi bryta det nya utanförskap som riskerar att ersätta det gamla, där främst äldre slarvigt förtidspensionerades bort från arbetslivet. Det nya utanförskapet är smalare men djupare än det gamla. Det drabbar människor som både är yngre och står längre från arbetsmarknaden, och det koncentreras främst till unga utan utbildning och utrikesfödda utan erfarenhet från svensk arbetsmarknad.

Många kommer till vårt land med efterlängtdade kunskaper. Men ännu fler har högst det som motsvarar grundskoleutbildning. Och arbetslösheten är tre gånger så hög bland dem som bara har grundskola i bagaget. Om vi inget gör kommer många av dem aldrig att ta sig in. Stämmer prognoserna kommer då ytterligare 80 000 människor att hamna i varaktig arbetslöshet i vårt land. Utanförskapet kommer att växa på nytt med enorma sociala och ekonomiska konsekvenser som följd. Vi ser det redan i oroväckande kriminella skuggsamhällen. Så vill inte vi att Sverige ska utvecklas.

Trösklarna in på arbetsmarknaden måste alltså sänkas. Det är bättre att få jobba med det man kan än att inte få jobba alls. Att släppa in människor i Sverige men inte släppa in dem på arbetsmarknaden är helt enkelt ansvarslost.

För det andra måste någon i en ekonomidebatt vara glädjedödaren och säga som det är: Våra resurser är begränsade, men våra behov är oändliga. Starka statsfinanser har varit en förutsättning för Sveriges goda utveckling sedan 90-talskrisen. Vi lärde av våra misstag och av en värld som hade förändrats snabbare än vi, och vi samarbetade kring svåra reformer.

Välskötta offentliga finanser gav oss möjlighet att parera finanskrisen. Välskötta offentliga finanser skapade internationellt förtroende för svensk ekonomi. Och insikten om behovet av välskötta offentliga finanser gav flera finansministrar auktoritet att säga nej också till populära utgiftsreformer.

Herr talman! Utgångspunkten för Moderaternas budgetmotion är att styrkan i den svenska ekonomin ska användas för att påbörja viktiga reformer och för att rusta oss inför nästa kris – det första för att vi vill, det andra för att vi måste.

Vi satsar 15 miljarder kronor på reformer för fler jobb och lägre trösklar. Vi bygger ut yrkesvuxenutbildningarna med 13 000 platser och ökar chanserna till jobb. Vi minskar bidragsberoendet genom tydligare krav och bättre incitament i de svenska socialbidragssystemen. Vi gör det mer lönsamt att jobba för dem med låga inkomster. Vi breddar vägarna in på arbetsmarknaden genom att utveckla RUT-avdraget, sänka arbetsgivaravgifterna för unga och införa en helt ny anställningsform.

Grunden för Sveriges välstånd och välfärd är att vi arbetar, att vi försörjer oss själva och att vi betalar skatt så att det räcker också till andra. Den principen ska gälla även när allt annat förändras.

Herr talman! Tyvärr kommer regeringens budget inte att göra det jobbet. För det första är den i praktiken redan överspelad av verkligheten. Flera utgifter har blivit mycket större, och andra utgifter borde därför bli mindre. Samma RUT som regeringen tillsammans med Vänsterpartiet vill börja avveckla har regeringen just kommit överens med Alliansen om att tvärtom försiktigt utveckla. Jag hittar ingen strategi i regeringens ekonomiska politik.

För det andra leder regeringens budget till färre sysselsatta, färre i arbetskraften, färre äldre som jobbar och lägre disponibelinkomster för sex av tio hushåll. Konjunkturinstitutet talar om 15 000–20 000 färre jobb med regeringens politik. Våra reformer kommer att med motsvarande analyser ge 37 000 nya jobb.

Herr talman! Sveriges ekonomiska framgångar är historiskt byggda på en säregen kombination av geniala uppfinningar, internationaliserade företag och många människors hårda arbete samt en stark känsla för rättvisa och lika möjligheter att lyckas, att bli bedömd på ens egna meriter.

Ibland har naturligtvis även vi gått vilse. Men förbluffande ofta har berättelsen om klassresor, jämlikhet och social rörlighet gjort Sverige till ett öppet och dynamiskt samhälle som inte vilar på gamla lagrar. Det kan vi göra igen. Sverige är inget Downton Abbey.

Det är dags att söka ny inspiration från 90-talskrisens stora reformer och långsiktiga framgångar. Mycket av det bästa i svensk politik hade inte varit möjligt utan den krisinsikten, utan förmågan att tänka om och utan hållfasta politiska kompromisser.

Jag tror att vi måste göra det igen. Vi måste se vad som inte längre fungerar bra i vår egen tid, lägga prestigen åt sidan och genomföra reformer som de som bor i Sverige om 20 och 30 år kommer att säga var modiga, framsynta och absolut nödvändiga.

Nu är rätt tid för svensk politik att svara upp mot det goda rykte som vi så ofta har haft utomlands.

(Applåder)

Anf. 2 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det hela är rätt tydligt. Ulf Kristersson ägnar ungefär två minuter åt sin egen budget och åtta minuter åt att tala om läget i stort. Jag tänkte hjälpa Ulf Kristersson att tala om hans budget, för det är ganska viktigt i den situation som råder.

Alla vet vi att Sverige växer så det knakar. Vi blir väldigt många fler. Samtidigt har vi de stora demografiska förändringarna. I normalfallet innebär det att utgifterna för välfärden ökar. Men det Moderaterna tillsammans med övriga borgerliga partier gör är att föreslå stora besparingar i välfärden.

Ni föreslår minskade utgifter, Ulf Kristersson, det vill säga sänkta utgiftstak. För nästa år föreslår ni sänkta utgiftstak med 16 miljarder och till 2019 hela 74 miljarder. Det är klart att det leder till besparingar. Om vi tittar i er budget kan vi delvis se hur det ska gå till, men ni redovisar inte hur de stora, omfattande besparingarna ska se ut framöver.

Vi kan se att ni avvisar så gott som alla satsningar riktade till barn. Ni avvisar bättre välfärd för barn och kamp mot barnfattigdomen. Ni avvisar avgiftsfria mediciner, glasögonbidrag, fler anställda på fritis och höjd norm för försörjningsstödet. Av reformer på drygt 1,9 miljarder avvisar ni 1,8 miljarder till barnen. Ni föreslår besparingar på 4 miljarder, löner motsvarande 8 000 sjuksköterskor i sjukvården, och ni avvisar alla förslag på att bygga bort bostadsbristen.

Men skattesänkningar har ni råd med. Ett sjätte jobbskatteavdrag ska införas. Ja, ni kallar det för något annat, men sanningen är att det är ett sjätte jobbskatteavdrag. Det ger en dubbelt så stor skattesänkning till den som tjänar 55 000 som till den som tjänar 25 000.

Nu vill jag fråga dig, Ulf Kristersson, varför det är viktigare att införa ett sjätte jobbskatteavdrag än att bekämpa barnfattigdomen och göra satsningar riktade till barn.

Anf. 3 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Ulla Andersson pekar på en enda viktig fråga, nämligen demografin. Den säger oerhört mycket om de svenska utmaningarna just nu. Demografin visar att fler människor lever allt längre. Det är den demografiska utvecklingen som gör att fler människor måste arbeta för att försörja människor som lever allt längre.

I grund och botten är det en fantastisk utveckling, men den riskerar att inte alls bli lika bra för människor som lever längre om vi inte samtidigt har välfärdsresurser. Om man inte ser sambanden med att fler måste jobba, fler måste jobba längre, fler måste komma in på arbetsmarknaden, då finns det inga skatteintäkter till att försörja de människor som inte längre kan arbeta. Det är dessa fundamentala ekonomiska samband som jag tycker att ni, Ulla Andersson, systematiskt bortser från.

Ingenting är, med all respekt, enklare än att föreslå angelägna utgifter. Behoven är oändliga. Resurserna är begränsade. Om vi inte arbetar in pengarna finns det inga pengar att fördela. Om inte människor väljer att gå till jobbet, om inte företagen är framgångsrika, om vi inte säljer på världsmarknaden, då finns det inget välstånd att fördela.

Det har vi vetat hur länge som helst. Vi begick misstaget på 90-talet när vi trodde att vi kunde fördela pengar som ännu inte fanns. Vi repade oss men inte i första hand på grund av Vänsterpartiet. Jag tror att det vore

meningsfullt om även Vänsterpartiet förstod att om vi lever längre måste fler arbeta så att vi kan försörja varandra.
(Applåder)

Anf. 4 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det kanske kan vara värt att nämna, Ulf Kristersson, att det var Vänsterpartiet som var med och sanerade statsfinanserna efter er regeringstid. Det var vi som fick fatta de obekväma besluten efter det som ni hade ställt till med. Ni lämnade efter er ett moras i statsfinanserna. Lite hederlighet tycker jag att det behövs i debatten.

Ulf Kristersson talar om de begränsade resurserna. Jag vill därför fråga Ulf Kristersson: Varför ska de begränsade resurserna alltid användas till att sänka skatter? Varför ska de inte användas till exempel till barnen eller till unga? Om vi måste ha fler som arbetar, är inte det ekonomiskt mest effektiva då att arbeta förebyggande och se till att de barn som lever i Sverige i dag har goda uppväxtvillkor och goda förutsättningar? Jag tycker att det är rimligt.

Jag avskyr barnfattigdom och vill med den politiska makt jag har göra allt jag kan för att bekämpa den. Ulf Kristersson verkar med den politiska makt han har göra allt han kan för att prioritera skattesänkningar. Det är alltid skattesänkningar före barn, före sjukvård och före vad det nu är som bygger ett gott välfärdssamhälle. Min fråga till Ulf Kristersson är varför ett sjätte jobbskatteavdrag är viktigare än kampen mot barnfattigdom och kampen för barns livsvillkor över huvud taget.

Jag har en fundering till. Det gäller ett första-jobbet-avdrag, som ni kallar det, sjätte jobbskatteavdraget. Vem är det som har 55 000 i ingångslön på sitt första jobb? Jag vet inte om Moderaterna lever i en separat värld, men jag känner ingen som har 55 000 i ingångslön. Gör Ulf Kristersson det? De flesta som jag känner jobbar inom handeln, kanske på en hamburgerrestaurang, eller i barnomsorgen. Jag kan lova att ingen där har 55 000 kronor i ingångslön. Snarare har de under 20 000 kronor. Inte heller känner jag någon som tackar nej till ett jobb för att han eller hon först måste ha sänkt skatt, utan man vill jobba och bidra.

För Ulf Kristersson kommer skatterna alltid före barnen.

Anf. 5 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag tycker att två saker är uppenbara. Det ena är att skatter är viktiga om man vill finansiera gemensamma angelägenheter. Det andra är att skatter påverkar människors arbetsvilja, skatter påverkar hur mycket man får tillbaka, skatter påverkar vad som händer om man jobbar mer, jobbar extra, skatter påverkar möjligheten att komma in på arbetsmarknaden. Detta vet i praktiken alla människor.

Därför måste vi hitta en mix. Sverige har väldigt höga skatter. Sverige har högre skatter än många andra, för vi har högre gemensamma välfärdsambitioner. Men om man har höga skatter måste man fundera på vilka skatter som är problematiska när det gäller att arbeta. Jo, det är problematiskt när unga människor har hög beskattning på låga inkomster och därför har svårt att ta sig in på sitt första arbete. Jo, det är problematiskt när äldre människor har hög beskattning som gör att det inte är lönsamt att jobba kvar ett tag till och förbättra vår demografiska situation.

Sådant är problematiskt. Låt oss vara ärliga och inse det. Vi kan välja olika skattenivåer, men att skatten påverkar vår vilja att arbeta, att skatten påverkar hur många jobb som utförs, hur många timmar som arbetas, är med all respekt trivial kunskap. Om man inte förstår det kommer man alltid att landa i slutsatsen: Höj skatten där, där, där och där, för jag har nya angelägna reformer att genomföra.

Det slutar i praktiken i extremt höga skatter. Vi har prövat det förut. Vi var överens på 90-talet om att det var en dålig idé. Vi förändrade den saken. Nu är vi sakta på väg uppåt igen. Det är en dålig idé.

Låt oss gå tillbaka till demografin. Det finns ett skäl till att Vänsterpartiet varken vill eller får vara med i den nationella pensionsöverenskommelsen: Ni förstår inte det grundläggande sambandet när det gäller vad som behövs för att människor ska kunna och vilja arbeta längre och därmed se till att vårt pensionsystem håller, att fler människor arbetar längre och att fler är med och försörjer pensionärerna, som också lever längre. Det finns skäl till att det är på det sättet.

Det är säkert bra att någon är i öknen och ropar att allt inte är perfekt. Jag godtar det. Men det vore ansvarslost att nu spendera de pengar som vi behöver för att klara av demografin.

(Applåder)

Anf. 6 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Jag ska börja med att instämna i en del av det som Ulf Kristersson anför. Det finns en hel del där som är rätt och riktigt. Jag tycker också om den ambition till gemensamt ansvarstagande som Ulf Kristersson gav uttryck för. Jag tror att Sverige behöver mer av samverkan och samarbete i en orolig värld. Det är rätt inriktning, och det är också den inställning som regeringen har till vår politiska situation i Sverige.

Samtidigt får man konstatera att när Moderaterna nu presenterar sin ekonomiska politik finns redan mycket av facit på vad som händer om man gör som de föreslår. Det är nämligen den politik som har genomförts under åtta år, med stora skattesänkningar och ökade klyftor, och den har också lett till större underskott i de offentliga finanserna.

Nytänkandet denna gång består egentligen i att man har döpt om flaggskeppet jobbskatteavdrag. Det har fått ett nytt namn men har i praktiken samma inriktning: Den som tjänar mest får också mest i skattesänkning.

Detta ska finansieras, som Ulf Kristersson var inne på, och det gör Moderaterna också – med nedskärningar. Det blir inga höjda lärarlöner. Det är inte alla bostadssatsningar som behövs för att bostadsbristen är stor. Veldig mycket av de framtidsinvesteringar som Sverige behöver skjuts på framtiden med Moderaternas politik för att skattesänkningarna alltid måste gå först. Varför är det så lite av omprövning i Moderaternas ekonomiska politik?

Anf. 7 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Vi ägnade rätt mycket av vår tid i regeringsställning åt två fundamentala saker. Det ena var att få ned skattebelastningen på helt vanliga inkomster eftersom Sverige är världsbäst på att taxera människor som arbetar i normala inkomstlägen. Vi gör det med en sådan frenesi att inget annat demokratiskt land kan jämföras med oss.

Det andra vi gjorde var att bryta utanförskapet genom en kombination av reformer som gör det mer lönsamt att arbeta och en stramhet i socialförsäkringarna, som ni såg behövdes men inte vågade genomföra. Jag ger dig båda sakerna: Ni såg att det behövdes, ni pekade på det och fattade problemet, men ni orkade inte genomföra förändringarna.

Dessa båda saker gör att Sverige är mycket bättre rustat i dag än det var tidigare. Vi är långt ifrån felfria, men vi är bättre rustade i dag än tidigare. Då ser vi behov av att gå vidare.

Det stora bekymret nu är att vi har hög beskattning på människor som börjar arbeta med låga inkomster. Vi ligger väsentligt högre när det gäller beskattning av låga inkomster än de flesta jämförbara länder. Vi har fortfarande hög beskattning på äldre människor som fortsätter att arbeta, och ni vill göra det ännu dyrare.

Vi har till detta en mycket liten tjänstesektor i Sverige – en privat tjänstesektor som skulle kunna ersätta en traditionell tillverkningssektor som det inte finns lika mycket av i Sverige längre.

Allt detta vill ni bortse från och hoppas att människor ska hoppa direkt från att ha nästan ingen utbildning alls till att bli civilingenjörer på Ericsson. Det funkar inte riktigt på det sättet.

Vi menar att resan måste starta någonstans. Att komma in på sitt första arbete är helt fundamentalt av många skäl, för det är det första jobbet som skapar resan till det andra och det tredje och till det jobb man vill ha. Det är det första jobbet som skapar erfarenheter som gör att man kan visa att man kan arbeta och bli efterfrågad av andra.

I dag förmenar vi väldigt många människor chansen till detta första arbete. Det understryks med massiv kraft av den invandring vi har i dag i Sverige, där många inte har de kunskaperna.

(Applåder)

Anf. 8 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det är inte så som Ulf Kristersson beskriver det, att vi tror att den som är lägst utbildad helt plötsligt kan bli högst utbildad. Men vi tror att alla människor har möjlighet att ta ytterligare ett steg, och sedan ytterligare ett och ytterligare ett. Den som har en högskoleutbildning kan toppa den senare i livet. Den som bara har grundskola ska också få läsa in gymnasiet. Det är det grundläggande för att ha ett kunskapslyft över hela det svenska samhället, för alla grupper.

Ni lämnar efter er ett rekryteringsgap. Väldigt många jobb växer fram, men det finns inte personal som kan ta dem, för vi har slarvat med utbildningen i Sverige. Vi har inte dimensionerat utbildningar på ett sådant sätt att vi nu kan täcka de behov som finns på många områden. Det är en stor skuld som Kristersson lämnar efter sig.

Sedan berömmar han sig för sin stramhet i socialförsäkringarna, med utförsäkringar och liknande. Men samtidigt låg just de kostnadsökningar som Kristersson nu lyfter fram på de områden där han själv var ansvarig. Du, Ulf Kristersson, var inne på detta i ditt anförande. Det var ödmjukt och bra. Men det handlar om 17 miljarder för assistans och sjukförsäkring under den period som du var ansvarig för dessa frågor.

Nu säger du bara: Nu får regeringen ta hand om det här! Det är naturligtvis riktigt. Det får regeringen göra, och det är ett arbete som man har påbörjat. Det kommer att vara långsiktigt väldigt viktigt för Sverige. Men

vi bygger det inte på utförsäkringsidén. Vi bygger det på idéer om jämställdhet, eftersom det är så många kvinnor som far illa på arbetsmarknaden, om arbetsmiljö, som egentligen är precis samma sak, och om att förstärka insatserna i vård och omsorg inte minst när det gäller psykiska åkommor, eftersom det är en så stor del av sjukskrivningarna som beror på just detta. Men varför försatte du chansen att under de fyra åren göra insatser som faktiskt fungerar?

Anf. 9 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag tror att det där är en historieskrivning som mycket få skulle instämma i. Jag har tre korta kommentarer.

Den första är: Vi gick från ett samlat utanförskap på i storleksordningen 20 procent – var femte svensk i arbetsför ålder levde helt på sociala ersättningar – ned till de lägsta nivåerna sedan mätningarna började i början av 1990-talet. Ni såg samma problem men gjorde inget åt det. Vi gjorde saker åt detta som på allvar förändrade utanförskapet. Det var en absolut nödvändig början. I dag finns mer att göra för att utanförskapet förändras med många nya i Sverige.

Den andra är: Man måste ha vägar in. Utbildning är jättebra, men utbildning utan arbete kommer inte att räcka. Om man inte får chans att komma in på sitt första arbete kommer man aldrig att få chansen att visa vad man kan. Utan det första arbetet kommer därför aldrig det andra jobbet att kunna finnas, och inte heller det jobb man helst vill ha.

Förklara en enda sak för mig – den är liten men väldigt viktig i ett land som har en mycket liten privat tjänstesektor: Hur kan det komma sig att ni ena dagen bestämmer er för att med Vänsterpartiet avveckla en del av RUT-reformerna, som har varit framgångsrika, och påbörja en demontering av det som ger en väg in på arbetsmarknaden, för att sedan bara några månader senare med Alliansen gå i precis motsatt riktning? Vilken av dessa är rätt, och vilken är fel? Ni försöker sitta på två stolar samtidigt. Ni har ingen aning om vilken strategi ni ska välja.

Min tredje kommentar är: Det är mycket populär socialdemokratisk retorik att kalla det för nedskärningar när man inte ställer upp på de utgiftsökningar som ni föreslår och vill finansiera med höjda skatter på arbete. Så är inte fallet. Vi säger nej till era höjda skatter. Vi säger nej till en hel del av era utgiftsökningar, för vi tror inte att de bästagnar svensk ekonomi.

(Applåder)

Anf. 10 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Oktober 2015 var den varmaste oktobermånaden globalt sedan mätningarna började. Även andra månader under året har slagit rekord, och det kan bli så att 2015 blir det varmaste året sedan mätningarna började år 1880.

Klimatförändringarna är här, och läget är allvarligt. Det är allvarligt inte bara för de stater som kommer att försvinna när havsnivån stiger eller för de områden där torkan breder ut sig. Det är allvarligt för kommande generationers förutsättningar för ett bra liv. Vi förstör inte bara för djur och natur, utan vi bygger också upp stora kostnader som följer av det för-

ändrade klimatet och som dagens barn och deras kommande barn får hantera. I detta allvarliga läge känns det som om Moderaterna inte riktigt förstår det.

Jag har frågat Ulf Kristersson här i kammaren tidigare vad Moderaterna egentligen vill och hur deras klimatpolitik ser ut framöver. Jag förstår att det var svårt att få ihop någonting i samband med vårpropositionen, när vi hade uppe frågan tidigare. Men nu har Moderaterna haft god tid på sig att visa hur deras förslag för klimatet ser ut.

I Moderaternas budgetförslag har nu deras klimatpolitik blivit allt tydligare. Lösningen för framtiden är att skära kraftigt i klimatbiståndet och ta bort det svenska klimatklivet. Med Ulf Kristerssons tidigare fina ord hade jag hoppats på åtminstone klimatstyrande skatter som styr bort från fossil energi, men även där är Moderaternas förslag att säga nej till regeringens höjning av energiskatten, som på ett tydligt sätt styr bort från ökade utsläpp.

Tycker Ulf Kristersson att Moderaterna skickar rätt signaler för att nå så ambitiösa avtal som möjligt på klimattoppmötet med den politik som nu finns i Moderaternas budgetförslag?

Anf. 11 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Ja, vi har haft den här diskussionen förut. Vi brukar alltid landa i nästan samma grundläggande frågeställning. Vilka är de grundläggande förutsättningarna för att bedriva en seriös klimatpolitik? Är det en politik som gagnar ny teknologi, som gagnar tillväxt och som gagnar de företag som investerar i nya lösningar? Eller är det en politik som i allt väsentligt reglerar och är skeptisk till marknadsekonomin grundläggande funktionssätt?

Jag tror att det är det förra. Om man inte börjar i den änden kommer man aldrig att kunna få en situation där fler länder medverkar och där fler företag gör innovationer som gagnar vår gemensamma miljö.

Min kloka kollega Emil Källström som sitter här brukar när vi diskuterar påpeka att skatteväxling betyder att man är beredd att både höja skatter på sådant som man tycker är skadligt och kompensera med sänkta skatter på sådant man vill se i stället. Ni, tillsammans med övriga rödgröna partier, tenderar att hitta en skatthöjning för nästan varje problem. Det är inte en politik som vi tror fungerar på lång sikt. Det är inte där lösningarna kommer att ligga.

Dessutom tror inte vi att de stora utmaningarna ligger i att på marginalen göra enormt dyra insatser i Sverige om vi kan bidra till andra lösningar som har större effekt på andra ställen. Jag tycker att ni stirrar er blinda på att enbart göra saker och ting i Sverige. Jag är övertygad om att en sund miljöpolitik måste börja i marknadsekonomiska mekanismer. Den måste börja i de styrmedel som vi vet fungerar på många andra områden. Om man inte börjar i den änden kommer man tvärtom att försämra miljön på sikt.

(Applåder)

Anf. 12 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag välkomnar återigen Ulf Kristerssons positiva svar på klimatutmaningarna, men jag noterar fortfarande att just de saker som Ulf

Kristersson säger sig vilja genomföra saknas i Moderaternas budgetförslag. Där finns inte den politik som han här i kammaren säger att han vill ha.

Däremot håller jag med om att vi måste ha det som gagnar ny teknik. Det är där vi ser att mycket av svaren på de framtida utmaningarna finns. Det är alltså mycket vi håller med om. När det gäller marknadens grundläggande funktionssätt håller vi också med om att vi måste ha styrmedel som ger en positiv inriktning till den här politiken.

Jag kan förstå de ideologiska skillnader som gör att Moderaterna har andra förslag när det gäller skattesystemet. Det är i grunden bra för politiken och samhällsutvecklingen att det finns olika lösningar, men just på klimatområdet saknar jag det.

Jag har svårt att se vad den ideologiska orsaken är till att Moderaterna tydligt motarbetar skatter som styr bort från ökade utsläpp och offensiva satsningar på klimatet. Att regeringen skulle ha ett ensidigt fokus på bara ett av problemen är inte heller sant. Vi satsar på styrande skatter i Sverige, men vi investerar också i till exempel FN:s gröna klimatfond i utlandet.

Jag undrar nu om Moderaterna på allvar tror att marknaden själv ska lösa utmaningen att kraftigt minska utsläppen av växthusgaser. Det finns ingenting historiskt som tyder på det. Eller är Moderaternas analys att det saknas behov av ytterligare åtgärder för att hejda just klimatförändringarna?

Anf. 13 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Nej, vi tror inte att det saknas utmaningar på miljöområdet – naturligtvis inte. Det är inte så att vi har gjort det vi ska göra. Det är inte heller så att Sverige internationellt har gjort vad vi skulle kunna få andra länder att göra. Vi ser ett antal goda tecken i den riktningen just nu, och det kommer en stor konferens alldeles snart som pekar i den riktningen.

Jag tycker att det grundläggande bekymret är att ni, Janine Alm Ericson, konsekvent sätter er i ett slags vänsteranalys av de här frågorna. Jag har väldigt svårt att förstå varför ni inte kan ta fasta på de här grundläggande idéerna, som jag tror att det egentligen finns näring för hos er också. Det handlar om att det är arbete, teknologi, innovation och marknadsekonomi, den sortens frågeställningar, som måste vara basen också för en sund miljöpolitik.

Ni har systematiskt satt er i en position där ni driver politiken åt vänster i Sverige. Den politiken har aldrig gagnat teknisk utveckling. Den har aldrig gagnat ekonomisk utveckling. Har man inte detta på plats kommer heller inte miljön att vinna på det.

Anf. 14 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! I Sverigedemokraternas budgetmotion skapar vi ett helt unikt budgetutrymme. Det sker främst genom kraftiga besparingar på utgiftsområdena migration och integration, det vill säga de två utgiftsposter som har tillåtits skena under såväl röda som blå regeringar. Ingen ifrågasätter väl längre det som Sverigedemokraterna har pekat på länge, att det är en extremt kostsam politik som har nått vägs ände.

Vi presenterar i en särskild invandringspolitisk motion flera nödvändiga förslag för att få kontroll på situationen. Det enskilt viktigaste är givetvis att stänga gränsen för asylsökande från annat EU-land. Det finns ingen som helst anledning att Sverige ska hantera ett asylärende om den asylsökande befinner sig i exempelvis Danmark eller Tyskland, det vill säga de två länder som så gott som alla asylsökande kommer ifrån. Det råder inte krig där. Det råder knappast svält. Man är inte utsatt för politiskt förtryck. Och absolut ingen är betjänt av att den svenska staten fullständigt kollapsar.

Stäng gränsen! Inför hårdare försörjningskrav för anhöriginvandrare och temporära uppehållstillstånd utan undantag. Det vore en bra början. Ett tips till de partier som är med i den så kallade migrationspolitiska överenskommelsen är: Ni kan väl ta med er vår invandringsmotion till ert nästa möte. Då har ni någonting att börja arbeta utifrån. Eftersom ni, förvisso med en snigels hastighet och beslutsamhet, sakta men säkert börjar implementera de åtgärder som vi länge har förespråkat kan vi uppenbarligen inte vara helt ute och cykla – inte sant? I den här motionen har ni 45 konkreta förslag för att komma till rätta med en komplicerad situation.

Men, herr talman, det tråkiga i det hela är det som vi inte kan utträta. Jag hade gärna stått här och pratat om hur vi säger nej till regeringens kraftiga skattechock, hur vi säger nej till höjd bensinskatt för vanliga arbetspendlare och landsbygdsbor, hur vi säger nej till de kraftigt försämrade villkoren i fråga om RUT- och ROT-avdragen, populära reformer som har gjort svarta jobb vita och som varit uppskattade hos vanligt folk, eller hur vi säger nej till en högre löneskatt för de äldre som frivilligt väljer att stanna kvar på arbetsmarknaden – samtliga prognoser säger att vi borde jobba mer snarare än mindre.

Jag hade gärna pratat om hur vi säger nej till att Sverige, som redan har världens näst högsta marginalskatt, ska få en ännu högre marginalskatt och givetvis också om hur vi säger nej till de nesliga försöken att straffbeskatta bort den svenska kärnkraften.

Jag hade också gärna velat prata om våra satsningar för barnen och småbarnsfamiljerna. Det handlar exempelvis om minskade barngrupper, förbättrad kvalitet på maten och att förskolepersonalen helt ska slippa karensdagen så att man faktiskt har råd att stanna hemma vid sjukdom. Jag hade velat prata om hur vi vill anställa mer personal, givetvis med full finansiering från staten.

Jag hade velat prata om våra satsningar i skolan, där vi genomför en ordentlig karriärstege så att vi kan behålla de riktigt duktiga lärarna, så att de inte försvinner någon annanstans. Jag hade velat prata om hur vi kan skapa fler vägar in i läraryrket, även för dem utan ordinarie lärarlegitimation, hur vi kan anställa mer omkringpersonal så att läraren kan fokusera på att vara just lärare och ingenting annat och om hur vi kan rädda flera av de nedläggningshotade landsbygdsskolorna.

Vi har också ett mycket omfattande industriprogram, där kompetensförsörjningen, skattefrågorna och energin står i fokus. Vi vill höja studiebidragen för dem som väljer att studera till ett bristyrke, samtidigt som vi satsar väldigt mycket på det som kallas för teknikcollege, där företagen tillsammans med kommunen ansvarar för utbildningen inte minst av gymnasieingenjörer.

Kompetensbristen är skriande redan nu och kommer av alla prognoser att döma att bli ännu mer allvarlig framöver, helt enkelt eftersom vi inte utbildar för arbetsmarknadens behov.

Vi vill sänka skatten för serverhallar och avskaffa fastighetsskatten för industritomter. I stället vill vi låta kommunen ta ut en kommunal avgift för industritomter. På så sätt skapas givetvis incitament att skynda på tillståndshandläggningen och dylikt.

Med andra budgetprioriteringar hade vi också kunnat genomföra förbättringar för landets mjölk- och köttbönder. Vi vill höja återbetalningen av drivmedelsskatt så att Sverige hamnar i ungefärlig skatteparitet med vår närmaste konkurrent, vårt grannland Danmark. Vi vill införa ett särskilt djurvälferdsbidrag för att kompensera bönderna för det högre kostnadsläge som de har, vilket uppstår som ett resultat av världens kanske striktaste djurskydd – som vi vill ha kvar.

Allt detta hade jag velat prata mer om, herr talman, och allt detta hade också kunnat bli verklighet. Men tyvärr kommer vi inte att ha råd med dessa angelägna satsningar, eftersom det finns sju andra partier i den här kammaren som tycks ha oändligt svårt att se verkligheten för vad den är. Och visst är det väl så att den som har målat in sig i ett hörn upplever att det är svårt att ta sig därifrån.

Den nuvarande invandringspolitiken gör att överskottsmålet avskaffas i praktiken, om än inte formellt. Med nuvarande invandring kommer utgiftstaket att spräckas redan 2016, det vill säga det år då det är tänkt att regeringens budget ska börja gälla.

Vi har tidigare hört hur den så kallade krona-för-krona-principen inte gäller utgifter som kan förknippas med invandringspolitiken. I stället väljer man att låna pengar. Då klarar man sig möjligen för dagen, men man skjuter problemen framför sig på kommande generationer.

Vi har sett hur Riksgälden senarelägger sina prognoser, eftersom Migrationsverket har kommit att bli politikens epicentrum, och hur detta tagits emot negativt av obligationsmarknaden, det vill säga att det blir dyrare att låna.

Vi har läst hur Ekonomistyrningsverket i sin senaste prognos går ut och varnar för att de offentliga underskotten väntas bli ännu högre än vad som tidigare var väntat, trots att regeringen genomför kraftiga skattehöjningar. Trots detta blir underskotten ännu högre än vad vi tidigare trodde.

Vi har sett en regering som bara dagarna efter att man röstade igenom sin ordinarie ändringsbudget lägger fram en extra ändringsbudget där man skjuter till ännu mer pengar till invandringen och återigen finansierar detta genom lån. Men låt mig vara övertydlig: Ni har *inte* getts mandatet att pantsätta kommande generationer svenskar för att finansiera er vansinnespolitik!

Herr talman! Situationen är akut. Vi behöver stänga gränserna och ha en nollvision för asylinvandringen under överskådlig tid. Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservationer 2 och 7.

Jag vill också påpeka att vi, i den händelse att våra egna reservationer skulle falla vid eftermiddagens votering, kommer att ge vårt stöd till reservationerna 1 och 6. Det är inte för att Moderaterna har en alltför genomtänkt ekonomisk politik, för det har de tyvärr inte, utan det är för att ge allianspartierna ytterligare en chans att fälla denna regering.

Anf. 15 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Du kunde också ha berättat, Oscar Sjöstedt, hur Sverigedemokraterna har röstat nej till höjd a-kassa, hur ni har röstat nej till att avskaffa fas 3, hur ni säger nej till höjd bankskatt och hur ni sparar på långtidssjuka.

Oscar Sjöstedt kunde också ha talat om att Sverigedemokraterna alltid prioriterar mest i skattesänkningar till dem som tjänar bäst. Han kunde ha berättat att en middag med riskkapitalister gör att Sverigedemokraterna lätt är till salu och ändrar politisk inställning och därmed numera tycker att vinster i välfärden är helt okej bara de går till en redan välbärgad riskkapitalist.

Oscar Sjöstedt kunde också ha berättat att Sverigedemokraterna gör enorma besparingar i den här budgeten. Det är löner för 163 000 undersköterskor, 66 000 barnskötare och 61 000 vårdbiträden som försvinner om er budget skulle gå igenom. Det är siffror som LO har räknat ut.

Det är enorma besparingar ni föreslår i välfärden – eller besparingar är väl rättare sagt ett alldeles för tunt ord i det här sammanhanget. Det är snarare en massaker på svensk välfärd som ni förordar.

Min och de flesta andras bild är snarare att det behövs fler och inte färre anställda i välfärden. I dag är det alltför många äldre som inte får den omsorg de behöver. Resurserna är inte tillräckliga. Personalen får stressa något grymt. Att barngrupper i förskola och på fritis är stora är väl känt, likaså att sjukvårdens resurser är för knappa.

I Gävle kommun, till exempel, innebär ert förslag till statsbudget att en tredjedel av budgeten för omsorg och äldre försvinner. Det är många undersköterskor och vårdbiträden som förlorar sina jobb där och många äldre och funktionsnedsatta som kommer i kläm.

Jag vill därför fråga Oscar Sjöstedt: Vad har Sverigedemokraterna emot svensk välfärd och dess anställda? Varför ska det numera vara helt okej att plocka stora vinster ur svensk välfärd?

Anf. 16 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Låt oss börja med att Sverigedemokraterna absolut inte genomför några besparingar i välfärden. Däremot genomför vi kraftiga besparingar på kostnaderna för migration och integration och för invandringsrelaterade kostnader.

Vi har väl alla tagit del av den tämligen pinsamma kampanj som Landsorganisationen har bedrivit. Den fick för övrigt till följd att Sverigedemokraterna gick fram som enskilt största parti bland LO-väljare häromdagen i en Sifomätning.

Vi har förstått att man från regeringens och dess stödpartiers sida väljer att kalla de kostnader som egentligen är invandringskostnader och går direkt till invandringen för välfärd. Man har nämligen förstått att de svenska skattebetalarna faktiskt börjar tröttna på att finansiera den här vansinnespolitiken.

När Sverigedemokraterna går ut och skär ned på kostnaderna för invandringen, då säger ni att vi skär i välfärden. Jag tror inte, Ulla Andersson, att majoriteten av svenska folket förknippar kostnader för invandring med kostnader för välfärd. De tycker att det är två olika saker. Jag kan nästan garantera att så är fallet.

Vi skär alltså inte i välfärden, utan vi sparar på invandringskostnader, och det tror jag att de flesta förstår.

Vi har alla blivit klara över Vänsterpartiets ideologiska driv mot företag. Det är just ett ideologiskt driv. Det finns ingen som tycker att välfärdsföretag ska kunna göra övervinster eller försämma kvaliteten så att folk har det dåligt. Vi ska ha en bra och vettigt fungerande välfärd i Sverige. Alla tycker det.

Men Vänsterpartiet har ett ideologiskt driv mot företagande och hatar vinst i alla dess former. Vänsterpartiet vill ha ett offentligt monopol, helst i alla verksamheter. Det ska finnas *en* utförare. *Ett* val ska man få.

Vi vill inte ha det på det sättet. Jag älskar företagande, valfrihet och konkurrens. Vi ska ha sjysta och tuffa spelregler för dem som verkar där, och då vill jag ha företagande.

Anf. 17 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag tycker fortfarande inte att Oscar Sjöstedt har svarat på min fråga: Vad har Sverigedemokraterna emot svensk välfärd och dess anställda? I tabellen på s. 157 i deras budget kan man mycket tydligt se hur de skär i pengarna till kommuner och landsting, det vill säga pengar som ska gå till barns förskola och skola, pengar som ska gå till mormors omsorg och pengar som faktiskt ska gå till vårdplatser och en god sjukvård för landets invånare.

Det är där Sverigedemokraterna skär, rakt igenom och systematiskt, och det motsvarar löner för över 200 000 anställda. Det är det deras budget i stort handlar om.

Oscar Sjöstedt svarar inte heller på varför de har röstat nej till att avskaffa fas 3, varför de ska spara pengar på långtidssjuka eller varför de alltid gynnar människor med högst inkomster.

Jag tycker också att det vore på sin plats att Sverigedemokraterna förklarar hur de ena dagen i valrörelsen kan säga att girigheten i svensk välfärd ska bort för att sedan stå här och försvara girigheten i svensk välfärd bara för att de har blivit bjudna på goda middagar och god konjak.

Sverigedemokraterna är ett parti som verkar vara till salu. Den som betalar får vad den efterfrågar. Är det så man ska tolka Sverigedemokraternas politik, Oscar Sjöstedt?

Anf. 18 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Men snälla Ulla Andersson, sluta tramsa om konjak hit och dit! Det är bara larvigt. Jag träffar en massa människor. Vi brukar fika tillsammans. Antingen träffar jag dem i riksdagen eller så träffar jag dem någon annanstans. Jag träffar en massa människor från företag och arbetsgivarorganisationer. Vi sitter inte och super. Skärp till dig!

Vårt ställningstagande i fråga om vinster i välfärden är egentligen exakt samma ställningstagande som vi gick till val på. Det presenterade vi vid vår valkonferens i mars 2014. Vi gjorde ett principiellt ställningstagande. Det är samma som gäller nu. Jag hoppas att det kan förtydligas ännu mer.

Jag kommer att stå upp för valfriheten och för de ungefär 400 000 kunder som väljer den, som Vänsterpartiet vill förpassa till ett offentligt monopol. Jag kommer att stå upp för deras rätt till valfrihet. Jag kommer absolut inte att stå upp för företagarens rätt att göra vinster på bekostnad av

kvalitet – aldrig någonsin. Det ska vara tydliga kvalitetskrav för både de privata och de offentliga alternativen. Det ska absolut inte vara möjligt att göra kraftiga vinster på bekostnad av lägre kvalitet. Inte i min värld. Där-
emot vill jag bibehålla valfriheten i välfärden.

Vänsterpartiet måste förstå hur man faktiskt läser en budget. Det gäller även LO, för all del. Man kan inte titta på en rad och dra långtgående slutsatser av den. Man måste förstå sammanhangen.

Jag säger återigen att vi inte skär ned en enda krona på välfärden. Tvärtom satsar vi kraftigt på välfärden. Men vi skär ned på kostnaderna för invandring, just i syfte att kunna göra satsningar på välfärden. För att garantera välfärden väljer vi att spara på invandringen. Det framgår tydligt i vår budget för alla som läser den ordentligt och inte läser den med vänsterpartistiska glasögon.

Anf. 19 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! Det är orostider i Sverige och i Europa. I förra veckan nåddes vi alla av de mycket sorgliga bilderna från ett Paris under attack. I går såg vi hur Turkiet sköt ned ett ryskt stridsflygplan. Det finns en berättigad oro för hur detta kommer att påverka vårt Europa och vårt Sverige. I går nåddes vi också av regeringspartiernas besked om förhållandevis drastiska åtgärder i den svenska migrationspolitiken.

Det är naturligt att vi just nu lägger mycket fokus på dessa frågor om vår säkerhet och hur långt våra möjligheter att ge skydd till människor på flykt räcker. Men det är också viktigt att vi trots oron här och nu klarar av att lyfta blicken och se de reformbehov som Sverige har i fråga om samhällsproblem som förtjänar uppmärksamhet och politisk beslutsamhet.

Nu är tid att bygga Sverige starkt med en bostads- och arbetsmarknad som i mångt och mycket inte längre fungerar och ett företagsklimat där vi måste ta ytterligare steg för att underlätta för jobbskaparna. Oavsett om det handlar om de enkla förstajobben eller om de mest produktiva och kvalificerade jobben behöver Sverige initiativkraft och ”åstadkommande”.

Herr talman! Alla vet att Centerpartiet står upp för öppenhet och försvarar den fria rörlighet som tjänat Europa så väl. Vår kontinent vet alltför väl vad som händer om vi sluter oss bakom nationalstaternas gränser. Men Centerpartiet leder också många kommuner runt om i Sverige. Vi tar ett oerhört stort ansvar för att få det svenska flyktingmottagandet att fungera i praktiken.

Tillåt mig nu, herr talman, att tacka alla de kommunpolitiker, tjänstemän, socialsekreterare, lärare och många andra som gör storartade insatser i detta läge, långt utöver vad som kan förväntas av dem. Detta ansvarstagande gör också Centerpartiet till ett realistiskt och pragmatiskt parti. Det finns tid för polemik och konflikt, men jag tror att svenska folket förväntar sig av sina valda företrädare att vi möter dessa svåra utmaningar och försöker hitta breda politiska lösningar. Efter regeringens besked i går kommer vi att sätta oss ned och analysera de förslag som regeringen presenterade. Jag tror att situationens allvar kräver just detta av oss.

Också här är det dock viktigt att klara av att tänka mer än en tanke åt gången. Även om kriget i Syrien och andra saker som tvingar människor att fly till Sverige skulle lösas i morgon kommer det att vara en stor utmaning att anpassa systemen för att göra det möjligt för fler att skapa sig en

plats i samhället, komma in på arbetsmarknaden och få sin första egna bostad. Vi måste tillgodose detta samtidigt som vi gör Anpassningar och ser till att kostnaderna för integration och migration inte drar i väg okontrollerat. Den svenska migrations- och integrationspolitiken måste bli bättre och billigare. Vi har presenterat tuffa men nödvändiga förslag för att sänka kostnaderna för bland annat asylboenden och ensamkommande flyktingbarn och ungdomar. Det är uppenbart att mer måste till.

Grunden i en framgångsrik integrationspolitik är fler vägar in i arbete. För den som kan och vill ska det vara möjligt att arbeta från första dagen redan som asylsökande. Detta måste göras enklare än i dag, och det måste gälla alla från dag ett.

Vi är alla överens om att det ska gå snabbare än i dag med validering av utländska examina och utbildningar. Vi har också, lyckligtvis, fått en bred överenskommelse om att öppna för fler enkla jobb genom att utöka RUT-avdraget, som är ett bra första steg, och genom att öppna YA-jobben även för företag som inte har tecknat kollektivavtal. Också det är ett bra första steg. Men det måste till en hel massa mer.

Den svenska arbetsmarknaden har alltför länge präglats av en stelhet och en tudelning mellan insider och outsider. De på insidan stressar, tvingas jobba övertid och extra, samtidigt som de på utsidan över huvud taget inte får in en fot. Anledningen är höga trösklar och lagar och regler som för länge sedan har passerat bästföredatum. Detta är inget nytt problem, men det blixtbelyses i ett läge där vi nu ska klara av uppgifterna på mycket kort tid och ge plats för tusentals nya människor som vill göra en insats på den svenska arbetsmarknaden.

Är det något som internationella bedömare, till exempel OECD, säger när de utvärderar den svenska arbetsmarknaden och den svenska ekonomin så är det att modernisera och liberalisera arbetsmarknaden. Då skapas fler jobb. Då ges fler chansen. Det handlar om att modernisera arbetsrätten för flexibilitet och en modern trygghet som möjliggör rörlighet, inte skapar inlåsning. Det handlar också om att modernisera och förbättra de verktyg som finns för det livslånga lärandet. Vi måste klara av både och. Sverige har lägst andel enkla jobb i OECD-området. Det måste vi komma till rätta med. Vi måste samtidigt klara av att fortsätta kratta manegen och lägga grunden för de högproduktiva och högkvalitativa jobben som skapar skatteintäkter direkt och indirekt.

Herr talman! Grunden för denna väl fungerande arbetsmarknad likväl som grunden för en skattefinansierad välfärd är att jobbskaparna, inte minst i de små och växande företagen, ges de bästa möjligheterna att expandera och anställa. Jag är stolt över att tillhöra ett parti som inte backade en millimeter när regeringen höjde skatten på ungas jobb med 16 miljarder kronor. Jag är stolt över att presentera ett budgetalternativ där vi helt lyfter av arbetsgivaravgifterna för den småföretagare som ska göra sin första anställning. Så sänker vi trösklarna för att få betydligt fler jobb i de små och växande företagen.

Jag är också glad över att kunna presentera en budget där vi tar ytterligare steg för att skapa jobb i hela landet, föreslå konkreta åtgärder för att möta den mjölkris som alltjämt är en effekt av EU:s och Rysslands ekonomiska krigföring, även om många har slutat prata om den. Att kratta manegen, att få fler jobb att växa fram runt om i landet, måste alltjämt vara

politikens viktigaste prioritet. Det är bara så vi långsiktigt lägger grunden för ett starkt Sverige.

Herr talman! En annan utmaning som inte heller försvinner bara för att vi slutar prata om den är miljö- och klimatfrågan. Vi måste ställa om vårt samhälle i mer hållbar riktning, och för att göra detta krävs det ekonomisk utveckling och innovation. Vi måste alltså åstadkomma en politik som styr bort ifrån utsläpp och miljögifter samtidigt som vi möjliggör ett lyft för företagandet och jobbskapandet. Det finns ett namn för detta: grön skatteväxling.

Höjer man skatten på miljöförstöring och använder utrymmet till att sänka skatten på jobb och företagande är det bra både för miljön och för jobben. Sedan Miljöpartiet vikt ned sig för Socialdemokraternas och Vänsterpartiets skattehöjarpolitik på just jobb och företagande är Centerpartiet ensamt i svensk politik om att försvara denna tanke.

Vi ser en möjlighet att de närmaste fyra åren höja miljöskatterna med totalt drygt 20 miljarder kronor. Det handlar exempelvis om en skatt på vissa farliga kemikalier. Vi lyfter bort ett antal undantag från koldioxidskatt. Och vi föreslår en skatt på förbränning och avfall.

Varenda krona som dessa skatter drar in går tillbaka ut till samhället i form av sänkta skatter på jobb och företagande. Jag har nämnt hur vi befriar småföretagaren från arbetsgivaravgiften för den första anställningen. Men i detta skatteväxlingspaket ingår också exempelvis ett förbättrat investeraravdrag för att de små och växande företagen enklare ska attrahera kapital för att anställa och expandera. Vi sänker och förenklar skatten på de snabbväxande företag som vill locka till sig spetskompetens från Sverige och från hela världen med hjälp av personaloptioner. Vi sänker marginalskatterna för att åstadkomma fler arbetade timmar. Och vi sänker skatten för äldre som arbetar så att fler stannar kvar längre i arbetslivet.

Vi behöver ett lyft i det svenska företagandet. Vi behöver ta ytterligare steg i miljöarbetet. Med grön skatteväxling får vi både och.

Herr talman! Jag yrkar bifall till Centerpartiets reservationer 3 och 8. Dessa reservationer är det parlamentariska avtrycket av vår budgetmotion *Sveriges jobbskaparbudget*. Vi lägger fram ett dokument på riksdagens bord som från första till sista sidan håller jobbskapandet absolut högst, för oavsett vilken samhällsutmaning vi ser – om det handlar om vår säkerhet, om att trygga den framtida välfärden, om att stärka utbildningsväsendet – är grunden att vi åstadkommer fler skatteintäkter genom fler som arbetar i nya och växande företag.

(Applåder)

Anf. 20 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga att det var en fin inledning på Emil Källströms anförande. I väldigt många delar ser vi samma problem. Men det är också intressant att han konstaterar att efter åtta år med en regering som Centerpartiet suttit med i har vi i dag inte en fungerande bostads- och arbetsmarknad. Det är också någonting som jag kan hålla med om.

I regeringens budget görs nu höjningar av energiskatten för att minska klimatutsläppen i kombination med flera andra satsningar på klimatet, och det är viktigt. Sverige måste ställa om till förnybart och minska de fossila utsläppen i snabb takt.

Centerpartiet brukar ju hävda att de är en grön röst. Det finns visserligen en del förslag som kan vara intressanta i Centerpartiets budgetförslag, men tidsplanerna kan vara tveksamma i några fall. Men det Centerpartiet ändå har kunnat ta direkt ställning till, och som de väljer att stryka, är den energiskattehöjning som regeringen föreslår. I ett läge där det finns stora behov av åtgärder som snabbt minskar utsläppen och där det samtidigt finns stora behov av satsningar på klimat, skola och jobb blir det ändå ett nej.

Jag skulle vilja fråga Centerpartiet varför det är så viktigt att stoppa just den skatteförändring i regeringens förslag som ger mest klimatnytta.

Anf. 21 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Efter att Ulf Kristersson kallat mig för klok och Janine Alm Ericson nu säger att jag hade en intressant inledning måste jag säga att den delen av debatten har varit väldigt gynnsam hittills. Man undrar vad som kommer efter detta.

Janine Alm Ericson tar upp den mycket viktiga frågan om grön skatteväxling, och en större del av mitt anförande handlade om just denna. Det viktiga här är att man gör både och, att man ser till att skattehöjningar inte blir skattehöjningar på allt.

Det Miljöpartiet gör är att man visserligen höjer några miljöskatter. Janine Alm Ericson nämner några. Men stapeln på miljöskattehöjningar överskuggas ju fullständigt av stapeln på skatter man höjer på jobb och företagande. 80 procent av Janine Alm Ericsons skattehöjningar är på jobben och på företagandet – det vi behöver mer av. 10 procent av Janine Alm Ericsons skattehöjningar är på miljöförstörande verksamheter. Det blir alltså ingen grön skatteväxling. Andelen miljöskatter i Janine Alm Ericsons skattemix blir mindre eftersom hon höjer skatterna på allt annat mycket mer. Det är här man måste lägga kraft bakom orden.

Miljöpartiet har på punkt efter punkt tyvärr misslyckats under sin korta tid i regeringen. De fina orden om grön skatteväxling är det, som vi konstaterat, slut med. Vi ser också hur Miljöpartiet och den svenska regeringen nu har agerat i Bryssel för att sänka de krav på utsläppsminskningar som vi har på bilindustrin. Dina egna partikamrater i Europaparlamentet står och skäller på den svenska regeringen för att Sverige har så låga ambitioner inom miljöarbetet.

Det är inte mig du ska kritisera. Det är din egen regerings facit som är det oroväckande hittills.

Anf. 22 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att Emil Källström inte riktigt svarar på frågan. Men det är ändå ganska fascinerande att han lyckas hålla en så pass hög svansföring när det gäller den gröna skatteväxlingen, för miljöskatternas andel av den totala skatten ökar inte heller i Centerpartiets förslag, vilket jag tycker känns lite konstigt.

Eftersom vi pratar om olika delar hade det varit fint om Centerpartiet bara hade sagt nej till miljöstyrande skatter. Men det finns också i deras budgetförslag en kombination av stora nedskärningar på just klimat och miljö.

Det finns en lista över Centerpartiets förslag till anslag som heter Allmän miljö- och naturvård. Där finns några mindre satsningar. Men det är

neddragningar på Naturvårdsverket, neddragningar på miljöövervakning, neddragningar på åtgärder för värdefull natur och neddragningar på sanering och återställande av förorenade områden, och listan kan fortsätta. Bara inom detta delområde av budgeten summerar Centerpartiets nedskärningar på miljön till 1,88 miljarder enbart för 2016. Jag hade ändå en svag förhoppning om att Centerpartiet faktiskt brydde sig och att det var andra partier i Alliansen som höll tillbaka.

Det jag undrar blir därför om det är så här Centerpartiets ambitionsnivå ser ut och har sett ut hela tiden och vem i så fall som har varit Alliansens gröna röst.

Anf. 23 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! När det gäller Miljöpartiets och regeringens höjningar av skatterna på bensin och diesel är det helt enkelt så att om man säger någonting i valrörelsen får man stå för det.

Jag och Centerpartiet sa i valrörelsen: Vi har höjt skatten på bensin och diesel, men just nu finns det andra miljöskatter som står före i kön. Det var dessa jag föredrog i mitt anförande. För övrigt kunde vi höra finansministern säga exakt samma sak. Vissa av oss står fast vid det som gällde för ett år sedan, andra gör det inte. Det är svaret på frågan, så vi klarar av den.

Det är ingen som misstror Miljöpartiets förmåga att höja anslag till höger och vänster och att dutta ut saker man kallar för miljöinsatser. Till sammans blir det väldigt mycket pengar. Det blir dyrt och måste finansieras genom att höja skatten på ungas jobb och på små företag runt om i hela landet. Det är ingen som misstror Miljöpartiets förmåga till detta. Det jag misstror är Miljöpartiets förmåga att göra skillnad när det gäller.

Vi har sett hur det som borde vara den bärande principen i svensk miljöpolitik, den om grön skatteväxling, helt har svikits av Miljöpartiet och regeringen. Vi ser också att när det verkligen gäller, när man sitter i skarpa förhandlingar i Bryssel om till exempel bilarnas utsläpp, lägger sig den svenska regeringen på den lägsta möjliga nivån så att man till och med får kritik från sina egna miljöpartistiska Europaparlamentariker. När det verkligen gäller levererar inte Miljöpartiet.

Miljöpolitik handlar inte om att dutta ut insatser på allt och ingenting, alltså småinsatser som i det stora hela inte gör någon större skillnad. Det vi behöver är de grundläggande spelreglerna som gör att det hela tiden blir lite mer gynnsamt att skapa jobb och investera och lite mindre gynnsamt att skita ned miljön. Det kallas grön skatteväxling. En gång var vi överens om detta. Nu är det bara Centerpartiet som står kvar.

Anf. 24 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Nu är det slut på de fina orden, Emil Källström. Du är den enda jag känner som är stolt över att bedriva en ineffektiv ekonomisk politik, vilket är precis vad ni gör. Du är stolt över att ni säger nej till avskaffandet av den nedsatta arbetsgivaravgiften för unga. Det är en reform som samtliga, även numera dina borgerliga alliansvänner, avvisar som en ineffektiv ekonomisk åtgärd. Reformen har kostat ungefär 1 miljon per jobb.

Är du också stolt över att representera det borgerliga parti som gör störst besparingar på sjukvården i budgeten? Är du stolt över att ni gör stora besparingar på skola, utbildning och arbetsmarknadspolitik? De be-

sparingar i sjukvården som ni föreslår motsvarar lönerna för 12 000 sjuksköterskor eller 18 000 undersköterskor. Det säger ganska mycket om er ekonomiska politik i dagsläget.

Förutom att ni sparar rätt mycket på sjukvård sparar ni även på bostadsinvesteringar. Er ingång här tycks vara att marknaden löser allt.

Så som jag har tolkat ert budgetalternativ är ni också det parti som sparar mest på barnen. Ni säger nej till så gott som samtliga reformer som riktar in sig på barns villkor eller på att bekämpa barnfattigdomen.

Ni säger nej till minskad gruppstorlek i förskolan, nej till fler anställda på fritidshemmen, nej till avgiftsfria mediciner för barn och nej till höjd norm i försörjningsstödet för barn. Ni säger nej till satsningar på socialtjänstens arbete för utsatta barn, och ni säger nej till avgiftsfria sommarlovsaktiviteter för barn.

Allt det som systematiskt riktar in sig på barns livsvillkor och kampen mot barnfattigdom säger ni nej till. Är du stolt över det, Emil Källström?

Anf. 25 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! När en vänsterpartist anklagar mig för ineffektiv ekonomisk politik är det en komplimang.

Ulla Andersson gör och har länge gjort ett misstag i sin retorik. Bara för att man inte höjer ett anslag innebär det inte en besparing. Om Ulla Andersson lägger fram en budget och jag lägger fram en budget där jag lånar 90 miljarder extra och lägger dem på till exempel skolan innebär Ulla Anderssons budget med Ulla Anderssons logik en besparing med samma summa. Bara för att man inte höjer innebär det inte att man sparar.

Vi måste utgå från verkligheten när vi lägger fram våra förslag. Vi borde åtminstone utgå från verkligheten när vi utformar vår politik, och det tänker jag och Centerpartiet fortsätta att göra.

Vi sparar inte. Det vi däremot gör är att säga nej till vänsterpartiernas massiva skatteköningar på jobb och företagande. Det innebär att man år ett har lite mindre pengar att spendera. Så är det. Men långsiktigt är det viktigaste för barnen, skolan, omsorgen och de välfärdsverksamheter som vi håller så högt att fler betalar primärt kommunal- och landstingsskatt, att fler går till jobbet.

Det absolut viktigaste för att kunna satsa på de skolgårdar som nu får en speciell satsning på ett antal miljoner är att skattebetalarna i kommunerna blir så många som möjligt och att antalet arbetade timmar blir så stort som möjligt.

Det är Sveriges jobbskaparbudget, den budget jag lägger på riksdagens bord, som långsiktigt säkrar välfärden.

Ingen misstror Vänsterpartiets förmåga att höja skatterna på allt och sedan strössla ut pengarna genom bidrag till höger och vänster. Det är dock en kortsiktig politik, för det innebär att färre går till jobbet. Enligt Konjunkturinstitutet blir det 21 000 färre jobb med den budget som Vänsterpartiet står bakom. Då blir det ingen välfärd.

Anf. 26 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag påstår att det är en ineffektiv ekonomisk politik att lägga 15 miljarder på en reform som misslyckades totalt under er regeringstid, Emil Källström. Det är dags att erkänna det. Dina alliansvänner har gjort det. Ingen av dem har kvar den reformen.

Dessa 15 miljarder kan användas till bättre ekonomiska reformer. Till exempel kan de användas till att anställa fler som utbildar de människor som kommer hit. De kan användas till satsningar i skolan som gör att vi utvecklas som land i framtiden. De kan användas till att ge äldre en bättre omsorg.

Nog är det besparingar i er budget. Trots att Sverige växer och vi blir fler höjer ni inte anslagen. Det blir fler barn i förskolan. Vi satsar på att minska storleken på barngrupperna, men ni lägger inte en krona extra på förskolebarnen.

Visst, ni både sparar och avvisar satsningar. Jag påstår dock att det genomgående är besparingar, för välfärden behöver mer resurser. Inte minst gäller det efter era åtta år vid regeringsmakten då skatteintäkterna per capita blev mindre och mindre. Befolkningen växte, men vi fick mindre resurser till välfärden i förhållande till det.

Detta får konsekvenser. Det är genom att ge goda förutsättningar i förskola och skola som vi ger människor möjlighet och goda villkor att utvecklas och bidra till samhällsutvecklingen. Ni avvisar så gott som samtliga dessa reformer.

Ni avvisar reformer som gör att föräldrar med lugn i magen kan gå till jobbet eftersom de vet att barnen kommer att ha det bättre på förskolan än vad de hade tidigare. Ni avvisar reformer som innebär att föräldrar med låga löner inte behöver oroa sig för att inte ha råd med mediciner om deras barn blir sjuka.

Ni avvisar reformer som har betydelse för människor i deras vardag, men ni slänger ut 15 miljarder på en reform som alla har dömt ut.

Anf. 27 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Den budget som Vänsterpartiet har bidragit till att ta fram sätter nog nytt svenskt rekord i små potter som ska gå till olika behjärtansvärda ändamål. När pengarna slås ut på landets alla kommuner och landsting blir det väldigt lite pengar. Fördelar man 50 miljoner till skolgårdar och andra små potter på 280 kommuner och 27 landsting blir det inte mycket pengar.

Dessutom innebär det ett enormt resursslöseri, för på båda sidor om dessa små potter sitter det statliga och kommunala tjänstemän som ska söka dessa pengar. Många små kommuner runt om i landet har inte heller de administrativa resurser som behövs för att söka dessa pengar. Det är ett ineffektivt sätt att jobba som inte gynnar barnen i förskolan eller de äldre på äldreboendet.

Det kommunerna behöver är långsiktiga resurser så att de kan planera och göra de anställningar och investeringar som behövs. Det finns ingen genväg. Det handlar om att kratta manegen så att kommunerna får mer pengar i skatteintäkter genom att fler jobbar. Då kan de planera eftersom det finns en långsiktighet i det. Människor som går till jobbet och betalar skatt i en kommun kommer troligtvis att göra det också nästa år.

Den säkerheten finns absolut inte i de tidsbegränsade små duttposter som Ulla Andersson refererar till.

Vi gör inte det enkla, utan vi gör det svåra. Vi gör det svåra för att det är rätt. Det svåra är att kratta manegen så att jobben växer fram av sig själva i små och växande företag. Därför lägger vi fram Sveriges jobb-skaparbudget.

Anf. 28 ERIK ULLENHAG (L):

Herr talman! Låt mig först yrka bifall till Liberalernas reservationer 4 och 9.

Vi befinner oss mitt i en flyktingkris, men vi måste påminna oss om att det framför allt är en kris för de människor som är på flykt. Det är ansträngande för det svenska samhället och för det europeiska mottagnings-systemet, men i debatten får vi aldrig glömma att det framför allt är de som flyr undan krig och förföljelse som är i kris.

Vi har som sagt ett ansträngt läge i det svenska flyktingmottagandet, och jag vill likt Emil Källström tacka de människor som varje dag sliter hårt. Ibland skäller vi på våra myndigheter och tycker att de inte sköter sig, men låt oss påminna oss om att det finns tjänstemän på Migrationsverket som jobbar mycket långa arbetsdagar för att ge människor som har flytt undan förföljelse en dräglig start i Sverige. Låt oss komma ihåg alla socialsekreterare och människor i skolan som försöker se till att Sverige ska klara den här situationen. De är värda ett stort tack.

När vi slöt migrationsöverenskommelsen sa vi liberaler att vi tror att vi kommer att behöva göra mer. Det kvarstår. Vi kommer att behöva fler uppgörelser och mer gemensamt ansvarstagande, och vi är beredda att ta ansvar.

Låt oss påminna oss om två saker. Det ena är att på kort sikt är detta ansträngande för svensk ekonomi och det svenska samhället, men i en tid när utvecklingen i Europa hela tiden går i mer restriktiv riktning ska vi komma ihåg att det faktiskt är ganska trevligt att bo i ett land som folk flyr till i stället för flyr från.

Det andra, som jag tänker fortsätta att påpeka, är att det på lång sikt kommer att vara bra för Sverige att det kommer människor i arbetsför ålder hit och bidrar till att bygga Sverige starkare. Men vi har mycket stora ansträngningar framför oss under kommande år.

Jag är bekymrad över att vi har en finansminister som när hon ska beskriva ett ansvarstagande i denna situation beskriver verkligheten på ett sätt som gör att vi ska titta åt ett annat håll, lite likt en illusionist som Joe Labero.

Vad sa Magdalena Andersson för drygt ett år sedan? Då beskrev hon den svenska ekonomin så här: Det är tomma lador, och bordet är avdukat – ja, det är knappt det finns något bord kvar. Men för någon månad sedan kunde jag och svenska folket höra Magdalena Andersson berätta att vi har en god ekonomi i Sverige, så god att vi nu har möjlighet att låna.

Jag har samma bild; vi har mycket sunda statsfinanser. Men jag är imponerad, för Magdalena Andersson måste vara världsbäst på ekonomisk politik. Från att bordet var borta har vi efter fyra månader och 28 dagar med en socialdemokratisk-vänsterpartistisk budget fått bordet tillbaka. Nu är det välfyllt, och vi har råd att låna.

(MONICA GREEN (S): Precis!)

Det är nog bara Monica Green som kan tro på en sådan verklighetsbeskrivning, herr talman. Det väcker oro, inte bara för att jag kan raljera över det i talarstolen. Det väcker oro därför att vi har ett bekymmer om vi inte har en regering som beskriver den ekonomiska utvecklingen på ett korrekt sätt.

Samtidigt som vi behöver genomföra reformer för att lösa de akuta utmaningar vi står inför får vi inte tappa sikten, för vi behöver omfattande reformer av Sverige för att klara den utmaning vi nu står inför.

Liberalerna har lagt fram en budgetmotion som är ansvarstagande och finansierad. Där pekar vi ut vilka reformer Sverige behöver. Vi vill skrota regeringens arbetslöshetsmål och i stället införa ett jobb mål. Varför då? Jo, för att det leder politiken rätt att fundera över hur nya jobb ska växa fram och sysselsättningen öka.

Jag är mycket rädd för att ett arbetslöshetsmål kommer att leda politiken fel i den meningen att vi kommer att komma tillbaka till en situation där människor sjukskrivs eller förtidspensioneras bort. Här finns en tydlig skillnad.

Det finns också en tydlig skillnad när det gäller de utmaningar vi ser. Vi måste se till att trösklarna in på den svenska arbetsmarknaden sänks. Jag ska ärligt säga att en del av det som regeringen gör när det gäller kompletterande utbildningar och valideringar av utbildningar för människor från andra länder är bra. Men det kommer inte att räcka i en situation där det kommer människor som behöver komma in på den svenska arbetsmarknaden.

Liberalerna lägger fram en budget som handlar om satsning på kunskap, tioårig grundskola och höjda lärarlöner. Vi vill också se ett förstatligande av skolan. Regeringen ser denna verklighetsbild och detta problem. Den lägger till och med en halv miljard kronor på bättre samverkan mellan kommun och stat. Ja, det kan vara bra, men i grunden behöver vi ett större statligt ansvar för skolan för att få likvärdighet över landet.

Jag lyssnade på Gustav Fridolin innan han blev utbildningsminister. Då sa han att vi har för mycket reformer i Sverige och att det går för fort. Jag höll med om det och kände den känsla som fanns i lärarrummen runt om i Sverige av att det hände väldigt mycket när dåvarande Folkpartiet styrde Utbildningsdepartementet.

När jag nu åker runt till lärarrummen får jag snarare frågan: Finns det någon utbildningsminister över huvud taget? Det har blivit fullständigt reformstopp på detta område. Tyvärr har Gustav Fridolin infriat sitt vallöfte där.

Om vi ska klara de akuta utmaningarna på längre sikt handlar det om att ha en ny bostadspolitik där vi vågar ta fram liberaliseringar och säga: Vad är problemet – varför byggs det inte i vårt land? Varför har vi skapat en genomreglerad marknad som gör att det tar lång tid och är dyrt att bygga? Politiker har skapat ett system där det nästan är omöjligt att få fram nya bostäder.

Då slår regeringen på stora trumman och svarar att det är en jättesatsning på bostadsbyggande, och så talar man om lite byggsubventioner. Låt oss fråga de aktörer som ska bygga husen. NCC och Skanska tror inte på det. Fastighetsägarna, som ska hyra ut lägenheterna, tror inte heller på det. Men regeringen tror på det.

Ärligt talat, den mängd byggsubventioner som nu kommer påverkar så marginellt att regeringen inte ens har höjt sitt eget mål för bostadsbyggandet efter det att beslutet fattades. Det behövs mycket mer.

Liberalerna tror att vi behöver ta ett omfattande grepp om skattesystemet. Vi kan inte ha ett skattesystem där vi beskattar jobb hårt och där vi

höjer marginalskatterna, som redan är bland de högsta i världen, så att de blir världens högsta.

Det är fel tänkt att säga till den som tjänar lite mindre i Sverige: Du ska betala högre skatt jämfört med i andra länder. Det är fel tänkt att tro att vi kan lösa den utmaning vi står inför med kraftigt höjda skatter på jobb och företagande.

Vi behöver föra över och beskatta det som är dåligt mer. Höj miljöskatterna, ta ut skatt där det gör minst skada! Jag tror att vi är tvungna att höja mervärdesskatterna under de kommande åren. Se över bostadsbeskattningen, men hitta utrymme för att sänka skatten på jobb och företagande! Det är förutsättningen för att uppnå det jobb mål som vi i Liberalerna har pekat på.

Vi har samma bild som regeringen; det behövs mer skattepengar till kommuner och stat. Men vi har en grundläggande skillnad i synen på hur det ska gå till. Liberalerna vill ha fler skattebetalare, det vill säga fler människor som går till jobbet och betalar skatt.

Svaret på varje utmaning i ett samhälle kan inte alltid vara att höja skatten på jobb och företagande. Det låter bra på torgmötena, där man kan ställa sig och säga: Titta, Liberalerna och de andra allianspartierna säger nej till skattehöjningarna och våra satsningar. Men det finns en anledning till att vi gör det. Vi tror att det är bättre att hitta ett skattesystem som stimulerar människor till att jobba och starta företag, inte tvärtom.

När vi säger nej till stora delar av regeringens satsningar som vi inte tror på gör denna politik att vi har möjlighet att prioritera de människor som behöver välfärden allra mest. Liberalerna lägger fram förslag om en höjning av bostadstillägget för pensionärer som är större än regeringens. Det är det mest träffsäkra sättet att hjälpa de pensionärer och äldre som har allra minst resurser.

Vi lägger fram särskilda satsningar på utsatta barn, som vi talar alldeles för sällan om i beslutande församlingar. Det är deras uppfostran vi som politiker fattar beslut om att staten eller kommunen ska ta ansvar för. Trots att vi gör stora insatser i Sveriges socialtjänst och på våra olika hem för barn och unga kan vi inte säga att vi gör detta på ett riktigt bra sätt.

Vi har också en särskild satsning för att se till att äldre människor på äldreboenden ska ha möjlighet att äta lagad mat. För mig som inte är i den situationen att jag är beroende av andra kanske det inte låter som en så stor sak, men att som äldre människor ha en möjlighet att känna doften av mat som lagas i hemmet är ytterst en fråga om värdighet.

Vi klarar dessa satsningar därför att vi vågar säga nej till stora delar av det som regeringen gör.

Vi befinner oss i en tid där Sverige behöver ledarskap och ansvar. Vi har en regering som tyvärr har visat sig vara det vi varnade för före valet; den är oförberedd, har inte snackat sig samman och har egentligen ingen idé om vad den vill med Sverige.

När man är i den situationen får man svika vallöften på löpande band, och man har ingen idé om långsiktiga reformer. Det är förklaringen till att vi liberaler nu förbereder oss för att gemensamt med Alliansen kunna ta över igen den dagen vi möter väljarna. Men då ska vi vara förberedda, och det är en avgörande skillnad.

Däremellan, och där vill jag vara tydlig, herr talman, kommer vi liberaler ändå att vara beredda att ta ansvar för beslut som vi tror är viktiga för

Sverige på längre sikt. Vi är beredda att ta ansvar för den migrationsituation vi har, och vi är beredda att ta ansvar för andra stora frågor, även gemensamt med regeringen. Med den svaga regering vi nu har är det viktigt att vi ansvarstagande partier i Sveriges riksdag gör vad vi kan.

Med det yrkar jag återigen bifall våra två reservationer.

Anf. 29 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga att jag tycker att namnbytet till Liberalerna var bra.

Jag gillar er satsning på mat i hemtjänsten, Erik Ullenhag. Jag tycker precis som du att det är viktigt att det luktar mat. Det är helt avgörande för aptiten och ger också ett gott sällskap. Därför är det tråkigt att ni avvisar fler anställda i äldreomsorgen.

Det jag tänkte prata om var framför allt arbetsmarknaden. Ni avvisar höjningen av a-kassan, vilket är djupt problematiskt. Det är en försäkring som bör ge någon form av ekonomisk trygghet. Er försäkring är mycket låg och skapar mycket ekonomisk otrygghet för människor utan arbete.

På det avvisar ni insatser i arbetsmarknadspolitiken men också på utbildningsområdet som skulle underlätta för arbetslösa att få ett arbete. Vi har hög arbetslöshet samtidigt som vi har stora matchningsproblem. Men det tycker jag inte att Liberalerna har några svar på.

Samtidigt som ni gör det sänker ni skatten framför allt för dem som tjänar bäst. Ni är ju det parti som lägger mest pengar på det. Hela 10 miljarder lägger ni på skattesänkningar för dem som redan har goda inkomster. Det tycker jag också är djupt problematiskt.

På det föreslår ni att parterna ska sätta sig i samtal för att vi ska hålla lönerna nere på arbetsmarknaden. Det i sig är djupt problematiskt för att det skapar ekonomisk otrygghet men också för att det skapar en minskad efterfrågan i ekonomin, vilket i sin tur ger en nedåtgående spiral. De flesta av de arbeten som berörs är arbeten där det redan i dag är dåliga arbetsvillkor och låga löner.

Därför vill jag fråga dig, Erik Ullenhag: Hur ser ni på människors möjlighet till ekonomisk trygghet och goda arbetsvillkor?

Anf. 30 ERIK ULLENHAG (L) replik:

Herr talman! Jag uppskattar att Ulla Andersson redan har lärt sig att säga vårt nya partinamn. Det kommer att ta längre tid för mig själv, kan jag berätta.

Den konkreta frågan var hur vi ser på dem som har små marginaler och hur vi ser på situationen ifall vi skulle få en ökad lönespridning och något lägre löner på enklare arbeten. Vi ser just de människor som inte har något jobb att gå till. Du kan gå till varenda internationell bedömare av svensk ekonomi, Ulla Andersson. Vad är problemet med stort utanförskap? Jo, det är att vi har väldigt höga ingångslöner. Man kan säga att det är rättvist. Men jag är inte säker på att jag tycker det.

Ta en barnskötare. Under en period förhandlade jag lön på mitt föräldrakooperativa dagis – förskola ska man säga, för det är viktigt för den som är förskollärare. När vi skulle nyanställa barnskötare tyckte jag att det var märkligt att det i detta lågbetalda kvinnoyrke är så att den nyanställda som jag anställde i princip skulle ha samma lön som hon som hade jobbat i yrket i 25 år. Vad sänder det för signal? Ja, den nyanställda blir ju glad.

Prot. 2015/16:33

25 november

Statens budget 2016 –
Rambeslutet

Men hen kommer sannolikt inte att fortsätta i yrket eftersom hen vet att det är ett yrke där det inte finns någon löneutveckling. Det är därför att man systematiskt har tryckt upp lägstralöner.

Så ser det ut i massor av kvinnoyrken. Men huvudproblematiken är att det dessutom i rätt många yrken där det inte är brist, vilket det är på barnskötare, skapar situationen att man inte kommer in alls.

Vi kan välja att leva i en verklighet där vi struntar i vad alla bedömare av svensk ekonomi säger från andra länder, välja att leva i en verklighet där vi säger att det inte spelar någon roll att människor står helt utanför arbetsmarknaden, eftersom det är viktigare att de som är inne har bra lön.

Jag tror dock att det gäller att se verkligheten på riktigt, Ulla Andersson. Då kommer vi att under kommande år behöva ha en utveckling där vi ser till att människor kommer in och får en lön i stället för att fastna i socialbidrag, och då kommer vi också att vara tvungna att liberalisera arbetsrätten, och vi kommer att behöva se över hur lönebildningen i Sverige ser ut.

Anf. 31 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja ge en eloge till Liberalerna, eftersom ni är det borgerliga parti som står upp för att ni tycker att de ekonomiska skillnaderna ska öka. De andra försöker dölja det i sin retorik, men ni står verkligen upp för det. Det tycker jag att ni ska ha en eloge för.

Men det innebär också att ni avvisar den ekonomiska forskningen, som är rätt entydig: Jämlika länder utvecklas bättre och mår bättre. Det är också det som har varit den framgång som vi har haft i detta välfärdsland. I andra länder har man valt den modell som Liberalerna efterfrågar, det vill säga man har väldigt mycket låglönejobb. Vi har sett ganska många och omfattande intervjuer och reportageserier från andra länder där man intervjuar människor som har både två och tre jobb men som ändå har ont i magen varje dag därför att de inte klarar av sin ekonomi.

Jag har själv haft sådana låglönejobb, och jag kan säga: Det känns så gott som varje dag. Man går med klumpen i magen och undrar hur det ska gå. Därtill kan vi lägga hur det faktiskt ser ut på svensk arbetsmarknad: 69 procent av de anställda i detaljhandeln har deltidsjobb, 58 procent av dem i vård och omsorg har deltidsjobb, 58 procent av dem som har sociala tjänster som hemtjänst och annat har deltidsjobb och 53 procent av dem inom hotell och restaurang har deltidsjobb. Då förstår vi alla – i alla fall borde vi göra det – att det blir otroligt tufft ekonomiskt, men också i fråga om makt och inflytande och facklig organisering, med det ni föreslår. Det är en helt annan modell.

Det är väldigt lätt att stå där och själv ha god inkomst, som Svenskt Näringslivs företrädare, och föreslå lägre löner. Jag skulle vilja säga: Pröva på att leva på de lönerna själv! Och titta på vad som händer med den ekonomiska utvecklingen i ett land där man faktiskt gör så! Det blir inte precis bättre utan snarare tvärtom, samtidigt som otryggheten ökar och utvecklingen avvecklas.

Anf. 32 ERIK ULLENHAG (L) replik:

Herr talman! Jag tror att det är bra när vi har olika idéer om vad vi vill göra med Sverige, men ibland uppfattar vi verkligheten olika. Ulla Andersson och jag har olika idéer om hur vi vill att Sverige ska se ut på sikt,

och vi ser olika människor. Mitt fokus ligger på de människor som inte har ett jobb att gå till över huvud taget. Då kan vi säga: Det ska vi lösa genom att höja skatten på jobb och höja skatten på företag – det är ert recept – och dessutom inte göra något åt lönebildningen och arbetsrätten.

Jag ber om ursäkt, men jag tror att många tiotusentals människor då inte kommer att ha ett jobb att gå till över huvud taget. Och i en situation när vi har människor som kommer från andra länder handlar den stora reformering av svensk arbetsmarknad som behöver ske om att komma in och få det första jobbet.

Då säger Ulla Andersson: Titta, andra länder har försökt det – det fungerar inte! Jag har inte hört Ulla Andersson, men jag har hört dem som du samarbetar med, både Magdalena Andersson och Stefan Löfven, i valrörelsen lyfta fram att andra länder lyckas bättre än Sverige: Tyskland och Österrike. Ja, det gör de. Men det statsministern då glömde berätta var att de länderna har fungerande lärlingssystem med högre lönespridning. Är det ett problem i Tyskland? De har lägre ungdomsarbetslöshet.

Jag tycker att det är bra att du kan komma in och få ett första jobb till något lägre lön för att komma in på arbetsmarknaden över huvud taget. Jag har en syn på rättvisa som innebär att jag inte upprörs över att människor tjänar pengar utan upprörs över att människor saknar möjligheter och lever i ofrihet. De människor som Liberalerna kommer att inrikta sig på är de människor som lever i den ofriheten, som inte har ett jobb att gå till. Vi kommer att inrikta oss på de människor som inte har en bostad att flytta till.

Man kan fortsätta med gårdagens lösningar, som Ulla Andersson gärna vill, och sätta på sig skygglappar och säga: Sverige fungerar inte riktigt som andra länder – vi kan klara detta och bara tala om dem som är inne på arbetsmarknaden, inne på bostadsmarknaden. Men, herr talman, vår idé handlar om att ta fram en politik för att fler ska komma in på bostadsmarknaden och komma in på arbetsmarknaden. Jag beklagar att den regering som Ulla Andersson samarbetar med saknar en sådan idé för Sverige.

Anf. 33 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Kristdemokraternas reservationer 5 och 10.

Vi lever i oroliga tider, med hot och osäkerhet, med människor på flykt, flyende undan Daishs härjningar eller det svåra förtrycket i Eritrea, flyende till ett Europa som söker avsäga sig moraliskt ansvar för medmänniskor i nöd.

Det Europa som reste sig efter världskrigens förtrampande av mänskovärdet behöver nu ta sig samman igen, så att fler kan bli hjälpta, i linje med de värden som är västerlandets men som nu förfuskas. Det är en värdekras som vi ser.

Som konsekvens har Sveriges mottagningssystem hamnat under stark press. Sverige och några andra länder har tagit ansvar. Vi har sett fantastiska insatser av civilsamhället, av många personer i våra myndigheter och våra kommuner, och människor har visat en enorm vilja att hjälpa. Vi ska ta ansvar, och vi ska kunna göra det uthålligt.

Regeringen presenterade i går stora förändringar av svensk flyktingpolitik som man vill se. En del är nödvändigt, som tillfälliga uppehållstillstånd. Annat, som familjeåterförening, går det att resa en del frågetecken

kring. Nu pågår samtal, och här är därför inte rätt plats att ge sig in i någon större diskussion kring detta, utan vi får titta på förslagen till åtgärder.

Men oavsett detta står vi inför utmaningar på många områden kopplat till den här flyktingkrisen. Det handlar om kapacitetsproblem och kostnader på kort sikt. Och det handlar – rätt hanterat – om möjligheter på längre sikt. Hur öppnar vi upp vårt samhälle för jobb, bostäder, utbildning och gemenskap på riktigt? Hur kan människor snabbt få bygga nya liv i Sverige och kunna bidra fullt ut?

Mycket är annorlunda jämfört med i september. På ett sätt är budgeten överspelad i och med att den redan har följts av en extra ändringsbudget. Men de politiska konflikterna som budgeten så tydligt blottade då har inte minskat. Tvärtom har de kanske blivit än viktigare.

De vägval som Sverige nu gör är av stor betydelse för framtiden. Det gäller valfriheten, välfärden, trovärdigheten i offentliga finanser och kostnadskontroll. Men framför allt gäller det jobben.

Herr talman! I flyktingläger i Jordanien råder det arbetsförbud. Det, tillsammans med brist på mat och utbildning, leder till en växande hopplöshet. I Sverige rådde också länge arbetsförbud för asylsökande. Det blev passiviserande och tog ifrån människor värdighet: Du behöver inte, kan inte, bör inte och får inte bidra.

Numera kan människor ofta få arbetstillstånd direkt, även om mer kan göras här. AT-UND bör även ges till dem som saknar rätt id-handlingar, så att alla kan få börja jobba direkt när de kommer till Sverige.

Men det räcker förstås inte med en formell möjlighet att arbeta. Upprättar vi inte i Sverige någonting som i praktiken kan komma att likna ett arbetsförbud med våra höga skatter på jobb, våra regler, avtal, krav, legitimationer, certifieringar, utdrag och strukturer, som ofta är vällovliga i sina enskildheter?

Även om du är högutbildad läkare tar det många år innan du får jobba i Sverige. Har du låg utbildning är chanserna långt mindre. Det är ett slöseri med resurser, och det motverkar gemenskap och framtidstro som hänger intimt samman med jobben.

När du får ett arbete går du nämligen från att överleva till att leva och till att planera för framtiden. Du får större möjligheter att ta ansvar för det samhälle i vilket du ingår.

Det är därför som vi nu behöver reformer för att sänka trösklar och för att på allvar kunna säga till dem som söker sig till oss: Mitt land är ditt land.

Kyrkohistorikern Joel Halldorf skrev i en artikel att i de kloster som blivit kända för läsning, bön och stillhet betraktades, kanske lite kontraintuitivt, också arbetet och att få bidra och ytterst göra något för en annan människa som så värdefullt att det inte skulle berövas någon. Det blev allas ansvar att se till att alla kunde beredas möjlighet att efter sin förmåga bidra.

Vi kan lära av detta och se till att alla får chansen. Vi försökte göra det i Alliansens arbete med att bryta utanförskapet. En del lyckades vi med, annat återstår.

I dag står allt fler allt längre från arbetsmarknaden – personer med funktionsnedsättning, unga, äldre och inte minst nyanlända.

I det Sverige som Kristdemokraterna vill se jobbar inte alla alltid heltid eller alltid, men alla jobbar 100 procent av sin förmåga. Alla behövs.

Det kan låta självklart, men här finns också en konflikt. Om alla behövs, då behövs nämligen också alla jobb. Det innebär jobb som inte finns i dag, både högproduktiva och mer lågproduktiva jobb, som de kallas – tjänstjobb och vardagsjobb. En del av de jobb som har rationaliserats bort för att de var för dyra behöver återkomma, och nya behöver komma till. Då behövs en politik som möjliggör dessa jobb. Det handlar om struktur-reformer och sänkta kostnader. Det finns en del i migrationsöverenskommelsen kring RUT. Men i regeringens praktiska politik i övrigt gör sig vissa jobb inte riktigt besvär. Då lämnar man också ett besked till många arbetslösa: Vi har inte plats för er.

Det är inte bara vissa jobb som inte ryms i regeringens politik, utan större delen av regeringens finansiering har sin udd riktad mot jobb och företag. Hur många jobb som försvinner vet vi inte, eftersom regeringen inte gör den typen av beräkningar utan i stället har en så kallad textsnut.

Men, herr talman, vi vet följande: Höjer vi skatten på jobb blir det mindre jobb utfört. Det är just den signalen från regeringen som öronbedövande ändå skär igenom utspelsbruset från i höstas. Det handlar om tiotals miljarder i skattesmill på jobben och 40 miljarder i skattehöjningar, varav 80 procent på jobben.

Det finns något som liknar en vattenstämpel på budgetpropositionen, och om man håller upp den i ljuset syns det tydligt att det inte står ”investeringar i Sverige” utan att det står ”hej då jobb”.

När, om inte nu, krävs reformer? Regeringen har snabbspår. Det är bra. Utbildningsplatser och validering är också bra.

Kristdemokraterna satsar på yrkeshögskola och folkhögskola, och vi vill höja skolschablonen för nyanlända. Men vi vill mer.

Vi föreslår att den första halvmiljonen som man tjänar i Sverige ska vara skattefri. Det ska gälla unga och nyanlända de första fem åren i Sverige. Det ger möjligheter för den enskilde att jobba ihop ett litet startkapital, kanske till en bostad eller för att starta ett företag. Det möjliggör också strukturella förändringar på arbetsmarknaden. Det skyndar på etableringen som sker alltför sent i Sverige, och det förlänger därmed också arbetslivet, så att vi klarar av pensionsåtaganden och välfärdsåtaganden i framtiden. Vi behöver på samma sätt förlänga arbetslivet mot slutet genom större möjligheter för äldre att vara kvar på arbetsmarknaden.

Med denna reform blir det också mycket lönsamt att under några år ta arbeten till de lägsta avtalade lönerna, så att fler ingångsjobb kan växa fram och så att fler kan gå till egenförsörjning med den stolthet som det innebär.

Vi föreslår också fler RUT-tjänster, till exempel tvätt-RUT, där en syssla som utförs vecka efter vecka kan skapa tusentals avlönade vita jobb.

Vi föreslår att enklare reparationstjänster ska ha den lägsta möjliga momsen för att möjliggöra nyföretagande och jobb i yrken som inte minst många nyanlända har erfarenhet av.

Genom ett nystartsavdrag i form av en extra skattelättnad kan vi få ned lite av de skyhöga marginaleffekterna för personer som går från bidrag och ersättningar till arbete.

Vi vill se matchningsanställningar, där staten hjälper till att minska den osäkerhet som arbetsgivare känner inför att anställa personer som inte har prövats på arbetsmarknaden.

Det måste också bli enklare att lära jobbet på jobbet till en något lägre ersättning men med ett utbildningsinnehåll. Men då krävs det också att parterna tar ett större ansvar. Det har varit alltför mycket krånglande kring yrkesintroduktionen. Den behöver bli mer standardiserad och enklare, så att fler kan ta del av den.

Nu är tid att tänka nytt och att vända på varje sten, så att alla kan ha ett arbete och någon plats att kalla sitt hem.

Herr talman! Reformerna krävs på en rad områden. Sjukhusvården måste bli statlig för en jämlik vård. Valfrihet och kvalitet i vård och omsorg måste utvecklas och inte avvecklas. Vi måste få till stånd en riktig grön skatteväxling som faktiskt sänker skatten på arbete och höjer den på det som är miljöstörande. Stödet till barnfamiljer behöver utvidgas, inte minst till de ekonomiskt utsatta. Och regeringens budget som borde lägga grunden för den gemenskap och framtidstro som vi nu behöver gör inte det. I stället för enskildas och familjers makt och myndighet över den egna tillvaron handlar det alltmer om myndigheters makt över familjer, föreningar, företag och ideella organisationer. Till och med skatten på givmildhet höjer man. Inte ens den skattehöjningen kan man avstå från.

När regeringen bygger ut det offentliga åtagandet och samtidigt monterar ned jobbreformerna leder det i helt fel riktning.

Vad Sverige nu behöver är därför en annan ekonomisk politik som innebär att vi vet att det är i företag som jobben växer fram, där vi steg för steg utvecklar vår gemensamma välfärd och där vi skapar förutsättningar för gemenskap i starka familjer och ett starkt civilsamhälle. Det är en politik för frihet utan egoism och solidaritet utan socialism.

(Applåder)

Anf. 34 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Sverige har haft en historiskt väl utvecklad framgång. Vi har under vår moderna historia tagit emot väldigt många människor som har tvingats hit på grund av krig, förtryck och diktaturer. Samtidigt har vi byggt en väl fungerande välfärdsstat.

På 1950-talet tog vi emot flyende balter, samtidigt som vi införde en allmän sjukförsäkring. På 1970-talet tog vi emot många som kom från Chile, samtidigt som vi införde en bra fungerande föräldraförsäkring. På 1970- och 1980-talen tog vi emot många från Sydamerika, Iran med flera länder, samtidigt som vi byggde ut äldreomsorg, förskolor och fritidshem. Vi satsade alltså på välfärden samtidigt som vi tog emot väldigt många människor som sökte sig till vårt land.

Skillnaden den här gången är att vi får ta emot fler och att det kommer att skapa tryck på de system som vi har. Men det är också en stor möjlighet för vårt land när människor kommer hit och vill arbeta och göra rätt för sig. Den stora skillnaden handlar nog egentligen om att vi är rikare nu än då vi byggde vår välfärdsstat.

Samtidigt som vi konstaterar detta kan vi numera se att Kristdemokraterna, i en tid då Sverige växer och befolkningen ökar, föreslår att vi ska sänka utgifterna, det vill säga att vi ska lägga mindre pengar till den gemensamma välfärden. Samtidigt som vi konstaterar detta föreslår Kristdemokraterna också skattesubventionerade låglönejobb och inskränkningar i konflikträtten.

Jag tycker att detta visar på en tydlig linje från Kristdemokraterna, och jag är besviken. Våra två partier har gått tillsammans i många manifestationer för flyktingar, och nu är ni ett parti som faktiskt är med och inskränker människors möjligheter att komma till vårt land. Ni går i täten med de förslag ni lägger fram. Jag skulle vilja fråga Jakob Forssmed: Varför föreslår ni sänkta utgifter i en tid då Sverige växer så det knakar? Varför vill ni skattesubventionera låglönejobb och inskränka konflikträtten?

Anf. 35 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag går gärna i bräschen för reformer som kan leda till att människor kommer i arbete. Jag tror att våra reformer kan göra det.

Den största klyftan i ett samhälle går mellan dem som har ett jobb och dem som inte har ett jobb. Det måste man se, och man måste vara beredd att göra förändringar på arbetsmarknaden för att möta det när vi har hundratusentals människor som står långt ifrån arbetsmarknaden och har låg utbildningsnivå. De kommer till Sverige och får en stängd dörr i ansiktet; de blir insläppta, men de blir inte insläppta på arbetsmarknaden. Då behöver vi tänka nytt.

Det är sorgligt att höra att det inte finns några reformer för hur vi ska kunna se till att fler människor kommer i arbete. Varför inte sänka momsens på enklare reparationstjänster, så att vi skapar fler jobb för fler människor med olika typer av kvalifikationer på den svenska arbetsmarknaden? Är det så fel med RUT-reformen, som har skapat tiotusentals jobb? Hälften av dem som får jobb i RUT-sektorn är utrikes födda, och tre av fyra kommer från tidigare uppsägning eller arbetslöshet. Det är den typen av reformer vi behöver mer av i det här läget, inte mindre.

Om vi inte ser dessa problem kommer klyftorna att växa, och då kommer det att ta ännu längre tid för människor att komma in på arbetsmarknaden. Då kommer vi att ha ännu fler barn som växer upp utan att deras föräldrar har fått in en fot på arbetsmarknaden. Det är inte en utveckling jag vill se.

Vi gör en massa satsningar i vårt budgetalternativ, och det vet Ulla Andersson. Vi höjer riksnormen för barnfamiljer, och vi höjer grundnivån i föräldraförsäkringen. Vi ser till att höja bostadsbidraget för människor och barnfamiljer i ekonomisk utsatthet. Det är satsningar vi vill göra. Vi säger dock nej till en lång rad av era skatthöjningar på jobb och företagande, som i det här läget slår mycket hårt mot människor i arbetslöshet. Därmed säger vi också nej till många av de utgifter ni kan göra med hänvisning till de skatthöjningarna. Så enkelt är det – men inte i Ulla Anderssons värld.

(Applåder)

Anf. 36 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Ska vi ta emot människor som kommer hit? Ja, det tycker jag är självklart. Flyr man från krig och förtryck ska man ha möjlighet att söka asyl här. Nu stängs de möjligheterna, och jag beklagar det djupt.

Samtidigt har ni lagt fram en budgetmotion som faktiskt innebär att vi sparar stora summor på utbildning. Om nu människor som har kommit hit behöver utbildning för att kunna delta på arbetsmarknaden vore det väl

rimligt att satsa på utbildningsinsatser – på yrkesutbildningar och arbetsmarknadspolitiska insatser? Tittar man i budgettabellerna ser man dock att ni gör enorma besparingar där.

Ni gör också besparingar på sjukvård. Jag beklagar det. Ni gör besparingar i äldreomsorgen. Det är också jobb som behövs. Vi skulle kunna anställa fler i äldreomsorgen. Vi skulle kunna anställa fler i förskola och i bildandet av nya företag. Vi skulle kunna göra ganska stora satsningar, men ni har valt att lägga pengar på skattesänkningar i stället för att se till att vi satsar och skapar möjligheter för människor som kommer hit.

Du kommenterade över huvud taget inte att ni vill inskränka konflikt-rätten, Jakob Forssmed. Att krafterna för att bilda en låglönesmarknad är starka samtidigt som det finns partier som vill inskränka konflikt-rätten kommer att betyda något för svensk arbetsmarknad. Man kan jobba ihjäl sig för ingenting, eller – som en socialdemokrat sa här i pausen – så kan man sätta sig på en bänk och inte ha någonting. Det är väl kanske det som är skillnaden i synen på arbete mellan dig och mig, Jakob Forssmed. Jag tycker faktiskt att man ska ha betalt för sitt arbete, och jag tycker inte att vi ska använda skattepengar vare sig för att snedvrída konkurrensen på marknader eller för att subventionera fram låglönejobb.

Vi ska satsa på att utveckla arbetsmarknaden. Vi ska satsa på människor – ge dem möjligheter och arbetsmarknadspolitiska insatser – och vi ska öka investeringarna. När investeringarna stiger sjunker arbetslösheten; det kan vi se historiskt. Ni gör dock tvärtom. Ni sänker investeringsnivåerna i den budget ni har föreslagit, och ni sänker de gemensamma utgifter-na kraftigt. Det är det ni föreslår.

Anf. 37 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Nu har Ulla Andersson varit uppe i många replikskiften och hävdar att vi gör olika typer av besparingar. Vi föreslår alltså inte lika stora utgiftsökningar som regeringen och Vänsterpartiet. Det är inte besparingar. Det är inte nedskärningar. Vi satsar också på utbildning, men vi kan inte satsa lika mycket på grund av att vi inte höjer skatten lika monumentalt på jobb och företag.

Ska man jobba ihjäl sig för ingenting? Nej, det ska man inte göra. Man ska ha lön för sitt arbete i Sverige. Det är min uppfattning. Det är därför vi föreslår att man ska få behålla mer av sin lön i de förslag vi lägger fram. Det är särskilt riktat till unga och nyanlända som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Det handlar om att göra det lättare att förlänga arbetslivet och enklare att få in en fot, för att människor ska kunna bygga upp ett startkapital och till exempel kunna ta sig in på bostadsmarknaden. *Det* är vår politik.

Om man som Ulla Andersson inte ser dessa problem utan bara säger ”Bara vi satsar mer pengar på att anställa människor i offentlig sektor kommer allt att lösas sig!” finns det ju inga problem. Då har vi inga problem på svensk arbetsmarknad, för då har vi inga problem med att människor inte kommer i jobb. Men de problemen har vi ju. Det är det största sociala problemet på sikt att människor inte kommer i jobb.

Ska man kunna komma i jobb måste man få sitt första jobb, och den stora skillnaden mellan Sverige och många andra länder är avsaknaden av en viss typ av jobb som vi har gjort det för dyrt att ha i det här landet. Det vill jag ändra på. Jag tror att fler ska kunna få en plats. Fler med olika

kvalifikationer, fler med olika typer av utbildningsbakgrund och fler utrikes födda ska få en ärlig chans på den svenska arbetsmarknaden. Så ser det inte ut i dag.

Anf. 38 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! Sverige står inför stora utmaningar. Inte minst påverkas vi av oron i vår omvärld. Det säkerhetspolitiska läget i vår del av världen har försämrats sedan en tid tillbaka, och det är få som har lämnats oberörda av de vedervärdiga terroristattacker vi har kunnat se de senaste veckorna. Desto viktigare är det förstås att stå upp för öppenhet, demokrati och alla människors lika värde.

Samtidigt får vi inte vara passiva inför de hot vi ser. Miljontals människor i vår omvärld kan lämna vittnesmål om vad som händer när nationers gränser inte respekteras, när man bombas av sin egen statsledning och när stater slutar fungera och föder fram extremistisk terror i stället för välfärd. Att få slut på konflikter, bidra till förtroendefulla relationer och medverka till avspänning i vår värld är förstås en viktig uppgift.

I en orolig tid är det dock också väsentligt att vi förstärker vårt eget land. Det försämrade säkerhetspolitiska läget har resulterat i att vi nu vill stärka vår förmåga att värna vårt territorium, och med försvarsöverenskommelsen höjs anslagen till försvaret. Med denna budget ökas också resurserna till Säkerhetspolisen för att möta det ökande hotet från våldsbejakande extremism.

Herr talman! Regeringens budget ger inte bara en ny inriktning för dessa anslag utan också en ny inriktning för Sverige. Genom gemensamma investeringar bygger vi Sverige starkare. Det är en budget som prioriterar jobb, skola, klimat och välfärd.

När regeringen tillträdde 2014 hade de stora ofinansierade skattesänkningarna försvagat de offentliga finanserna. Arbetslösheten hade bitit sig fast på höga nivåer och skolresultaten försämrats flera år i rad. Det är en utveckling som måste brytas. Därför genomför vi nu stora reformer för fler jobb och en bättre skola. Det gör vi för att Sverige ska vara ett land där alla är med och bidrar. Fler måste jobba för att vi ska säkra vårt välstånd och vår välfärd i framtiden. Ett arbete att gå till är också för de flesta människor en förutsättning för ett fritt och oberoende liv.

Samtidigt som arbetslösheten är för hög finns det fler lediga jobb än någonsin. Därför krävs det inte bara investeringar som skapar nya jobb framöver utan också kraftfulla åtgärder som förbättrar matchningen på arbetsmarknaden. Det krävs utbildningsinsatser, och det krävs investeringar både i infrastruktur som möjliggör pendling och i bostäder som gör att människor kan flytta till jobb eller studier.

Och sådan politik ser vi också i den budget som vi vill rösta igenom. Sammanlagt investerar regeringen 5 ½ miljard i bostadssektorn under nästa år. Det är den största bostadspolitiska satsning som har gjorts på ett par decennier. För att tågen ska gå i tid och företagens transporter komma fram genomförs nu en 20-procentig ökning av järnvägsunderhållet.

Om vi ställer krav på att människor ska rusta sig inför de jobb som växer fram måste vi också investera i de kunskaps- och utbildningsmöjligheter som krävs. Därför genomförs ett nytt kunskapslyft med en kraftig utbyggnad av högskolan, yrkeshögskolan, folkhögskolan samt komvux

Prot. 2015/16:33
25 november

*Statens budget 2016 –
Rambeslutet*

och yrkesvux. Det innebär sammanlagt nära 44 000 nya utbildningsplatser nästa år.

Gymnasieskolans yrkesprogram är centrala för att såväl företag som välfärdens verksamheter ska få den kompetens som behövs och efterfrågas. Ungas falnande intresse för yrkesutbildning riskerar att göra det svårt för många branscher att hitta rätt kompetens. Regeringen föreslår därför ett yrkesutbildningspaket för att stärka utbildningarnas kvalitet och attraktionskraft. Vi ser att gymnasieexamen är en vattendelare på den svenska arbetsmarknaden, och därför satsar vi i budgeten på insatser som utbildningskontrakt och traineejobb som gör att fler ska kunna få sitt första jobb, kanske samtidigt som man läser in sin gymnasieexamen som är nödvändig för att man ska kunna stanna kvar på arbetsmarknaden.

Sverige behöver ta till vara allas kompetens, vare sig man har skaffat den i Sverige eller i någon annan del av världen. Vi föreslår därför en valideringssatsning så att man snabbare ska kunna få sin utbildning och kompetens bedömd. För att de som kommer till Sverige så snabbt som möjligt ska komma i arbete införs också ett snabbspår, vilket ger snabba, effektiva vägar in i bristyrken och branscher med stora behov.

En aktiv näringspolitik skapar jobb i hela landet, ger fler innovativa och växande företag och stärker den svenska exporten. För att Sverige ska stå väl rustat i den internationella konkurrensen görs flera exportfrämjande satsningar. Mer av statens riskkapital ska användas i företags tidiga utvecklingsskedan, och satsningar görs på innovation och nyindustrialisering.

Vi löser ju inte vare sig matchningsproblemen på arbetsmarknaden, bostadsbristen eller framtida kompetenskrav med ytterligare nedskärningar eller kortsiktiga skattesänkningar. Nu måste vi investera i Sverige: i bostäder och infrastruktur, i kunskap och konkurrenskraft för fler jobb och ett näringsliv i absolut världsklass.

Det är i skolan som grunden för mycket av detta läggs. Många elever möter riktigt kunniga och engagerade pedagoger som leder dem vidare till både kunskap och självförtroende. Men ojämlikheten i den svenska skolan har ökat, och allt fler går ut grundskolan med ofullständiga betyg. En skola där elever tillåts halka efter och slås ut kommer naturligtvis att stå samhället dyrt.

Därför påbörjar vi nu vändningen i svensk skola. Sverige behöver investera mer i en skola där alla får plats och där ingen tillåts halka efter.

För att varje elev ska få med sig grundläggande kunskaper är det viktigt att insatserna sätts in tidigt. Regeringen har redan initierat en rad tidiga insatser inom ramen för Lågstadielyftet. Där avsätts 2 miljarder kronor årligen för att anställa fler lärare i förskoleklass och lågstadiet, så att förskollärare och lärare får mer tid för barnen och så att klasserna kan bli mindre. För att minska barngrupperna i förskolan satsas ytterligare nära 1 miljard kronor från och med nästa år.

För att höja kunskapsresultaten i skolan behöver läraryrkets status höjas. Vi står inför en stor lärarbrist samtidigt som söktrycket till lärarutbildningen är för lågt. Därför genomförs en rad reformer för att göra läraryrket mer attraktivt. Genom Lärarlönelyftet investeras 3 miljarder kronor årligen för höjda lärarlöner. Ungefär 60 000 lärare kan därmed få en höjning av lönen med i genomsnitt 3 000 kronor i månaden.

Efter åtta år av ofinansierade skattesänkningar och ökade klyftor är det dags att mildra en del andra revor i välfärden. För detta finns i budgeten resurser till välfärd, till vård och omsorg. Där finns också insatser för att stärka ekonomin för landets pensionärer och insatser för de barn och familjer som har allra sämst förutsättningar. Men på längre sikt är det förstas investeringar i jobb, kunskap och skola som är de viktigaste insatserna för att minska klyftorna och skapa ett samhälle som håller ihop.

Herr talman! Historiskt många människor i världen befinner sig på flykt. De som söker sig till Sverige gör det förstas för att man tycker att vårt land är tryggt och säkert.

Samtidigt kan vi konstatera att Sverige har tagit ett oproportionerligt stort ansvar i ett europeiskt perspektiv. Fler länder måste göra sitt för ett solidariskt och hållbart mottagande i hela Europeiska unionen. Efter migrationsöverenskommelsen återkom regeringen i går med ytterligare förslag till åtgärder för att få ned mottagandet till hållbara nivåer. Tiotusentals personer som nu befinner sig i vårt mottagningssystem borde få möjligheten att omfördelas till andra länder, så att människor som kommer till Sverige och Europa kan få den hjälp och det stöd som man kan förvänta sig, så att man snabbt kan komma igång med sitt nya liv och försörja sig på egen hand och bidra i det nya landet.

Regeringen också lagt en ändringsbudget för 2015 på kammarens bord eftersom antalet asylsökande har ökat kraftigt sedan budgeten presenterades. Det är en viktig poäng att den politik som nu presenteras i regeringens budget bara blir mer angelägen i det nya läget. Det som krävs är fler bostäder, snabbare vägar till jobb genom bättre validering, snabbspår till jobb för den som har en utbildning eller erfarenheter från bristyrken, ökade utbildningsmöjligheter när det krävs för att få ett jobb, insatser för bättre skolundervisning, förstärkning av socialtjänst och kraftigt höjda ersättningar till kommunerna som ger mer pengar till välfärd.

Med den grund som lagts i form av halverade underskott har vi möjligheter att klara utmaningarna, att genomföra reformerna och få dem på plats med stabilitet och ansvar för offentliga finanser. Det är ett styrkebesked från Sverige i en orolig tid. Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 39 ERIK ULLENHAG (L) replik:

Herr talman! Jag har gång på gång försökt att ställa en fråga till både statsministern och finansministern, men jag har aldrig fått svar på den. Nu försöker jag med finansutskottets ordförande, Fredrik Olovsson.

Kan Fredrik Olovsson nämna någon oberoende bedömare som tror på regeringens jobbpolitik? Det räcker med ett ja eller nej.

Anf. 40 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Jag förstår att Erik Ullenhag har synpunkter på den politik som vi vill bedriva. Jag har full förståelse för det.

När man efter åtta år i regeringsställning inte har kunnat leverera den utveckling som man har utlovat, när arbetslösheten har bitit sig fast och skolresultaten faller, då finns det skäl att flytta debatten över till någonting annat.

Nu försöker vi svara upp i vår ekonomiska politik mot de utmaningar som vi ser i Sverige. Det finns ett rekryteringsgap, det vill säga det skapas arbetstillfällen men arbetsgivare som vill anställa hittar inte den kompetens som krävs.

Vi har en utbildning som inte levererar på ett sätt som gör att eleverna kan gå vidare till gymnasieskolan och sedan får godkända gymnasiebetyg. Det är en förutsättning för att Sverige ska kunna utvecklas på ett bra sätt framöver. Det är också en förutsättning för att svensk arbetsmarknad ska kunna fungera som vi vill att den ska fungera, så att det skapas jobb som någon kan ta, så att fler kan delta och så att allt högre löner kan bidra till ett högre västånd.

Sedan har jag noterat att Liberalerna har en annan syn på en hel del av dessa frågor. De vill göra stora nedskärningar på anslaget till bostäder, till omställningen på arbetsmarknaden, till utbildning som är så viktigt för att vi ska få fler jobb så att fler kan gå vidare till bättre jobb. Man vill också göra stora nedskärningar på hälso- och sjukvården.

Det var sådant som Ullenhag inte gärna talade om i sitt anförande och som han uppenbarligen inte heller vill diskutera här och nu. Men ta gärna möjligheten att förklara varför den typen av nedskärningar skulle göra någonting bättre i Sverige!

Anf. 41 ERIK ULLENHAG (L) replik:

Herr talman! Den tv-tittare eller riksdagsledamot som tycker att detta var svar på frågan kan räcka upp en hand. Jag ställde frågan: Finns det någon oberoende bedömare som granskat regeringens politik och som tror på er jobbpolitik?

Detta är rätt fascinerande. Anledningen till att jag ställer frågan är att nästan alla sågar regeringens jobbpolitik. Konjunkturinstitutet, en statlig myndighet, pekar på att den leder till 15 000–20 000 färre sysselsatta, vilket är allvarligt för Sverige.

Det fascinerande med att det inte går att svara på frågan är att jag har ställt den flera gånger till såväl statsministern som finansministern, som båda då pratar om något helt annat, precis som Fredrik Olovsson. Vi som haft förmånen att någon gång sitta i regeringen vet att det finns rätt många duktiga tjänstemän där. Någon tjänsteman skulle väl ha kunnat hitta någon oberoende myndighet eller över huvud taget någon oberoende aktör som kunde säga att regeringens jobbpolitik är bra? Ni har en massa tjänstemän i partihögkvarteret på Sveavägen 68. Någon borde väl under alla dessa månader ha kunnat ange någon oberoende myndighet som tycker så? Men problemet, Fredrik Olovsson, är att det inte finns någon oberoende myndighet eller oberoende bedömare som tror på er jobbpolitik.

Jag tvingas återupprepa frågan, herr talman. Kan Fredrik Olovsson besvara frågan? Det räcker med ja eller nej. Finns det någon oberoende bedömare som tror på och har pekat på att regeringens jobbpolitik fungerar?

Anf. 42 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Att räkna jobben innan de kommer, räkna på sina reformer och specificera att det ska bli 100, 1 000 eller kanske 100 000 nya jobb, är något som var väldigt viktigt för den förra regeringen. Man gjorde verkligen det mycket och ofta. När sedan det där utvärderats mot verkligheten har resultaten blivit mindre smickrande. Beräkningarna har inte

följts upp med en utveckling i Sverige av det slag som man utlovade när man gjorde reformerna. Verkligheten har varit rätt brutal mot den regeringspolitik som Erik Ullenhag representerar.

Utvärderingen av den nuvarande regeringens jobbpolitik kommer naturligtvis successivt att synas i verkligheten genom att vi får fler människor i arbete. Utmaningen för den här regeringen är naturligtvis att den kraftiga migration vi haft i höst förändrar förutsättningarna och gör det mycket svårare att exempelvis nå ned till Europas lägsta arbetslöshet. Men vi ska inte sänka ambitionerna bara för det.

Jag noterar också att Erik Ullenhag inte gärna berättar hur en bostadspolitik där det inte byggs, en borttagen omställning på arbetsmarknaden och nedskärningar på utbildning skulle kunna resultera i fler jobb och ett bättre fungerande Sverige.

Anf. 43 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! En bärande idé i den budget som regeringen har lagt på riksdagens bord är att höja skatten på jobb och företagande och göra det dyrare att arbeta och dyrare att anställa. För de skattepengar som ni tar in ökar ni det offentliga åtagandet på en lång rad punkter. Ni har förslag om exempelvis fri entré på museer och nya förändringar i sjukförsäkringen. Detta kommer att leda till färre i arbete och kraftigt ökade statliga kostnader.

Jag skulle vilja fråga Fredrik Olovsson om han känner sig bekymrad för de offentliga finanserna. När man frågar expertmyndigheter om era förslag är det flera som återkommer till att de utgiftsökningar som ni föreslår riskerar att bli mycket större, till exempel på sjukförsäkringens område, där både kassan och Arbetsförmedlingen påtalar detta. Samtidigt bedöms att era förslag till skatter på sikt kommer att leda till lägre skatteintäkter, då de minskar människors benägenhet att arbeta.

Ekobrottsmyndigheten pekar på detta när det gäller ROT; man kommer att göra vita jobb svarta igen, och därmed går staten miste om skatteintäkter. Ekonomistyrningsverket pekar på det när det gäller marginalsatser och avtrappat jobbskatteavdrag. Detta är också något som påpekas från expertmyndigheter när det gäller den särskilda löneskatten för äldre, som ni vill införa. Jag tycker att man ska smaka på orden: särskild löneskatt för äldre som arbetar. Denna skatt riskerar också att leda till lägre skatteintäkter, då den får den tydliga effekten att färre äldre arbetar och fler trycks ut i arbetslöshet.

Min fråga till Fredrik Olovsson är: Hur oroad är du för de offentliga finanserna i det här läget?

Anf. 44 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det är klart att vi har ett ansträngt läge i svensk ekonomi såtillvida att vi fortfarande har ett kvardröjande underskott från tidigare år. Vi har lyckats halvera det ungefär, men det är fortfarande ett underskott. Det innebär förvisso att vi har ett utrymme att ta hand om oväntade händelser innan vi hamnar i ett riktigt besvärligt läge. Men man ska naturligtvis ta detta på stort allvar. Det är därför vi finansierar våra förslag i den här budgeten krona för krona. Vi kan inte fortsätta att sänka skatterna på krita, som ni gjorde under valåret 2014. Det var ansvarslost att göra på det sättet. Det visar inte minst den utveckling vi haft efter detta. Det hade varit

bättre om underskotten då varit mindre, så att vi haft större marginaler i dag.

Sedan måste alla finansministrar, Finansdepartementet samt ordförande och ledamöter i finansutskottet förstås vara väldigt noggranna med både utgifter och inkomster i statsbudgeten. Man måste noggrant följa detta över tid för att inte hamna i stora problem.

Men det är också väldigt viktigt att vi nu kan göra de viktiga framtidsreformer som kan sätta fart på tillväxt och jobb i Sverige. Vi måste få fram bostäder. Vi måste få fler utbildningsplatser, så att vi kan sluta rekryteringsgapet och så att företag kan fortsätta att utvecklas. Allt detta vill Kristdemokraterna skära ned på, men de berättar inte gärna om konsekvenserna.

Anf. 45 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Här har vi ytterligare en debattör som påstår att man står för nedskärningar om man inte går med på alla regeringens utgiftsökningar. Lägg av med det, Fredrik Olovsson!

Om man har ett ansträngt läge med underskott, som man visserligen med hjälp av Alliansens budget uppenbarligen minskat, bör man väl vara extra ansvarig och extra noggrann med de offentliga finanserna. Det är därför jag blir lite oroad över Fredrik Olovssons brist på oro över att expertmyndigheter uttalat sig om regeringens reformer, framför allt på skatteområdet, och sagt att de inte kommer att ge de skatteintäkter regeringen räknar med. De kommer att ge effekten att färre jobb är vita och fler går över till svart sektor. De kommer att ge effekten att färre vill arbeta och att bidragen till statskassan därmed minskar.

När man dessutom använder de osäkra skatteintäkterna till att öka de offentliga åtagandena genom att göra det gratis att gå på museer och göra andra gratissatsningar, som i sin tur kanske ökar benägenheten att nyttja den typen av tjänster, riskerar detta att bli ännu värre och ännu farligare. När man till råga på allt inte ser att vi behöver fler som arbetar längre för att klara pensioner, offentliga finanser och välfärdsåtaganden utan lägger en särskild löneskatt på äldre visar det att man tyvärr bedriver en felaktig ekonomisk politik och inte riktigt har de insikter som krävs. Nu är inte tiden för att vidta den här typen av åtgärder, utan nu är tiden för att vara betydligt mer varsam, inte minst när det gäller hur skattehöjningarna slår mot jobben.

Anf. 46 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Ni vill de facto minska utgifternas andel av vår ekonomi i ett läge där befolkningen växer, Jakob Forssmed. Ja, det leder till nedskärningar. Ni får stå för det. Ni skär ned. Det blir sämre. Det blir färre bostäder. Det blir mindre utbildning. Det blir sämre sjukvård. Det blir mindre omsorg. Det är de facto vad som ligger i era förslag. Ni får stå för den politiken! Vi kommer naturligtvis att jaga er med det, för vi ser hur stora behov som finns i välfärden, hur stora behov som finns av utbildning. Nu när vi får väldigt många nya människor som kommer till Sverige ser vi inte minst vilka stora behov det finns av bostäder.

På alla dessa områden kan vi konstatera att den politik som ni bedrev under åtta år inte har levererat, inte har förberett Sverige. Man kan visserligen fråga sig hur man skulle ha kunnat veta att just det här skulle inträffa

under hösten. Nej, det kunde man ju inte. Men redan före det hade vi den här typen av problem och behov, och de negligerades.

Ja, nu höjer vi skatter. Vi behöver använda de inkomster vi får till viktiga framtidsinvesteringar som leder till jobb och välfärd. Vi måste få igång hjulen, så att fler människor bidrar och så att skatteintäkterna kan öka. Det är så det hänger ihop.

Anf. 47 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Det är med stigande fascination jag har betraktat de tidigare replikskiftena. Fredrik Olovssons förmåga att med många ord och extremt många motfrågor inte svara på någonting och inte ge besked om någonting är imponerande.

Erik Ullenhag kräver ett mycket enkelt besked om det finns någon extern analytiker som godkänner och tror på regeringens jobbpolitik. Vi vet alla att svaret är nej. Det finns ingen sådan. Alla som granskar regeringens jobbpolitik säger att den leder till färre jobb. Men det kommer inget svar över huvud taget.

Fredrik Olovsson tar det dessutom ett steg längre och ifrågasätter att över huvud taget göra prognoser på någonting. Ska vi tolka Fredrik Olovssons inlägg i replikskiftet med Erik Ullenhag är det enda man kan göra när det gäller att utvärdera reformer att se senare. Man får se sedan hur det blev. Vi gör det, och sedan får vi se hur det blir.

Det är ett oseriöst sätt att bedriva ekonomisk politik, och det är ett oseriöst sätt att bedriva jobbpolitik. Det är också belysande för ett regeringsalternativ och ett budgetalternativ som i jämförelse med dem under Alliansens tid vid makten mer eller mindre är kliniskt rent från jobbprognoser och beräkningar på hur förslagen slår mot jobben.

I replikskiftet med Jakob Forssmed säger Fredrik Olovsson att det hade varit bra om underskotten varit lägre tidigare år. Det kan man hålla med om. Det är klart att överskott alltid är bättre än underskott, och underskott är bättre ju mindre de är.

I varenda budget Fredrik Olovsson då lade på riksdagens bord – Fredrik Olovsson satt i riksdagen också under den förra mandatperioden – var de socialdemokratiska underskotten högre än i de budgetar som regeringen lade fram. Socialdemokraterna ville göra av med mer pengar.

Vad är kvar av trovärdigheten i den ekonomiska politiken om man säger saker som går emot det man sa för bara något år sedan och om man över huvud taget inte tror på prognoser?

Anf. 48 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att av de jobbprognoser som med stort nit förut har utförts av de borgerliga, och då inte minst Anders Borg, har väldigt lite sedan visat sig stämma i praktiken.

Man kan naturligtvis leva i en prognosvärld. Det gör många på Finansdepartementet. Det är inte helt oväsentligt. Men det är inte svaret på alla frågor. De tar inte in allt. Det är helt uppenbart att man misslyckats med detta gång på gång. Nu ställer man återigen sin förhoppning till mycket stora effekter av sina stora skattesänkningar. Den kommer inte att infrias den här gången heller.

Prot. 2015/16:33

25 november

Statens budget 2016 –
Rambeslutet

Det är förstås på det sättet att skatthöjningar kan påverka människor och ekonomin på ett sådant sätt att just själva höjningen påverkar människor så att de blir mindre intresserade av det ena eller det andra. Men vi får också in skatteinkomster som vi använder till viktiga investeringar.

Man glömmer bort den delen och vad det innebär när vi bygger bostäder så att människor får jobb när de byggs och också kan flytta dit där jobben finns. Vi investerar i utbildning som gör att rekryteringsgapet sluts så att man kan få de anställda man vill ha så att företaget kan utvecklas och man kan ta in en order till.

Om man inte glömmer bort den delen av kalkylen blir det inte mycket kvar av gnället om att vi har en jobbpolitik som skulle vara för dålig. I slutänden spelar det inte så stor roll vilka prognoser man har gjort. I slutänden är det verkligheten som man utvärderas mot.

När ni utvärderades i valet senast var det inte något som var till er fördel. Det hängde förstås ihop med att Anders Borgs prognoser alltid såg förskräckligt bra ut men att verkligheten aldrig svarade upp mot dem.
(Applåder)

Anf. 49 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Jag har en annan fråga som det förhållandevis enkelt går att svara på om man vill. Ser Fredrik Olovsson något annat land i Europa som lyckades bättre under finanskrisen med att skapa fler jobb? Fredrik Olovsson talar om verkligheten. Låt oss då använda verkligheten som utvärderingsmått.

Det kom i runda slängar till 340 000 nya jobb under Alliansens tid vid makten. Finns det något annat land i Europa som kan visa ett sådant netto givet de förutsättningar och den mycket tuffa konjunktur vi hade?

Fredrik Olovsson försvarar nu tanken att man kan prognostisera framöver och kan göra beräkningar på hur förslag slår, och det tycker jag är bra. Jag kan förstå motviljan att göra detta. När Finansdepartementet för ett år sedan gjorde ett försök till detta och skrev hur man betraktade att förslagen skulle slå var man tvungen att svart på vitt skriva att skatteförslagen som lades fram i budgetpropositionen kommer att slå mot tillväxt och sysselsättning. Så pass ärlig var man faktiskt.

Även om den meningen numera har suddats ut är förslagen kvar. Förslagen som ledde till denna bekännelse är kvar, men bekännelsen är borta. Vi kan också se på långtidsprognoserna. Vi ser att regeringen själv inte bedömer att den strukturella arbetslösheten kommer att förbättras särskilt mycket under den kommande mandatperioden och under den tid för vilken den sätter upp sina djärva mål. Läser man budgetpropositionen ser man att den är betydligt ärligare och tydligare än vad Fredrik Olovsson är.

Det Sverige behöver är en jobbpolitik som innebär att jobben växer fram. Det tillkom 340 000 nya jobb på åtta år. Vi behöver mer av den varan. Vi behöver fler växande företag och fler arbetstillfällen. Det är vad vi måste tillbaka till.

Anf. 50 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det är klart att budgetpropositionen är något mer omfattande än vad en debatt i kammaren är. Det finns mycket mer där att tala om. Det gör det också i Centerpartiets budgetmotion. Emil Källström har valt att inte alls tala om sin stora nedskärningslista.

För att behålla Maud Olofssons stora reform i svensk politik – nämligen de ineffektiva sänkningarna av arbetsgivaravgifterna för ungdomar, som inget annat borgerligt parti tror på – har ni en rejäl nedskärningslista.

Ni säger nej till sänkt skatt för pensionärer och ökad rättvisa. Ni säger nej till satsningarna på skola och högre lärarlöner. Ni skär ned i äldreomsorgen. Ni säger nej till jobb och utbildningsmöjligheter för arbetslösa. Ni skär ned i investeringarna till bostadsbyggandet.

Det är säkert trevligare att tala om prognoser för någon annans budget än att berätta om vilka effekter just detta kommer att få på jobb, sammanhållning och utveckling i Sverige. Ni har inte svaren på de stora utmaningar som Sverige har. Ni har framför allt skattesänkningar.

Anf. 51 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Köpenhamn, Garissa i Kenya, Beirut, Paris och Bamako i Mali. Under det här året har världen bevittnat flera avskräckande terroråd. Många människor har mist livet eller skadats, många fler sörjer. Andra blir rädda eller arga. Världen blir en kallare plats. Därför är alla handlingar av stöd och enighet, allt stöd för fred, frihet, demokrati och humanism så viktiga och så avgörande för hur samhället ska utvecklas.

Den här hösten kommer också att gå till historien som den då Europas och Sveriges solidaritet med människor på flykt sattes på sina svåraste prov hittills. Över hela landet uträttar människor storverk för att på ett värdigt sätt ta hand om alla som kommer till vårt land. I denna tid då vi som politiker måste fatta väldigt tuffa beslut är rätten att söka asyl trots det orubblig. Den ger vi inte avkall på.

Herr talman! Det här är en tid för allvar och samling kring våra gemensamma värderingar. Det är inte en tid för stridigheter utan en tid för ansvar. Det är enighet och samling som är det bästa sättet att möta den allvarliga situationen i vår omvärld.

Budgeten vi ska besluta om i dag innehåller stora investeringar på regeringens tre prioriterade områden: klimatet, skolan och jobben. Det är investeringar för ett starkare Sverige som kan möta framtidens utmaningar.

Herr talman! Två gånger i år har Paris drabbats av avskräckande terrorhandlingar. Men staden Paris ska inte få förknippas med våld och terror. I stället ska staden stå för hopp och för framgång i kampen för en hållbar värld. Om bara några dagar inleds FN:s internationella klimatkonferens i Paris. Vi i Miljöpartiet, liksom miljöministern och hela regeringen, hyser stort hopp om ett bra avtal.

Det kan vi göra därför att alla länder och allt fler har insett allvaret. Tiden för misslyckanden och ursäkter är sedan länge förbi. Det är tid för ansvar.

Inför klimattoppmötet i Paris har regeringen arbetat för ett avtal som ska vara globalt, rättvist och rättsligt bindande och som ska hålla den globala uppvärmningen så långt under två grader som möjligt. Vi ska skärpa Sveriges egen klimatpolitik, och vi ska samarbeta med de länder i världen som strävar åt samma håll. Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Det löftet gav statsminister Stefan Löfven i regeringsförklaringen tidigare i år. Regeringens klimatarbete är både lokalt och globalt. Det så kallade klimatklivet ger pengar till lokala klimatinvesteringar, och i stadsmiljöavtalet finns pengar att söka för den som vill satsa på kollektivtrafik. Klimatarbetet i fattiga länder ska få stöd av FN:s gröna fond.

Miljöskatter är ett viktigt verktyg för att nå ett hållbart samhälle. Men under de senaste åren har deras styrande effekt minskat. Vi vill i stället att den styrande effekten ska öka. Därför föreslår också regeringen en höjning av energiskatten och flera andra miljöskatter.

Solceller kommer att spela en viktig roll i ett framtida hållbart energisystem. Regeringen vill gynna utbyggnaden av solenergi, och därför höjs stödet till solinvesteringen kraftigt. Tusentals hushåll och företag som redan står i kö kan nu förverkliga sina planer. Regeringen satsar också mer pengar på elbilar och elbussar för att främja cykling, hållbar konsumtion, miljöteknik och metangasreducering.

Framgångar vid klimatoppmötet i Paris är nödvändiga för att hejda den globala uppvärmningen, men också för att förhindra humanitära katastrofer på grund av översvämningar och andra extrema väderhändelser.

Herr talman! Malala Yousafzai, förkämpe för flickors rätt till utbildning och även mottagare av Nobels fredspris, lär ha sagt: Med vapen kan man döda terrorister, men med utbildning kan man döda terrorism. Det är värt att ha i minnet dessa mörka dagar när terrorhandlingar leder till krav på att vi ska svara med mer vapen och mer dödande.

Utbildning gör fred möjlig. Den utrotar fattigdom och är en förutsättning för demokrati. Utbildning är nyckeln till så mycket, inte bara i fattiga länder som Malalas hemland Pakistan utan också i vårt land. Utbildning ökar jämställdheten, den bygger framtidstro och den minskar utanförskap och arbetslöshet. Därför är skolan ett av regeringens och Miljöpartiets prioriterade områden.

Trots att många elever möter en riktigt bra skola med kunniga och engagerade lärare står den svenska skolan inför stora utmaningar. Resultaten har sjunkit under många år, skolan har blivit alltmer ojämlig och bristen på lärare är ett allvarligt problem. Vi måste vända den utvecklingen.

Nyckeln till detta är skickliga och engagerade lärare. Läraryrket måste åter bli ett attraktivt yrke. Därför investerar regeringen nu flera miljarder i det så kallade Lönelyftet.

Regeringen ger mer resurser till skolor som har svaga studieresultat och tuffa förutsättningar. Vi höjer ersättningen till kommuner som tar emot asylsökande barn i skolan och satsar på mer personal på fritis.

Varje elev ska få en ärlig chans att lyckas i skolan. Då krävs att varje elev får den tid han eller hon behöver med sin lärare, att undervisningen anpassas till elevens förutsättningar och att stöd sätts in så snart som det behövs. Därför investerar regeringen i fler anställda i lågstadiet och fler speciallärare.

Dagens och morgondagens arbetsmarknad kräver gymnasieutbildning. Därför investerar regeringen i den gymnasiala yrkesutbildningen och inför rätt till komvux för att alla som vill ska kunna slutföra sin gymnasieutbildning. Steg för steg ska vi vända utvecklingen i den svenska skolan. Det handlar om jämlikhet, jämställdhet och framtidstro.

Herr talman! Det saknas inte jobb att göra i Sverige. Det behövs fler bostäder, järnvägen måste rustas upp och i vården och skolan behövs många fler händer. Ändå står alltför många utanför arbetsmarknaden. Det gäller både bland dem som har bott i Sverige i hela sitt liv och bland dem som kommit hit nyligen. Alla människor som kan arbeta ska också ha ett arbete, med bra villkor och en lön som man kan leva på. Därför investerar

regeringen i åtgärder som ger jobb, i fler och växande företag och i matchning och kompetensutveckling.

I budgeten finns åtskilliga miljarder för att bygga fler små, billiga och energieffektiva hyresrätter och för att rusta upp slitna hyresrätter i miljonprogramsområdena. Det är den största bostadsstatsningen på över 20 år. Det kommer att ge frihet åt unga som i dag tvingas flytta runt mellan kompisars soffor. Det ger möjlighet för nyanlända att etablera sig och för fler att flytta dit där jobben finns.

Underhållet av järnvägen och stödet till kollektivtrafiken stärks. Trafikverket har räknat ut att tåg förseningarna kostar samhället omkring 5 miljarder kronor per år. Investeringar i tågtrafiken skapar förutom bättre tågtrafik också jobb. De bidrar till bättre möjligheter för företagen och är dessutom nödvändiga för att klara klimatutmaningen. Vi vill att resenärer och företag ska kunna lita på järnvägen. Därför satsar regeringen pengar så att man snabbare kan byta ut allt det där som krånglar, som kontaktledning, växlar, ställverk och räls.

Att nästan 400 000 människor står arbetslösa samtidigt som det finns fler lediga jobb än någonsin är ett enormt slöseri. Med den här budgeten skapas många nya tillfällen för utbildning och matchning så att människor kan ta de jobb som finns, de som växer fram och de som kan skapas av den som har rätt utbildning. Så bygger vi Sverige starkare.

Herr talman! Många människor kommer nu till Sverige på flykt från krig och förföljelse. Vi kan alla vara stolta över att vi bemöter dem med medmänsklighet och respekt för deras rättigheter.

I höstens budget svarar regeringen på de utmaningar som mottagandet innebär. Jobb och utbildning är det viktigaste för att etablera sig i ett nytt land. Därför ska det gå snabbare att värdera, validera, utländsk utbildning och erfarenhet. De som har jobberfarenheter som vi har brist på i Sverige ska få ett snabbspår in på arbetsmarknaden. Skola och vuxenutbildning får kraftiga förstärkningar. Vi kommer att behöva göra mer, men detta är en början.

I den ändringsbudget som kommer finns en förstärkning på ca 10 miljarder kronor till kommuner, landsting och regioner. Det är pengar som ska hjälpa dem att möta de mest akuta utmaningarna som mottagandet av flyktingar har inneburit den här hösten.

Vi har mött mycket svåra utmaningar, och händelseutvecklingen går fort. För oss i Miljöpartiet är det helt avgörande att vi i Sverige trots det fortsätter att stå stadigt och värnar människors rätt att söka asyl i vårt land. Så bör Sverige svara på utmaningen: med medmänsklighet och tro på framtiden.

Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 52 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Efter lite drygt ett år vid makten står det ganska klart och tydligt att det viktiga för Miljöpartiet är att behålla makten – inte det politiska sakinnehållet. För den som tvekar blev detta extra tydligt i går. Jag måste själv säga att den ideologiska och intellektuella stringensen i Miljöpartiets agerande inte är helt påtaglig. Jag tror också att detta är något som väljarna kommer att straffa er för i kommande val.

Det är förvisso inte mitt problem. Däremot är jag oroad över det faktum att sedan Miljöpartiet tog över ansvaret för biståndspolitiken har Sverige slagit rekord vad gäller andelen bistånd som över huvud taget aldrig lämnar Sveriges gränser utan som fastnar i Migrationsverkets budget. Jag noterar också hur regeringen nu har försökt sätta en gräns eller ett tak för hur långt man får gå med de så kallade flyktingavräkningarna. Givet Miljöpartiets agerande hittills i regeringsställning måste jag ändå ställa frågan: Hur viktig är denna gräns för Miljöpartiet?

När, inte om, finansministern konstaterar att hon behöver mer pengar för att finansiera invandringen, vilket kommer att ske redan nästa år och därmed öka andelen avräkningar i biståndsbudgeten – kommer då Miljöpartiet att ta ansvar och att entlediga sina statsråd och att lämna regeringen?

Anf. 53 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag kan fullt ut förstå att Oscar Sjöstedt inte har någon som helst möjlighet att förstå Miljöpartiets politik eller avgöranden. Våra värderingar när det gäller flyktingpolitiken står så oerhört långt ifrån varandra att det inte kan vara lätt att sätta sig in i vad vi tycker.

Miljöpartiet värnar tydligt asylrätten. Oscar Sjöstedt stod i talarstolen förut och sa att han vill stänga gränsen. Det är två helt oförenliga ståndpunkter. När det gäller budgeten och frågan om biståndet och avräkningarna ligger det i det här budgetförslaget avräkningar på ca 20 procent. I dag har det också meddelats att det finns en överenskommelse om att de inte kommer att överstiga 30 procent. Det är där vi befinner oss.

Begäran att jag ska stå i talarstolen och tala om för Oscar Sjöstedt var Miljöpartiets moraliska gräns går tycker jag är under all kritik när vi har sett att Sverigedemokraternas moraliska gräns går i ett helt annat universum.

Anf. 54 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag pratar inte om asylrätten; det är en helt annan diskussion. Vi är överens om att vi inte är överens, och det är väl en bra början.

Jag kan inte förstå hur det här kan vara en vettig prioritering även om man rent formellt inte bryter mot några regelverk genom att göra på det här sättet. Det finns en himla massa saker man kan göra som rent formellt är tillåtna men som fortfarande är väldigt dumma att göra.

Hur kan det vara vettigt att ta pengar från den internationella biståndsbudgeten, som syftar till att hjälpa människor som har det svårt i tredje världen, till att finansiera fortsatt invandring till Sverige? Jag fattar inte prioriteringen. Vore det inte mycket rimligare att göra precis tvärtom? Lyssnar regeringen över huvud taget på sina myndighetschefer? Har regeringen noterat att exempelvis Sida säger: Vad får det för konsekvenser när man tar pengar från de här människorna i tredje världen och ger dem till Migrationsverket i Sverige?

Kommer Miljöpartiet välja att lämna regeringen när, inte om, finansministern troligen redan nästa år kommer att behöva öka avräkningarna för att finansiera invandringen till Sverige?

Anf. 55 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Som jag sa tidigare tänker jag inte resonera kring den frågan, eftersom vi nu pratar om det budgetförslag som föreligger och som vi ska fatta beslut om i dag. Det finns saker som jag inser att Oscar Sjöstedt inte förstår när det gäller det här med att göra olika avräkningar. Det budgetförslag som Sverigedemokraterna har liggande på bordet innebär massiva nedskärningar. Han själv säger att de inte görs i välfärden, men vad ska han göra med de människor som de här pengarna är lagda till kommunerna för att hjälpa?

Effekten av Sverigedemokraternas ekonomiska politik kommer att bli att vi får hämta alla med polis, skicka dem ut ur landet och sedan sätta upp stängsel utmed varenda centimeter av vårt land. Det kommer att kosta pengar som inte finns med i deras förslag. 90 miljarder är effekten när de drar in pengar från kommuner och landsting. Det är pengar som kommer att saknas i de verksamheterna. Oscar Sjöstedt säger: Nej, vi menar inte så. När ert budgetförslag lades fram försökte vi få klarhet i vad den otroligt stora sänkningen till kommunsektorn innebar och fick inget svar. Det var omöjligt att från Sverigedemokraternas kansli få svar på hur den uträkningen gick ihop. Det vore positivt om Oscar Sjöstedt kunde ge oss en förklaring nu på ett lite mer detaljerat sätt än han gjorde i ett tidigare debattinlägg.

När det gäller pengar till människor på flykt och som behöver hjälp tycker vi att alla stenar måste vändas på för att vi ska ha ett bra flyktingmottagande i Sverige, men vi tycker också att vi ska fortsätta ha en ambitiös biståndspolitik som hjälper de människorna.

Anf. 56 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Tack, Janine Alm Ericson, för ett intressant inlägg! Det finns mycket i det att ta fasta på vad gäller medmännisklighet och framtidstro, som kommer att vara helt avgörande för att klara att ta Sverige och även Europa genom kriser som vi ser. Jag vill ändå peka på några svagheter som jag tycker finns i budgeten och i det miljöpartistiska resonemanget.

Det finns något med Miljöpartiet och skattefrågor som inte riktigt funkar. En sak är det absurda, som jag har tagit upp många gånger med Janine Alm Ericson, i att lägga skatt på givmildhet, trots att ideella organisationer vädjar om att inte göra detta för att de ser att 250 miljoner kronor försvinner ur deras verksamhet efter årsskiftet. Det sker dessutom i den kris som vi har just nu då vi behöver mer engagemang och medmännisklighet.

Jag har också läst i Aftonbladet att Janine Alm Ericson vill göra upp om skattepolitik med Liberalerna. Jag har gjort upp med Liberalerna många gånger. Det är ett parti som man kan göra upp om saker med. De har sina problem och sina brister att hantera, men i grunden går det att göra upp med dem om jobbreformer.

Janine Alm Ericson skriver i den här artikeln att hon vill skatteväxla och att Miljöpartiet länge har drivit frågan om sänkta arbetsgivaravgifter. Hur då? Det ni driver nu är att de ska höjas med 20 miljarder för unga. Det är en chockhöjning av arbetsgivaravgifterna. Hon är också oroad över marginalskatterna och vill diskutera att ta bort värnskatten. I verkligheten, i den budget ni lägger fram, är det kraftigt höjda marginalskatter för lärare

och specialistsjuksköterskor med flera. Janine Alm Ericson skriver att Miljöpartiet vill titta brett på incitamenten att jobba i Sverige, och på riksdagens bord lägger ni förslag om särskild löneskatt för äldre som gör det kraftigt mindre lönsamt för företag att anställa äldre personer.

Det ni säger och det ni gör är helt tvärtemot varandra. Ni säger att ni vill ha fler tjänstejobb, och så lägger ni fram förslag om att inskränka RUT. Hur går det här ihop, Janine Alm Ericson?

Anf. 57 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag är glad att Jakob Forssmed inledde med att vi behöver ta gemensamma beslut framåt och stå starka i den svåra tid som nu kommer.

När det gäller skattefrågor hoppas jag att jag kan räta ut några av frågetecknen. Först och främst vill jag ta upp det här med skatt på givmildhet. Jakob Forssmed har redan i tidigare replikskiften varit upprörd över att vi säger att de gör nedskärningar fast de inte gör några nedskärningar bara för att de inte går med på det. Då kan vi konstatera att det inte ligger någon skatt på givmildhet heller i regeringens förslag. Det finns däremot ett borttaget skatteavdrag. Alla de pengar som regeringen tidigare har fått in på de avdragen går tillbaka till civilsamhället. Dessutom har vi lagt fram en ändringsbudget där det går ytterligare pengar till civilsamhället. Vi tycker att det är oerhört viktigt att stärka alla som jobbar hårt för att vi ska ha ett värdigt mottagande i Sverige och alla som jobbar hårt för att vi ska ha en internationell solidaritet.

Ja, det stämmer att vi ser mycket positivt på Liberalernas förslag om en skatteöversyn. Som Jakob Forssmed konstaterade står mycket av det som vi vill driva och det som vi kan tänka oss att ha uppe på bordet redan i artikeln i Aftonbladet. Jag tror inte att vi i den här kammaren och under den här budgetdebatten ska lyfta upp andra skatteförslag, men bara det som Jakob Forssmed pekar på visar att vi behöver ta ett större grepp och se hur vi kan ha ett skattesystem som klarar framtidens utmaningar på många olika sätt.

Anf. 58 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Janine Alm Ericson säger att det här inte är tiden eller platsen att lyfta fram andra skatteförslag. Men det är ju hit ni kommer med era skatteförslag. Det är hit ni kommer med höjda arbetsgivaravgifter. Det är hit ni kommer med försämringar i RUT. Det är hit ni kommer med särskild löneskatt för äldre. Det är hit ni kommer med kraftigt höjda marginalskatter för personer som arbetar. Allt det är sådant som ni pekar på och menar att ni inte är för utan i stället vill gå i andra riktningen. Ni sitter i regeringen och lägger fram förslag som är tvärtemot det som ni skriver i debattartiklar i Aftonbladet att ni vill göra. Det är klart att det ska debatteras i Sveriges riksdag.

Vi kristdemokrater föreslår höjd skatt på kemikalier för att finansiera lägre skatt på jobb, men ni föreslår höjd skatt på jobb. Vi föreslår höjd skatt på sopförbränning för att tvinga fram mer återvinning, och ni föreslår höjd skatt på hantverksjobb. Vi föreslår höjt koldioxidbelopp i fordonskatten för att styra mot mer miljövänliga bilar, och ni föreslår att fler ska betala statlig jobbskatt. Vi föreslår sänkt moms på enklare reparations-tjänster, och ni föreslår höjd skatt på RUT-tjänster.

Detta är två helt olika sätt att möta den verklighet som Janine Alm Ericson pratar om. Ska vi klara framtiden måste vi sänka skatten på arbete och göra tjänster billigare, inte dyrare, som era förslag innebär.

Det är bra att man har en uppfattning, att man har mål. Men om man lägger fram förslag som går tvärtemot det som man säger sig stå för får man problem med förslagets relation till verkligheten.

Vad gäller skatt på givmildhet kan Janine Alm Ericson kalla det för vad som helst. Men faktum kvarstår; det kommer att bli högre skatt på gåvor efter årsskiftet. Faktum kvarstår; ideella organisationer vädjar om att detta förslag inte ska genomföras. Men ni gör det i alla fall.

Anf. 59 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att Jakob Forssmed får kalla saker vad han vill men de som debatterar mot honom ska hålla sig till ett visst sätt att tala.

Den budget och det förslag som vi debatterar här i dag och som ligger på bordet står vi bakom helt och fullt. Men Jakob Forssmeds uppräknings av de olika skatterna och de olika läger vi står i visar att vi kanske behöver en större översyn. Då kan vi titta på vad som är relevant i den situation som Sverige nu står inför och vad som kommer att vara bättre i framtiden. Det känns som att vi har varit mer öppna och intresserade av nya lösningar än Kristdemokraterna har varit.

I fråga om just höjda arbetsgivaravgifter för unga är det fascinerande att de borgerliga fortfarande försvarar den reformen, trots att man har sett ett ganska litet resultat.

När det gäller kemikalieskatten välkomnar vi det förslaget. Det är bara på det sättet att det ligger för utredning nu. Det har tidigare visat sig att det inte kommer att gå att genomföra så snabbt som föreslås från flera borgerliga håll. Därför ber vi att få återkomma i den frågan. Men vi ser positivt på den inriktningen.

Anf. 60 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Efter mitt anförande begärde Janine Alm Ericson replik på mig. Parallellt med att jag svarade på Janine Alm Ericsons frågor försökte jag ställa motfrågor. De handlade om regeringens agerande när EU nu ska sätta nya utsläppsgränser för fordon som ska gälla framöver.

Regeringen har fått kritik från oss men också från Janine Alm Ericsons partikamrater i Europaparlamentet. Där har Sverige drivit på för att vi *inte* ska vara så ambitiösa som vi borde vara. Sverige har i stället drivit på för att tillåta högre utsläppsgränser än EU-kommissionen har föreslagit och än vi borde göra i sak. Jag vill kommentera detta, för det kan väl omöjligen vara Miljöpartiets eller regeringens politik.

I förra replikskiftet talade vi om grön skatteväxling. Jag tänkte fortsätta på det temat. Det handlar delvis om att på ett klokt sätt höja miljöskatter för att få utrymme för att sänka skatten på jobb och företagande. Det är en princip som vi har varit överens om och som Centerpartiet står fast vid men som Miljöpartiet tyvärr har tvingats överge till följd av Vänsterpartiets och Socialdemokraternas skattehöjarpolitik i fråga om jobb och företagande.

Men det handlar också om vilka miljöskatter man föreslår. Det som regeringen och Miljöpartiet nu ställer i utsikt är dels en världsunik skatt på

böndernas gödsel, dels en skatt på avstånd i sig, i form av en kilometer-skatt. Det är inte en skatt på utsläpp utan skatt på varje kilometer tung trafik – lastbilar – kör, oavsett om de kör med den smartaste, renaste tekniken eller den som skitar ned mest.

Det är en politik som slår mot landsbygden. Det är ytterligare ett sätt att tvinga fram nedläggningar av världens modernaste och miljövänligaste jordbruk, det svenska. Varför denna okloka miljöpolitik, Janine Alm Ericson?

Anf. 61 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Centerpartiet ska stå här och fråga efter minst ansvariga miljöpolitik. I vårt tidigare replikskifte konstaterade vi ju att Centerpartiet säger nej till höjda energiskatter. Det är något som näringslivet efterfrågar för att få ett hårdare tryck i omställningen. Centerpartiet talar i stället om olika delar av budgeten som de tycker sig kunna framhålla på ett bra sätt. Men det visar sig att Centerpartiet inte har någon egentlig politik i sin budget för att minska klimatutsläppen och öka arbetet för en bättre miljö.

Emil Källströms favorituttryck för dagen verkar vara duttpolitik. Men jag ser hellre poster som gör skillnad än ingenting alls.

Jag vill vända på det och fråga Emil Källström vad Centerpartiet tänker göra för att få ned utsläppen. Vad har Centerpartiet självt att komma med, om regeringens alla förslag är så dåliga?

Anf. 62 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Låt mig först svara på frågan. Centerpartiet lägger fram den mest ambitiösa politiken för en grön skatteväxling där jobb och företagande blir billigare. Det finansieras genom att skatten på miljöförstörande verksamheter höjs. Vi har en mängd förslag. Totalt handlar det om dryga 20 miljarder i grön skatteväxling under de närmaste fyra åren. Där har du svaret, Janine Alm Ericson.

Jag ställde två frågor. Och nu är det jag som har begärt replik på dig. Det är jag som ställer frågor till dig, Janine Alm Ericson. Jag hoppas att turen upp till podiet ska vara värd besväret. Jag vill nämligen gärna veta varför regeringen agerar på ett sådant sätt i Bryssel att vi får lägre utsläppsgränser på ett europeiskt plan.

När det verkligen gäller, när det betyder någonting på riktigt, när vi talar om hur Europeiska unionen med 28 länder ska agera, då agerar Miljöpartiet och Socialdemokraterna på ett sådant sätt att ambitionsnivån sänks. Hur kan detta komma sig? Jag har frågat tre gånger; nu blir det den fjärde. Jag vill ha ett svar på detta. Det vill dina partikamrater i Europaparlamentet också. De är lika kritiska.

Samma sak gäller i fråga om miljöskatter och miljöåtgärder. Vi måste fokusera på det som ger resultat. En hel del av de skatteförändringar som ni aviserar och som ni kallar för miljöskatter handlar om att tvinga ut världens mest moderna och miljövänliga jordbrukare till förmån för utländsk produktion som har betydligt sämre miljöstandard. Det handlar om att införa en kilometerskatt, alltså en skatt på avstånd i sig och inte på utsläpp.

Det är antiintellektuella förslag som totalt sett – miljöproblemen är globala – innebär större miljöpåverkan, större miljöbelastning och sämre mil-

jöpolitik. Vi måste göra rätt saker. Vi måste leverera när det verkligen gäller – i Bryssel, i Paris, var det än må vara. Och vi måste välja de styrmedel som leder rätt. Miljöpartiet misslyckas med båda.

Anf. 63 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag noterar att Emil Källström även ställer frågor om min frågeställning. Men jag ska gärna svara gällande de nya utsläppsgränserna. Det finns två svar egentligen.

Förändrade mätmetoder gör att kraven inte blir lättare. Men det kan se ut på det sättet, utifrån siffrorna. Det betyder i sak en skärpning. Det vet man om man kollar upp det lite mer än genom att bara följa mediebilden.

Det är även på det sättet att vi röstade ja till förslaget som ligger på bordet nu eftersom det innebär att det går snabbare och enklare för industrin att ställa om. Och det ger bättre effekter på kort sikt. Det tycker vi är viktigt.

Centerpartiet talar ofta om grön skatteväxling. Men bara skattesänkningar är inte grön skatteväxling, oavsett hur många gånger du säger det, Emil Källström.

I övrigt är jag också glad över att vi verkar vara överens om att ta krafttag i både klimat- och miljöpolitiken. Jag hoppas att vi kan hitta samarbeten om det framöver.

Anf. 64 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Sverige kan göra investeringar och bygga ut välfärden samtidigt som vi välkomnar människor från andra länder. Vår moderna historia visar att dessa ambitioner inte utesluter varandra. Det är snarare tvärtom. De går hand i hand. Investeringar och utbyggd välfärd är det bästa svaret på dagens flyktingsituation. Att många människor kommer samtidigt innebär självklart stora utmaningar för mottagningssystemen. Och det kräver stora insatser här och nu. Men vi måste också se långsiktigt.

Sverige har länge varit ett land som många människor har sökt sig till. Vi har i flera perioder tidigare tagit emot många. Samtidigt har vi byggt upp en välfärd av världsklass. Då liksom nu påstod vissa att det var en omöjlig uppgift. I dag är vi nog många som tycker att det har gått ganska bra.

I dag är vi ett rikare land än vid tidigare perioder av stort flyktingmottagande, men rikedom är tyvärr mer ojämnt fördelad. Det måste förändras. De som kommer hit ska ges möjlighet att vara med och bygga landet. Första steget är att se till att vi investerar i alla människor som bor här, de som har bott här länge och de som kommer hit nu.

Vi lever i en tid när de politiska vägvalen är tydliga. I den budget Väns-terpartiet och regeringen lägger fram är jobb och utbildningsreformer en central del. Välfärden omfamnar nya områden. Barnfattigdomen bekämpas i praktiken, och kvinnors villkor är centrala.

I år har vi redan höjt a-kassan, ersättningen för långtidssjuka och underhållsstödet för ensamstående föräldrar. I budgeten föreslås att stupstocken tas bort från den 1 januari. Det här förbättrar ekonomin för väldigt många människor, inte minst för föräldrar och därmed också för deras barn.

Prot. 2015/16:33
25 november

*Statens budget 2016 –
Rambeslutet*

Lägg därtill att vi nu gör omfattande nya satsningar på nästan 2 miljarder kronor riktade till barn. Det handlar om välfärdsreformer och att bekämpa barnfattigdomen. Då förstår nog alla att livsvillkoren för väldigt många kommer att kraftigt förbättras.

Det handlar om reformer som avgiftsfria mediciner för barn, glasögonbidrag för barn och unga, höjd norm för försörjningsstödet för barn, stöd till avgiftsfria sommarlovsaktiviteter, avgiftsfri tandvård för alla upp till 23 år och sänkta avgifter i kulturskolan. Det blir fler anställda på fritidshemmen men också i socialtjänsten i arbetet med att möta utsatta barns behov. Det blir nya friska pengar till lekplatser på skolor och förskolor.

Bilden är rätt klar och tydlig: Många barn och unga kommer att få bättre livsvillkor. Så bekämpas också barnfattigdomen på riktigt. Det är väl därför borgarna avvisar så gott som samtliga av dessa reformer.

Även preventivmedel görs avgiftsfria för alla upp till 20 års ålder. Unga kvinnors rätt till sin sexualitet ska bejakas. Kvinnor ska inte missa en bröstcancerknöl för att de inte har råd med avgiften för mammografiundersökningen. Nu föreslår vi att avgiften tas bort.

Äldre pensionärer ska inte behöva avstå från ett läkarbesök för att de inte har råd. Nu blir besök i öppenvården avgiftsfria för drygt 250 000 85-plussare. De som framför allt gynnas är så kallade fattigpensionärer, det vill säga kvinnor.

Dessutom görs en särskild satsning i primärvården för arbete med kvinnors hälsa och en satsning för att möta den stora ökningen av psykisk ohälsa bland unga. Ungdomsmottagningarna stärks och görs mer tillgängliga.

Välfärden stärks alltså och omfamnar nya områden. Centerpartiet väljer att kalla det här för små duttar. Men att missa en cancerknöl i bröstet på grund av att man inte råd med besöket på mammografien eller att som gammal inte ha råd att gå till läkare, det är ingen liten dutt. Det är helt avgörande för människors villkor. Hälsan är central.

Men en utbyggd välfärd är liksom inte borgerlighetens signum. Det är inte heller kampen för kvinnors livsvillkor eller kampen mot barnfattigdomen.

Däremot lär väl borgarna få guldmedalj när det gäller skattesänkningar, för att inte tala om den taperhet de visar när de varnar för de skattehöjningar som nu kommer att drabba så kallade vanliga löntagare.

Visst, de som tjänar 50 000 kronor i månaden kommer att få en skattehöjning som motsvarar en chipspåse i månaden när jobbskatteavdraget trappas av. Men vet ni vad? Jag tror faktiskt att de klarar av det.

Mitt problem är att den här skattehöjningen är för liten. Den omfördelar för lite med tanke på att jämlikheten behöver öka och välfärden byggas ut.

Antingen investerar vi i bättre kvalitet och utbyggd välfärd, i fler jobb, i utbildning, i bostadsbyggande, i ett samhälle byggt på jämlikhet som skapar framtidstro. Eller också väljer vi en väg där ständiga nedskärningar står i fokus, där sänkt skatt, privatiseringar och marknaden ska lösa allt, där en låglönemarknad ska subventioneras fram genom skattesubventioner eller påtvingas genom lagändringar och där ojämlikheten frodas eftersom den göds fram genom politiska beslut. Detta i en framtid där människa ställs mot människa och välfärdens kärna krymper alltmer och skrumprar ihop.

Att de borgerliga partierna har valt väg, det vet vi. De uttrycker en inbördes tävlan om vem som kan sänka skatten mest, och där briljerar de gärna med sin kreativitet.

Liberalerna är det parti som går längst och står upp för att de vill öka inkomstskillnaderna i samhället.

Moderaterna föreslår ett sjätte jobbskatteavdrag och låtsas som om det är de med lägst inkomster som tjänar mest på det, när det är tvärtom. Det är väl svårt att försvara att den som redan har mycket ska ha mer.

Centern slänger iväg 15 miljarder på en totalt ineffektiv reform. Det säger väl det mesta om deras ekonomiska politik.

Medan de allra flesta inser och förstår att utgifterna behöver öka väljer den samlade högern att föreslå sänkta utgiftstak och sänkta utgifter med hela 16 miljarder nästa år och 74 miljarder 2019.

I en tid när Sveriges befolkning växer så det knakar och de demografiska förändringarna är här vill man att vi ska göra omfattande besparingar och nedskärningar eller avstå från reformer i välfärden. Men sänka skatten, det ska vi. Man spar in på sjuka och arbetslösa, och då är allt möjligt. Men när det gäller skattesänkningar vill man gärna att de ska vara större och mer omfattande.

Vi kan ju se hur det ser ut i de tabeller vi har framför oss. Sjukvård och omsorg är något det ska skäras i. Centern går längst och tar bort lönerna för 12 000 sjuksköterskor. Man föreslår besparingar på Komvux, högskoleplatser och arbetsmarknadspolitiska insatser. Hög arbetslöshet samtidigt som vi har matchningsproblem verkar inte vara något problem i borgerlighetens värld.

Samtidigt har vi en enorm bostadsbrist. Människor kan inte flytta hemifrån. Att flytta hemifrån förblir en dröm för en ung. Att flytta dit jobben finns innebär att sova på soffan eller i en garderob i andra, tredje eller fjärde hand och ofta till ockerhyror.

Det verkar inte heller vara något problem för borgerligheten och Sverigedemokraterna. De avvisar statliga stöd till nybyggnation av energieffektiva hyresrätter kopplade till hyresnivåer och stöd till upprustning av miljonprogrammen. Men skattesubventioner för att lämna in skjortor på kemptvätten eller beskära äppelträd i privata trädgårdar, det är helt okej.

Visst, en del välfärdsreformer accepterar borgerligheten. Men totalt sett skär man ned, och man skär i det gemensamma. Man försämrar ekonomin för de mest utsatta och lägger alla ambitioner på att sänka skatter.

För vad är barns livsvillkor mot att kunna sänka skatten? Vad är tillgången till hälso- och sjukvård värd mot en skattesänkning? Vad är fler anställda i äldreomsorg, socialtjänst och fritis mot sänkt skatt? Vad är satsningar på biologisk mångfald och klimatet värda när skatten ska sänkas mest för dem som tjänar bäst? Och vad är ekonomisk trygghet värd för sjuka och arbetslösa när skatten kan sänkas för dem som är friska och har jobb?

Med den här budgeten tar vi steg mot ett bättre samhälle. Men när Sverige nu växer så det knakar behöver de stegen bli mer omfattande och större.

Nu, herr talman, gäller det att rusta människor så att de kan ta jobb som plåtslagare, byggnadsarbetare, lärare, sjuksköterskor och undersköterskor. Vi har många bristyrken och verksamheter som nu kan få välbehövlig arbetskraft.

Bostäder behöver byggas. När familjen växer brukar många flytta till något större eller bygga ut. Nu behöver Sverige göra det. Det är dags för en våning till i välfärdsbygget.

Med det yrkar jag bifall till den här budgeten.
(Applåder)

Anf. 65 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Regeringen och ni i Vänsterpartiet lägger massiva skattehöjningar på jobb och företagande. Ändå ska en 84-åring med hemtjänst och låg pension betala 2 532 kronor mer och få 2 532 kronor mindre att röra sig med. Varför det?

Anf. 66 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det här är en budget som föreslår fler anställda i äldreomsorgen. Tyvärr avvisar Kristdemokraterna det.

Vi tycker att det är helt nödvändigt att se till att det finns fler anställda så att man har mer tid för de enskilda gamla och deras behov. Vi tycker att det är helt rimligt.

I den här budgeten föreslår vi också sänkt skatt för pensionärer. Även det är välbehövligt. Vi föreslår till exempel avgiftsfria läkarbesök för 85-plussare. Det är också en bra politik. Tyvärr avvisar Kristdemokraterna den reformen.

Visst, jag tycker också att det är bekymmersamt att avgiften i äldreomsorgen höjs. De med lägst inkomster berörs inte i och med att taxan är konstruerad på ett sådant sätt, men ja, det är bekymmersamt, och jag hade gärna avstått från det.

Till skillnad från Jakob Forssmed tycker jag att det är helt rimligt att höja skatten för dem som redan har det gott ställt och att lägga pengarna på det gemensamma, såsom fler anställda i äldreomsorgen eller mer pengar till sjukvården. Pengarna behövs verkligen. De behövs bättre där än att den som tjänar 55 000 ska ha kvar alla de skattesänkningar som man fick under de åtta borgerliga åren.

Jag tycker faktiskt att 30 kronor i månaden på en inkomst på 55 000 inte är orimligt. Snarare borde det vara en större höjning så att vi fick ännu fler anställda i äldreomsorgen eller ännu fler vårdplatser på sjukhusen. Det behövs.

Anf. 67 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Det är bra att Ulla Andersson tillstår att det blir en höjd taxa i hemtjänsten för dem som har stora vårdbehov. Det är dem vi talar om. Den som gör ett enskilt läkarbesök, även om det är en höginkomsttagare, ska få det gratis, men den som har ett stort vårdbehov ska få högre taxa i hemtjänsten. Vänsterpartiet gör den typen av prioriteringar.

Så ser inte våra prioriteringar ut. Vi avvisar den höjning av hemtjänsttaxan som ni, Ulla Andersson, föreslår. När du står i talarstolen låter det ofta på dig som att ni aldrig kan föreslå någonting i den stilen, utan det är mer av allt till alla, och det är inga som helst problem att lägga skatter på jobb och företag. Den sidan av budgeten ser man aldrig.

Här ser vi den när ni gör prioriteringar. Då är det viktigare att en höginkomsttagare som fyllt 85 får ett gratis läkarbesök än att de med stora vårdbehov får bibehållen hemtjänsttaxa. Det är också en prioritering.

Anf. 68 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag kanske ska påminna Jakob Forssmed om att under den tid som hans parti satt i regeringen sänktes skatten med 140 miljarder. Det hade kunnat användas till bra många välfärdsreformer. Om ni, Jakob Forssmed, bara hade använt hälften till förbättrad sjukvård, äldreomsorg, mer pengar till skolan, förskolan och så vidare skulle vi ha fått en helt annan samhällsutveckling än den vi har i dag. Vi hade fått fler människor i arbete. Människor hade fått bättre förutsättningar. Så är det, och det vet Jakob Forssmed mycket väl.

Om vi tittar på era prioriteringar under de åtta åren kan vi se att det alltid var de med mest pengar i plånboken som kom bäst ut. Det var det systematiska i er ekonomiska politik.

Nu har vi lagt fram en reform som innebär 2 miljarder för fler anställda i äldreomsorgen. Jag skulle vilja säga att det är väldigt efterfrågat. Personalen stressar alldeles för mycket. Det är inte bra för deras hälsa. Det är inte bra för deras arbetsmiljö. Det är inte heller bra för den äldre, för man måste ha tid när man möter en äldre person som är i behov av omsorg. Det avvisar ni.

I vår modell får man avgiftsfria besök i sjukvården oavsett inkomst om man är 85 plus. En och annan direktör kommer också att komma med, men den generella välfärden är så pass central och viktig att vi tycker att det är ett mindre problem.

Jakob Forssmed står och skäller på oss för att vi höjer skatter. Vi använder dem till att satsa på välfärden, till att se till att människor får jobb och till och med till att bygga bostäder. Vi vill ha subventioner för att det ska byggas hyresrätter så att människor får tak över huvudet, får en bostad. Det tycker du är helt förkastligt, men du lägger gärna skattepengar på att lämna in skjortor på kemtvätten. Jag tycker att det är en helt felaktig prioritering.

Anf. 69 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag ska inleda med några ord om de senaste veckornas allvarliga händelser. Vi lever i en orolig tid, och vi i Sverige delar allvarliga utmaningar med vår omvärld. Allmängiltiga värden som öppenhet, solidaritet och människovärdets okränkbarhet befinner sig under angrepp på allt fler platser i vår omvärld. De avskryvda dåden i Paris och den förhöjda hotnivån i Sverige är en skarp påminnelse om att terrorhotet är en realitet för oss alla, så även här i Sverige.

Vi ska göra allt vi kan för att skydda oss. Jag noterar att övriga partier delar regeringens ambition och att vi i Sverige står enade i vår grundläggande uppgift att värna medborgarnas trygghet och frihet. Vi får aldrig låta oss lamslås av hoten, utan de ska mötas med fast beslutsamhet, beslutsamhet att tillsammans stå upp för det öppna samhälle vi lever i och vill leva i.

Samtidigt måste det ordinarie arbetet fortsätta även i svåra lägen. Det är ett sätt att stå upp mot hoten. Min uppgift i dag är att argumentera för den ekonomiska politik som regeringen anser vara bäst för Sverige. Också det är ett sätt att stå upp mot hoten. Det är i den andan som jag deltar i den här debatten.

Herr talman! Budgetpropositionen för 2016 har titeln *Investeringar för Sverige* eftersom Sveriges utmaningar måste mötas med just investeringar.

Alla investeringar som föreslås finansieras fullt ut. Det är en ansvarsfull ekonomisk politik som skapar trygghet och stabilitet. Till skillnad från kortsiktiga, ineffektiva och i värsta fall helt ofinansierade skattesänkningar kommer regeringens investeringar att ge samhällsekonomisk avkastning över en längre tidshorizont. Budgetpropositionen är ytterligare ett steg i den riktningen och bygger på en överenskommelse mellan regeringen och Vänsterpartiet.

Grunden för vårt framtida välstånd, både som individer och som samhälle, är att alla som kan arbeta också ska arbeta. Det förutsätter en jobbpolitik där vi ställer krav på varandra men också gemensamt stöttar varandra. Alla investeringar för fler jobb som regeringen föreslår är ett uttryck för just en sådan jobbpolitik.

Vi kräver att den som saknar utbildning eller vars kvalifikationer inte längre efterfrågas måste vara redo att ställa om och kanske helt byta yrke. Men vår jobbpolitik innebär även investeringar som skapar möjligheter för människor att utbilda sig mitt i livet. Regeringens jobbpolitik kräver att den som saknar arbete måste vara redo att söka sig dit där jobb eller utbildning finns, men det är också en jobbpolitik som möjliggör det genom investeringar i bostäder och infrastruktur.

Sverige ska vara ett samhälle där vi kräver av varandra att vi arbetar efter förmåga och där vi tar ansvar för att alla som kan arbeta ska ha möjlighet att göra det. Genom de investeringar vi föreslår förverkligas därmed en jobbpolitik där höga förväntningar går hand i hand med fler möjligheter, en politik som skapar jobb, tillväxt och framtidstro för alla i Sverige.

Herr talman! Historiskt många människor befinner sig på flykt undan krig, förödelse och terrorism. Det är män, kvinnor, barn och ungdomar som flyr för sina liv. Många söker skydd i Europa, och inte minst i Sverige, i en omfattning som vi inte är vana vid. Djupet i den pågående humanitära krisen i världen illustreras av att det mycket stora antalet människor som just nu kommer till Europa alltså är en liten del av alla dem som befinner sig på flykt i världen.

Sedan regeringen överlämnade budgetpropositionen har antalet människor som kommer till Sverige ökat mycket snabbt, och även om det är uppenbart att mer kommer att krävas är förslagen i budgetpropositionen avgörande för att vi ska klara den utmaning vi står inför.

Regeringen föreslår i budgeten kraftfulla insatser för att nyanlända ska komma i jobb snabbare än i dag, bland annat genom snabbspår och snabbara validering. Ersättningen till kommuner för mottagandet höjs kraftigt, och vi stärker civilsamhället i dess viktiga arbete för att underlätta de nyanländas etablering i Sverige, ett arbete som under den här hösten visat sig vara en sådan styrka. Det har verkligen visat vilket fantastiskt land Sverige är.

Men, herr talman, jag måste samtidigt understryka den påfrestning som det stora antalet människor som kommer till Sverige innebär för vårt samhälle. Medarbetare på Migrationsverket och i Sveriges kommuner arbetar dag och natt för att klara ett ordnat mottagande, hitta sängplatser och ordna mat för dagen. Precis som Erik Ullenhag så fint tackade dem vill även jag rikta ett stort tack till alla dem som i våra kommuner och landsting och vid våra myndigheter gör ett fantastiskt arbete.

Uppgiften blir dock övermäktig. Kommuner lex Sarah-anmäler sig själva, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap slår larm om att

viktiga samhällsfunktioner inte klarar av ansträngningen. Migrationsverket kan inte längre garantera sovplatser åt de människor som söker sig hit.

Sverige är ett rikt land, men det är också ett litet land. Vi har nått gränsen för vår kapacitet. För Europa som kontinent är antalet människor som söker asyl hanterbart, men den ojämna fördelningen gör situationen ohållbar. Det blir uppenbart att ansvaret för dem som söker skydd i Europa måste delas av alla länder, inte bara av några.

De åtgärder som regeringen meddelade i går måste ses i ljuset av detta. I ett läge där Europas länder inte förmår att ta ett gemensamt ansvar för människor på flykt finner regeringen inget alternativ.

Utöver de akuta och praktiska problem som Sverige just nu står inför skapar migrationskrisen också ekonomisk-politiska utmaningar. Dem kommer vi att hantera. Omvärldens förtroende för Sveriges offentliga finanser är en grundläggande förutsättning för all politik som regeringen vill driva, och för att värna trovärdighet och långsiktig hållbarhet kommer regeringen även fortsatt att visa fasthet i den ekonomiska politiken. Regeringen prövar därför noggrant tänkbara åtgärder för att utgifterna inte ska överstiga de utgiftstak som riksdagen har beslutat, och det pågår ett intensivt arbete för att finna besparingar och andra åtgärder.

Regeringen står fast vid sin hållning att inte väja för de prioriteringar som läget kräver. Den här regeringen kommer i varje läge att ta ansvar för statsfinanserna.

Herr talman! När Stefan Löfven valdes till statsminister hade han, i enlighet med det beslut han lämnade före valet, erbjudit de borgerliga partierna förhandlingar om ett bredare politiskt samarbete. Samtliga tackade nej och hänvisade till att regeringen med stöd av Vänsterpartiet skulle få fler röster på sitt förslag till statsbudget än de borgerliga partierna. Det visade sig vara en felbedömning. Sverigedemokraterna fällde för ungefär ett år sedan regeringens budget och meddelade dessutom att de kommer att fälla varje budget som inte dansar efter deras pipa.

Regeringens förslag till lösning var då, och är alltjämt, förhandlingar över blockgränserna för att finna majoriteter. Men de borgerliga partierna förespråkade i stället den överenskommelse som sedan blev decemberöverenskommelsen. Man kan ha synpunkter på det, och det har många också haft, men eftersom Sverige måste styras valde regeringspartierna att ta ansvar och ingå en sådan överenskommelse som skulle gälla i åtta år.

Efter att budgetpropositionen för 2016 var färdigförhandlad och överlämnad till riksdagen valde de borgerliga partierna att lämna överenskommelsen. Jag tänkte inte här och nu fördjupa mig i lämpligheten i att bryta en överenskommelse som man ingick för mindre än ett år sedan och dessutom ville se införd som lag. Jag kan bara konstatera att den analys jag gjorde här i kammaren för knappt ett år sedan nu återigen gäller. Ska Sverige kunna styras finns nu, återigen, bara två alternativ: samarbete med varandra eller samarbete med Sverigedemokraterna.

De borgerliga partierna har varit tydliga med att de inte vill samarbeta med Sverigedemokraterna, och då återstår ju bara ett samarbete över blockgränserna. Det främsta hindret mot breda överenskommelser är inte att man tycker olika, så länge man delar grundläggande värderingar om demokrati och människors lika värde. Det avgörande är om man vill samarbeta eller inte.

I samtliga fall då de borgerliga har tackat ja till att föra samtal med regeringen har också breda överenskommelser slutits. Det gäller till exempel försvar, betyg, amorteringskrav och nu senast migration och etablering – överenskommelser som har varit bra för Sverige och som visar att politiskt samarbete kan driva politiken framåt och vara ett sätt att ta ansvar för Sverige.

Från regeringens sida står vi fast vid att Sverige behöver mer av samarbete, och vi är fortsatt redo att föra samtal med alla seriösa partier för att skapa långsiktiga överenskommelser som stärker vår nation. Samarbete är bra för Sverige.

(Applåder)

Anf. 70 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Bara någon dag efter att regeringen röstade igenom sin ordinarie ändringsbudget presenterade man en extra ändringsbudget, där man väljer att skjuta till i storleksordningen 11 miljarder kronor för att fortsätta finansiera sin invandringspolitik bara under resten av innevarande år. Man försöker också ge sken av att dessa pengar kommer att gå till välfärdens kärnverksamhet, trots att det i propositionen står explicit att de ska finansiera flyktingrelaterade kostnader. Det har väl att göra med att man så sakteliga börjar förstå att skattebetalarnas benägenhet att finansiera denna politik börjar tryta.

Jag har två tämligen enkla frågor till finansministern:

1. Kan finansministern garantera att varenda en av dessa kronor i de extra anslagen verkligen kommer att gå till välfärdens kärnverksamhet och alltså inte till flyktingrelaterade kostnader?
2. Har finansministern verkligen vridit och vänt på varenda sten och synat varenda krona i den befintliga migrations- och integrationsbudgeten innan hon har kommit fram till att det är lämpligt att vi ska låna till dessa extra anslag?

Anf. 71 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det är med nästan 10 miljarder extra som vi nu stöttar kommuner och landsting. Det är i grunden en del i en överenskommelse mellan regeringen och de fyra borgerliga partierna som var ett sätt att tillsammans ta ansvar för den situation som Sverige och världen befinner sig i just nu. En viktig del i den överenskommelsen var just ett extra tillskott till kommuner och landsting.

Resurserna har fördelats utifrån hur många nyanlända asylsökande kommunerna har. Särskild tonvikt har lagts vid om man har tagit emot många barn i kommunen. På så sätt har vi fördelat pengarna. Sedan är det upp till kommunerna själva att använda dem beroende på var man ser de största behoven.

Jag utgår från att kommunerna kommer att använda dem på ett effektivt och bra sätt. Jag kan tänka mig att många kommuner kommer att välja att satsa på till exempel socialtjänsten eller skolan, men det är naturligtvis upp till kommunerna att bestämma vad de gör med pengarna, precis som med alla andra generella statsbidrag till kommunerna.

Därutöver har regeringen lagt fram en rad förslag för att öka kostnads-effektiviteten i själva mottagningssystemet, bland annat en ny boendeform

för ensamkommande barn. Man självklart kommer vi fortsätta att inom migrationsområdet och andra områden titta på hur vi på olika sätt kan göra effektiviseringar och kostnadsbesparingar.

Anf. 72 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna har i en följdmotion till den extra ändringsbudgeten yrkat på att det ska finnas en garanti för att dessa anslag ska gå just till välfärdens kärnverksamhet, för att underlätta för kommunerna att utföra det de i första hand ska göra. Vi har också ifrågasatt den lättvindighet man uppvisar när man helt sonika väljer att låna till hela summan i stället för att syna den befintliga migrations- och integrationsbudgeten och vrida och vända på varenda sten för att hitta en alternativ finansiering, det vill säga att sträva efter att låna så lite som möjligt och inte skjuta över problemen på kommande generationer, vilket man de facto gör när man väljer att lånefinansiera de extra anslagen.

Jag hyser också en stark oro för att pengarna kommer att försvinna ned i ett stort svart hål med ineffektiva kommunala arbetsmarknadsåtgärder eller subventionerade låtsasjobb åt nyanlända. Regeringen har ju visat sig vara kreativ när det gäller den typen av utgifter. Det gäller inte bara den här regeringen utan även den tidigare regeringen, ska tilläggas. Detta är utgifter som inte på något sätt kan påstås tillhöra välfärdens kärnverksamhet.

Varför väljer man att skjuta till dessa pengar helt villkorslöst? Hur kan man då garantera – vilket man uppenbart inte kan – att de kommer att gå just till välfärdens kärnverksamhet?

Anf. 73 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det är intressant att lyssna på Oscar Sjöstedt. Han tycks vara mot de generella statsbidragen till kommuner och landsting. En mycket stor del av statsbidragen till kommuner och landsting är generella. Vi ställer inte exakta krav på vad pengarna ska användas till. Olika delar av landet ser olika ut, och då behöver man använda resurser på olika sätt.

Det som är rätt att göra i Stockholms innerstad är troligen inte rätt att göra i Sveg. Det som passar bra att göra i Södertälje kanske inte alls passar i Vilhelmina. Det som funkar bra i Höör kanske inte funkar i Halmstad. Det är därför vi har kommunalt självstyre på kommun- och landstingsnivå, och det är också därför den största delen av stödet till kommunerna ges i form av ett generellt statsbidrag.

Det är intressant att lyssna på Oscar Sjöstedt. Jag antar att Sverigedemokraterna i sitt fortsatta budgetarbete kommer att avskaffa de generella statsbidragen och därmed försöka styra landsting och kommuner från Stockholm. Jag tycker att det är fel med mer centralstyrning och delar inte alls Sverigedemokraternas uppfattning att de som sitter i Stockholm är de som vet bäst hur saker ska skötas ute i landet.

(Applåder)

Anf. 74 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag har två frågor till finansministern.

Statsministern redovisade före valet att en regering ledd av honom kommer att redovisa huruvida varje beslut leder till fler eller färre jobb. Sedan dess har många påpekat att er samlade budget i bästa fall leder till

Prot. 2015/16:33
25 november

*Statens budget 2016 –
Rambeslutet*

ingen förändring över huvud taget, medan åtskilliga bedömare påpekar att den sannolikt leder till lägre sysselsättning och färre arbetade timmar. Senast häromdagen kom studier som pekar åt det hållet.

Som Erik Ullenhag påpekade finns det inga kvalificerade bedömare som säger att det samlade innehållet i er budget leder till att fler människor får jobb och till att fler människor arbetar totalt sett.

Min första fråga är: Vad ser finansministern själv för tecken på att fler kommer att arbeta, att det blir fler sysselsatta och att det blir fler arbetade timmar i ekonomin?

Anf. 75 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Nu kan vi till exempel ta del av de senaste prognoserna för arbetslöshetens utveckling och sysselsättningen både från ESV och från SCB, som visar att sysselsättningen stiger och arbetslösheten sjunker.

Därutöver har regeringen en rad kraftfulla åtgärder i budgeten för att få upp sysselsättningen. Bland annat tar vi tag i flera av de problem som näringslivet brukar påpeka är de största hindren för att anställa. Det handlar om att man inte hittar personal med rätt kompetens. Där genomför vi ett stort kunskapslyft. Det handlar om att infrastrukturen inte fungerar. Vi gör en historisk satsning på järnvägsunderhållet. När man hittar personer som inte bor i samma region lyckas de inte hitta bostäder så att de kan flytta dit jobben finns. Det är också någonting som vi åtgärdar i den här budgeten.

Regeringen gör den samlade bedömningen, som vi beskriver i budgetpropositionen, att med regeringens politik kommer sysselsättningen att stiga och arbetslösheten sjunka.

Ulf Kristersson tycker att det är viktigt att redovisa vad åtgärder har för effekt på sysselsättningen. Ni har tidigare sagt att den nedsatta ungdomsarbetsgivaravgiften har varit er viktigaste åtgärd för att få fram fler jobb åt ungdomar. Nu backar ni och vill inte längre ha kvar den sänkta arbetsgivaravgiften för ungdomar. Då undrar jag naturligtvis utifrån Ulf Kristerssons eget sätt att resonera hur många färre jobb han tror att det kommer att skapas för ungdomar med hans omläggning av politiken.

Anf. 76 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag noterar att regeringen har en samlad bedömning, lite oklart hur, som landar i att det blir fler människor som kommer att arbeta. Jag noterar att svenska folket däremot, inklusive svenska företagsledare, gör ungefär samma bedömning som våra experter, det vill säga att det finns låg trovärdighet i fråga om regeringens jobbambitioner.

När det gäller arbetsgivaravgiften för unga drar vi precis den slutsatsen. Vi väljer att fokusera, på goda grunder. Vi reviderar vår tidigare ståndpunkt. Vi tror att den nuvarande är riktigare. Allt annat lika lägger vi satsningarna på sänkta kostnader på de allra yngsta, de som har svårast att komma in, de som har lägst utbildning. Där gör insatsen störst nytta.

Min andra fråga gäller offentliga finanser. Som jag sa i min inledning inser jag att migrationsutgifter på 30 eller 40 miljarder extra ett budgetår innebär betydande svårigheter. Jag bedömer det som ett gemensamt problem och ett gemensamt ansvar. Jag lastar inte regeringen ensam för detta. Det kan vara viktigt att säga det.

Men finansministerns ständiga signaler urholkar just nu förtroendet för att gamla regelverk gäller. Det är alldeles uppenbart att den första signalen gällde överskottsmålet. Den andra signalen var att utgiftstaken kanske inte håller. Den tredje signalen var att det inte längre är säkert att krona-för-krona-principen i fråga om finansiering är aktuell. Vi har till detta betydande automatiska utgiftsökningar i system som regeringen inte råder på. Till detta kommer regeringens egna avsiktliga utgiftsökningar.

Min fråga är mycket enkel: Avser finansministern att fullt ut finansiera regeringens reformer från och med vårpropositionen 2016, och kommer det en ändringsbudget under året som också innebär utgiftsminskningar?

Anf. 77 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag noterar att Ulf Kristersson inte svarar på frågan om hur många färre jobb åt ungdomar han tror att det blir med hans egen politik. Det är intressant att notera eftersom Ulf Kristersson väldigt ofta påpekar hur viktigt det är att man ordentligt redovisar effekterna av sin politik.

Vad gäller den samlade ekonomiska politiken kan jag notera att det är väldigt viktigt att vi har lyckats halvera underskotten i de offentliga finanserna. Ulf Kristersson säger att det är viktigt att man håller sig till ramverken. Jag kan notera att den förra regeringen bröt mot det finanspolitiska ramverket, inte bara enligt vad andra oberoende experter sa utan även i enlighet med sina egna budgetpropositioner.

Vi har från regeringens sida lagt om den politiken. Vi har halverat underskotten och för nu en ansvarsfull ekonomisk politik.

I det krisläge som vi befinner oss i med ett större antal asylsökande i Sverige än vi någonsin har sett tidigare – det kan bli närmare dubbelt så många som vi någonsin har sett tidigare – är det inte lämpligt att använda krona-för-krona-principen för att finansiera de ökade utgifterna. Därför har vi i den extra ändringsbudget som har lagts fram inte finansierat åtgärderna krona för krona. Det är för övrigt någonting som jag uppfattade att vi var överens om, eftersom vi har fått stöd för den politiken från de borgerliga partierna. Vad jag vet har ni heller inte förslag om att finansiera detta krona för krona, utan ni stöder den extra ändringsbudgeten.

I vilken utsträckning kommer det en extra ändringsbudget nästa år? Det kommer naturligtvis en i samband med vårändringsbudgeten. Om det behövs ytterligare en extra ändringsbudget beror naturligtvis helt på vilken effekt de åtgärder som vi nu kommer att vidta för att minska antalet asylsökande får. Ju mer kraftfulla de åtgärderna är och ju större effekt de har, desto större är sannolikheten att det inte kommer någon vårändringsbudget. Men det är för tidigt att uttala sig om.

Anf. 78 ERIK ULLENHAG (L) replik:

Herr talman! Låt mig innan vi går in på det vi är oeniga om understryka vikten av att vi i en krissituation i Sverige tar gemensamt ansvar. Jag tror att det är något som människor förväntar sig i det ansträngda läge Sverige befinner sig i både när det gäller terrorism och när det gäller flyktingmottagande.

Med det sagt har jag ett par frågor till Magdalena Andersson kring den ekonomiska politiken och jobbpolitiken.

Magdalena Andersson var lite modig nyss. Magdalena Andersson använde sig nämligen av Ekonomistyrningsverkets nya prognos för att ge understöd till sin egen politik. Läser man den ser man också att de gör en analys av vad som händer med regeringens jobbpolitik. Jo, effekten av de reformer som nu röstas igenom i riksdagen är att antalet arbetade timmar i Sverige minskar.

Min första enkla fråga till Magdalena Andersson är då: Har Ekonomistyrningsverket fel, eller gör ni fel saker?

Den andra frågan gäller det jag var inne på i mitt anförande. Jag ska citera vad Magdalena Andersson sa som ny finansminister:

”Det har blivit väldigt tydligt att ladan är helt tom. Det är inget dukat bord vi kommer till – det är helt avskrapat. Frågan är om ens bordet står kvar.”

Det var ett uttalande som Magdalena Andersson fick lite problem med eftersom väldigt få ekonomer delade den bild som Magdalena Andersson hade.

Jag delar Magdalena Anderssons analys att vi nu är i en situation där vi kommer att vara tvungna att låna för att klara den akuta krisen. Då låter det helt annorlunda. Då påpekar Magdalena Andersson att det är ett gott läge att låna pengar. Menar Magdalena Andersson på allvar att skillnaden mellan det avdukade bordet och ett gott läge att låna pengar är att regeringens nuvarande budget har varit i kraft i fyra månader och 24 dagar? Magdalena Andersson får gärna berätta hur vi på fyra månader och 24 dagar har gått från ett avdukat bord och tomma lador till en ekonomi där vi har möjlighet att låna.

Anf. 79 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Ja, när vi tog över för ett år sedan hade vi underskott på 2 procent av bnp. Det är inte ett bra läge i en uppåtgående konjunktur. Det var nödvändigt att bryta den utvecklingen och börja föra en mer ansvarsfull ekonomisk politik. Det har regeringen också gjort. I prognosen har underskotten halverats. Det gör naturligtvis att vi är i ett helt annat läge än vi var för ett år sedan.

Ett underskott på 1 procent ger naturligtvis helt andra möjligheter att möta en sådan här kris med ökad belåning än det hade varit om vi hade haft underskott på 2 procent av bnp. Vi vet att den nedre gränsen för det underskott som EU accepterar är 3 procent. Hade vi varit kvar i ett läge med 2 procents underskott och låtit underskottet öka via ökad upplåning hade vi befunnit oss farligt nära den 3-procentsgräns som EU har.

Men med ett halverat underskott finns det naturligtvis helt andra möjligheter att möta den här utmaningen också med en ökad upplåning. Jag tycker att det är bra att vi har kunnat samarbeta kring den extra ändringsbudget som vi har lagt fram för riksdagen och hoppas naturligtvis att vi kommer att kunna fortsätta samarbeta på olika sätt för att gemensamt ta ansvar för den situation som Sverige befinner sig i.

Anf. 80 ERIK ULLENHAG (L) replik:

Herr talman! Jag noterade att det inte blev någon recension av Ekonomistyrningsverkets prognos när det gäller arbetade timmar. Återkom gärna i den delen! Det var Magdalena Andersson som började använda sig av Ekonomistyrningsverket. Jag tycker att prognosen är väl värd att läsa. Det

som då bekymrar mig är att vi har en regering som lägger fram förslag som minskar antalet arbetade timmar. Som jag har förstått det är det också en del av det arbetslöshetsmål som regeringen har lagt fram. Är det så att politiken är fel, eller är det så att Ekonomistyrningsverket har fel? Det vore intressant att få svar på det.

När det gäller varför det är så intressant att prata om vad som hände förr och hur det såg det ut så är det för att om man inte förstår hur det såg ut när den nuvarande vänsterregeringen tog över makten så riskerar man att göra fel saker framöver.

Nu försöker Magdalena Andersson ge sken av att svensk ekonomi helt plötsligt blev väldigt bra efter det att hon blev finansminister. Låt oss därför gå tillbaka och titta i prognoserna.

I prognoserna för BP 2016 räknade man med ett underskott i finansiellt sparande med 0,3 procentenheter. När Ekonomistyrningsverket, återigen, i november 2016 gör prognoser framöver för underskotten är underskottet 40 miljarder kronor högre än när ladorna var tomma.

Jag har lite svårt att få ihop det med att ekonomin var jättedålig förut. Jag har hört både Magdalena Andersson, partisekreteraren och alla möjliga säga att svenska folket kommer att upptäcka att Sverige blir mycket bättre bara deras budget börjar gälla, för den gäller ju inte än.

Nej, för det är ju alliansbudgeten som har gällt och som också har skapat en ansvarsfull ekonomisk politik. Är det inte dags, Magdalena Andersson, att du skickar ett tackkort till den förra regeringen för att det nu faktiskt går att låna i en krissituation? Det bär inte trovärdighetens prägel, Magdalena Andersson, att ni på några månader skulle ha förändrat det bord som hade försvunnit till ett väldukat bord där vi kan låna.

Jag förstår att Monica Green i Socialdemokraternas riksdagsgrupp trodde på det, men Magdalena Andersson har nog ganska svårt att få någon annan ekonomisk bedömare att tro på den verklighetsbeskrivningen.

Anf. 81 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Om vi börjar med Ekonomistyrningsverket kan jag notera, vilket är intressant, att de gör bedömningen att arbetslösheten sjunker väldigt kraftigt under de kommande åren. De gör också bedömningen att arbetslösheten sedan ökar i slutet av prognosperioden i takt med att fler som är nya på arbetsmarknaden också kommer ut på arbetsmarknaden. Men det är svårt att säga annat än att ESV gör bedömningen att arbetslösheten sjunker väldigt kraftigt.

Jag tycker också att det är viktigt och bra med olika bedömare som gör olika utvärderingar och prognoser av hur regeringens politik kommer att verka. Här ska vi inte glömma att det finns många reformer som regeringen genomför där myndigheter inte har tittat så noga på sysselsättningseffekterna, till exempel den viktiga satsningen vi gör för äldreomsorgen. Denna satsning möjliggör för fler kvinnor dels att komma ut i arbete, dels att kunna arbeta kvar på heltid trots att man har en äldre anhörig.

Vi har alltså många förslag som ger sysselsättningseffekter och som kan påverka antalet arbetade timmar men som inte alltid syns i de ekonomiska kalkyler som ekonomer har utvecklat och som ofta mer berör skatteförändringar.

När vi lade fram vår budget förra hösten var det en budget som var fullt finansierad. Det var tuffa beslut som vi tog då. Sedan lade de borgerliga

partierna fram sin budgetmotion, och då hade den, precis som regeringens, finansierade åtgärder.

Jag tycker att det är bra att även de borgerliga partierna efter förra hösten gick fram med en mer ansvarsfull ekonomisk politik än den man hade bedrivit i regeringsställning, men det går inte att komma ifrån att för varje år som de borgerliga partierna och Erik Ullenhag satt i regeringsställning ökade underskottet. Mellan 2008 och 2014 ökade underskottet för varje år. Det är så facit ser ut efter åtta år med en borgerlig regering.

Nu har vi en socialdemokratisk och miljöpartistisk regering som vänder den utvecklingen, och vi ser minskande underskott kommande år.

Anf. 82 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag hade ett replikskifte med finansutskottets ordförande Fredrik Olovsson om vissa orosmoln i de offentliga finansernas hållfasthet som jag kunde se. Jag tänkte vara mer konkret med finansministern om behovet av reformer på arbetsmarknaden.

Sverige befinner sig i ett svårt läge, som finansministern sa från talarstolen. Reformerna som var nödvändiga i går är långt mer trängande i dag. Min och Kristdemokraternas uppfattning är att vi nu måste se till att bredda arbetsmarknaden och göra det möjligt även för personer med andra kvalifikationer och lägre utbildning att få ett jobb, eftersom vi i dag har en situation där 700 000 saknar gymnasieutbildning. Då behöver man utbildning, och man behöver också en breddad arbetsmarknad.

En av fördelarna med RUT-avdraget är att det tvättar svarta jobb vita eller flyttar arbete från en oavlönad till en avlönad sektor där man kan få lön, komma in i socialförsäkringssystem och så vidare. Det tycker jag är väldigt bra. Det visar på en öppenhet från regeringen att man kunde komma överens om att faktiskt utvidga RUT-avdraget på ett par punkter i den migrationsöverenskommelse som slöts. Det vore bra om regeringen också kunde backa när det gäller sänkningen av taket. Jag tror nämligen att vi måste skruva på många kranar nu, och det här är en av de kranar som blir viktiga.

Min konkreta fråga handlar om att det visserligen är viktigt med flytttjänster och trädbeskrning, men det är ändå tjänster som utförs relativt sällan. Vi förde fram en idé om att någonting som görs varje vecka i svenska hem, nämligen tvätt, skulle kunna bli en tydligare del av RUT-avdraget genom att man tar bort begränsningen att arbetet måste utföras i ditt hem.

Om möjligheten till tvättabonnemang ingår i RUT kan vi få en större effektivitet, och detta skulle, tror jag, kunna skapa betydligt fler jobb än de RUT-förändringar som nu är föreslagna. Det vore därför intressant att höra om regeringen skulle vara öppen för att också inkludera den typen av tjänster i RUT.

Anf. 83 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det är intressant att Jakob Forssmed tycker att det är viktigt att människor utan gymnasieutbildning också ska kunna få gymnasieutbildning. Därför är det tråkigt att Kristdemokraterna inte stöder regeringens stora satsning på ett nytt kunskapslyft som ju kommer att ge så många fler människor möjlighet att få en utbildning.

Det är också viktigt att människor som har funktionshinder och på så sätt står lite längre från arbetsmarknaden får möjlighet att komma in på arbetsmarknaden, och därför gör vi en 10-procentig utbyggnad av Samhall och ökar också lönebidragen. Jag är osäker, men Jakob Forssmed kanske kan påminna mig: Stöder Kristdemokraterna utbyggnaden av Samhall, vilket ju är ett sätt att ge fler människor som har svårt att komma in på arbetsmarknaden en fot in där?

När fler människor kommer in på arbetsmarknaden, som det kommer att bli när vi får nya medborgare i och med att många söker asyl i Sverige, är det viktigt att vi har en pragmatisk inställning och försöker vända på alla stenar för att hitta lösningar framåt. Här har vi från regeringens sida i samband med den överenskommelse som vi slöt kring migrationspolitiken visat att vi är beredda att vara pragmatiska och vända på olika stenar, och det är jag givetvis beredd att göra.

Samtidigt är det viktigt att vi gör det på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt så att vi riktar skattepengarna på ett effektivt sätt snarare än smetar ut breda skattesänkningar som ger väldigt lite jobb per insatt krona. Det tycker jag är en viktig sak att ha med sig när vi funderar på hur vi ska gå framåt.

Därför tror jag egentligen mer på att subventionera individer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden än att sänka skatten för hela branscher. Det blir väldigt mycket skattesänkningar innan man får det här extrajobbet, och därför är det oftast mer kostnadseffektivt att rikta det direkt mot individ. Detta bygger på att det är enkelt för företagen att kunna använda dessa stöd, och jag tror att vi kan arbeta mer för att göra det enklare.

Jag är absolut beredd att diskutera vidare hur vi kan få fler människor som nu har kommit till Sverige att också komma in på arbetsmarknaden.

Anf. 84 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Det är bra att finansministern frågar. Vi vill också bygga ut Samhall. Vi bräcker er rejält när det gäller lönebidragen och anställningsstöd. Vi tycker att detta är mycket viktigt för att ge alla chansen att jobba 100 procent av sin förmåga. Det finns alltså ingen oenighet där mer än att ni är för dåliga också i detta.

Om man verkligen ska bredda arbetsmarknaden tror jag att nyckeln är att det måste vara tjänster som i dag inte utförs eller som utförs oavlönat som kan flyttas och utföras som avlönat arbete så att man kommer in med avtalsenliga löner i socialförsäkringen.

RUT-reformen har varit framgångsrik i att göra detta. De utvidgningar som sker nu är väldigt bra, men jag ser några problem. Man flyttar rätt sällan, dessvärre. Man borde flytta oftare, och vi har förslag för att man ska kunna göra det. Man beskär träd rätt sällan. Det är inte bra att göra det oftare heller, för då dör träden.

Men det finns en olycklig begränsning just vad gäller tvätt. Det är en tjänst som utförs varje vecka i svenska hushåll bland barnfamiljer och äldre som kröker rygg för att klara detta. Det är ett typexempel på ett område där man faktiskt skulle kunna göra svarta jobb vita, men framför allt flytta arbete från oavlönat till avlönat genom att inkludera tjänsten i RUT. Det ligger väl i linje med RUT-reformens anda, och jag tycker verkligen att det är någonting att överväga.

Anf. 85 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag är absolut beredd att diskutera alla kostnadseffektiva sätt att få fler människor i arbete. Jag delar Jakob Forssmeds uppfattning att RUT-avdraget har varit en sådan kostnadseffektiv åtgärd. Det är väl den mest kostnadseffektiva skattesänkningen som den förra regeringen gjorde, och därför gör vi också en väldigt liten förändring i just RUT-avdraget.

Däremot tar vi bort reformen med de dyra och ineffektiva arbetsgivaravgifterna för ungdomar. Det är ett dyrt och ineffektivt sätt att använda våra skattepengar. Där noterar vi att även Kristdemokraterna gör en positionsförflyttning, och det är naturligtvis oerhört välkommet.

Jag uppskattar att Kristdemokraterna också vill satsa på långtidsarbetslösa personer som har olika former av funktionshinder. Jag diskuterar gärna även i fortsättningen lönestöd med Jakob Forssmed. Det är bra att det finns ett brett stöd i riksdagen för att investera i personer som står lite längre från arbetsmarknaden så att de kan få in en fot via till exempel lönestöd, lönebidrag och Samhall. Det är en bra del av Kristdemokraternas politik.

Anf. 86 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! I ett läge där finansministern svävar på målet, låt mig vara tydlig angående Jakob Forssmeds fråga. Det är bra att utvidga RUT-avdraget. Det är bra att ta fler steg för att bredda tjänstesektorn och skapa fler enkla jobb. Här är det också bra att vi fick med oss regeringspartierna på att utvidga RUT-avdraget med it-tjänster, flyttjänster och trädgårdstjänster. Men det är helt rätt att mer måste till.

Sedan Magdalena Andersson tog makten tillsammans med regeringen har det kvinnliga företagandet drastiskt minskat i Sverige. Det beror till stor del på en signalpolitik. De signaler som sänds ut när det gäller välfärdens verksamheter och företagande är desamma, men nu ska marknaden försvinna och nu ska det vara helt omöjligt att verka som företagare. En hel massa människor tog ut detta i förskott och valde att inte starta företag. Vi ser hur nyföretagandet har minskat ordentligt.

Samma sak gällde RUT-sektorn. Även om finansministern säger att det sker marginella förändringar inom RUT har en massa företagare uppfattat signalen. De har beslutat att inte starta företag. De har beslutat att inte anställa. Vi ser också hur RUT-sektorn står still i väntan på bättre besked. Ett av beskeden kom när vi tillsammans valde att utvidga RUT-sektorn, men jag vill ha mer. När kommer regeringen att backa från den mycket olyckliga försämringen av RUT-avdraget? Den var framför allt olycklig på det sättet att tusentals människor uppfattade signalen och valde att inte starta RUT-företag och därmed att inte skapa jobben.

Anf. 87 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Den förändring vi gör av taket i RUT är en överenskommelse mellan regeringen och Vänsterpartiet. Den kommer vi att stå fast vid. Vi från regeringen tycker att man ska stå fast vid överenskommelser.

Däremot är det intressant att Emil Källström tar upp det faktum att människor inte vill starta företag därför att de är rädda för att RUT-avdraget ska försämrats mer än vad förändringen innebär. Jag är själv oroad över att branschorganisationer och företag i branschen har larmat på sådant sätt

att många kan ha fått uppfattningen att förändringen är större än den är. Om Emil Källström är oroad för detta på samma sätt som jag är kanske jag och Emil Källström tillsammans kan göra en insats för att upplysa om att förändringen av taket i RUT faktiskt bara påverkar 1 procent av köparna. Skulle Emil Källström vara intresserad av ett sådant samarbete?

Prot. 2015/16:33
25 november

*Statens budget 2016 –
Rambeslutet*

Anf. 88 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Företagare är till sin natur långsiktiga i sitt agerande. De investeringar de gör ska räcka över flera år. Om de väljer att anställa ska anställningen i bästa fall räcka mycket länge. Då gäller det att ha långsiktiga spelregler.

Vad företagare som inte valt att starta RUT-företag är oroliga över är inte dagens förändring när Vänsterpartiet får inflytande och taket försämras från 50 000 till 25 000, utan det är vad som händer i steg två och steg tre. Det är så signalpolitik fungerar, det vill säga att en riktning pekas ut.

Det finns en stor oro i branschen över att detta är ett första steg i att försämra en sektor som har skapat en mängd jobb av den karaktär vi behöver. Det är bra att finansministern är tydlig, och då måste tydligheten gälla över tid. Det måste vara uppenbart att vi nu återigen är på en resa där de enkla tjänsteytorna växer till, där fler sektorer, branscher och verksamheter öppnas för de fördelar RUT-avdrag innebär. Försämringen av RUT-avdraget ska vara en historisk parentes som vi nu kan glömma. Jag hoppas att regeringen frångår försämringen.

Tydligheten behövs för att skapa de många tusentals enkla jobb som behövs. Det är bra att överenskommelser hålls. Jag hoppas verkligen att de delar av den förra migrationsöverenskommelsen som inte bara handlar om RUT utan även att vi tar bort kravet på kollektivavtal på YA-jobb också ligger fast, trots att ett antal av de punkter vi kom överens om sedan i går inte längre ligger fast. Ibland förändras verkligheten fort, och då måste man anpassa politiken. Detta är ett område där det snarare behövs fler enkla jobb, färre regler och fler steg för att skapa de jobb som behövs.

Anf. 89 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Emil Källström önskar att vi ska bryta överenskommelsen med Vänsterpartiet, men det kommer vi inte att göra. Däremot förstod jag inte riktigt om Emil Källström tyckte att det var viktigt att vi informerar RUT-företagen om att takförändringen är en liten förändring och att det går bra att starta företag precis på samma sätt som tidigare. Det är många kvinnor som startar företag i branschen, och de ska göra det.

Jag fick inte riktigt svar på om Emil Källström var intresserad av att ta ett initiativ tillsammans med mig för att upplysa fler människor om att det går bra att fortsätta starta företag i branschen.

Erbjudandet står naturligtvis kvar, och jag kommer att efterhöra lite mer med Emil Källström efter debatten på vilket sätt vi tillsammans kan upplysa branschen om att det finns goda möjligheter att även i fortsättningen driva företag i branschen. Det skulle vara bra för Sverige och för företagandet.

(Applåder)

Anf. 90 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Den ytterligt allvarliga utvecklingen i vår omvärld med ökat stormaktsengagemang i Syrienkonflikten, en flyktingkris i Europa och ökad rädsla för terrorattentat i vårt närområde kommer att prägla det politiska samtalet under lång tid framöver.

Till detta kommer den snabba globala förändringen genom digitalisering och delningsekonomi, som i grunden förändrar förutsättningen för företagande och därmed konkurrenskraften. Som om det inte vore nog är omställningen för att möta klimatförändringen en brinnande nödvändighet.

En värld stadd i snabb förändring ökar också kraven på vår förmåga till anpassning. Det handlar om vår förmåga att genomföra reformer som skapar fler nya jobb, stärker välfärden och ökar vår konkurrenskraft – vår förmåga att vara i framkant av den internationella utvecklingen.

Men allt är inte dystert. Jag ser också stora möjligheter för vårt land. Det handlar om möjligheter att visa att tillväxt, innovation och entreprenörskap går hand i hand med minskade utsläpp, färre gifter och bättre ekonomisk balans. Vi ska visa att internationell konkurrenskraft är möjlig att förena med höga välfärdsambitioner och mer resurser till skola, vård och omsorg. Vi har goda förutsättningar, men det är inga stekta sparvar som kommer flygande från skyn. Det kräver att vi väljer att ta vara på möjligheterna.

Skattepolitiken är en grundbult för att klara dessa utmaningar. Genom skatterna styr vi i stor utsträckning konsumtion, byggande och jobbskapande. Genom skatterna avgör vi människors vilja att starta och driva företag, att investera och att skapa nya jobb. Det är fråga om att skapa framtida skatteintäkter.

Centerpartiet har tagit ansvar för skattepolitiken. Med alliansbudgetar ökade skatteintäkterna samtidigt som incitamenten för företagande och arbete stärktes. Mellan 2013 och 2014 ökade intäkterna med ca 50 miljarder, till totalt knappt 1 600 miljarder, enligt regeringens myndighetsredovisning.

Herr talman! Företagen är nyckeln till vårt välstånd, nyckeln till att kunna välkomna nya svenskar, nyckeln till en ekonomisk omställning. Och allra viktigaste är småföretagen, de som skapar fyra av fem nya jobb och i mitt hemlän Jämtland nio av tio.

Att skapa villkor som gör att småföretagen kan investera och växa är ett av politikens viktigaste uppdrag. I vår budgetmotion har vi tagit fram förslag om stora och viktiga strukturreformer. Vi lägger fram förslag som gör det lättare för företag att anställa. Vi föreslår reformer som gör det lättare för företag att göra sin första anställning, genom att ta bort hela arbetsgivaravgiften de första åren, och därmed påbörja resan mot att bli ett större företag. Vi föreslår fortsatt nedsättning av arbetsgivaravgifterna för att underlätta för företag att anställa unga. Vi föreslår en förstärkning och utvidgning av RUT-avdraget med fler tjänster för att underlätta för nya tjänsteföretag som i många fall har möjlighet att anställa nya svenskar. Vi går längre än migrationsöverenskommelsen. Åtgärderna där är bra men inte tillräckliga.

Vi föreslår regler för personaloptioner som underlättar främst för småföretag att anställa nyckelpersoner. Vi föreslår reformerade 3:12-regler som underlättar för småföretagare att sätta kapital i arbete. Vi föreslår ett utökat investeringsavdrag som gynnar i första hand småföretag. Vi föreslår reformer av det statliga riskkapitalet så att det kan komma hela landet till del. Vi föreslår regler som underlättar generationsväxlingar så att företag kan överleva och fortsätta att växa då grundaren går i pension. Vi lägger fram förslag som gynnar en grön omställning av samhället och näringslivet.

Skattepolitiken ska lägga grunden för tillväxt i hela landet. En förutsättning för det är att transporter och digital kommunikation underlättas och att de gröna näringarna jord- och skogsbruk ges förutsättningar att vara navet för företagandet och tillväxten på den svenska landsbygden.

Herr talman! För att minska belastningen på miljön och för att finansiera reformer för tillväxt föreslår vi att en kemikalieskatt införs. Vi föreslår att undantaget från koldioxidskatt fasas ut, att skatt införs på avfallsförbränning och miljöavgifter på fossila plastpåsar. Det är en grön skatteväxling i praktiken. Vi sänker skatten på det som behövs, fler företag och nya jobb, och höjer skatten på det vi inte vill ha, utsläpp och miljögifter.

Vi lägger också fram förslag som ska fortsätta att göra det lönsamt att arbeta. Vi föreslår höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt så att marginalskatten hålls nere och vi får fler arbetade timmar. Vi föreslår sänkt skatt för dem som vill arbeta efter att de fyllt 65 år. Vi vill ge människor ett incitament att fortsätta vara aktiva.

Herr talman! Detta är vårt alternativ till en ny skattepolitik, och det är vårt alternativ till den politik som regeringen lägger fram. Vi vill göra det billigare att anställa, inte dyrare. Vi vill att medborgare ska behålla mer av sin lön, inte mindre. Vi vill sänka trösklarna in på arbetsmarknaden, inte höja dem.

Ytterst är frågan enkel: Ska vi ha högre skatt på jobb och företagande, eller vill vi ha fler personer som arbetar och fler som driver företag och som skapar nya jobb?

Verkligheten borde ge en fingervisning om det vägval vi står inför. De utmaningar vi ser framför oss är stora, men de ger också stora möjligheter. Ytterst ligger vägvalet hos oss själva. Sverige kan och ska vara ett land fyllt av möjligheter för var och en som vill bidra till ett bättre land och en bättre värld. Därför behöver vi en ny skattepolitik.

Jag vill med detta, herr talman, yrka bifall, liksom Emil Källström gjort, till Centerpartiets reservationer i finansutskottets betänkande nr 1.

I detta anförande instämde Emil Källström (C).

Anf. 91 NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Jag vill först instämma i Ulf Kristerssons tidigare framförda yrkande här.

I dag på morgonen var det många pappor och mammor som lite extra tungt drog barnvagnen till förskolan, inte bara för att det är novemberkallt och rusligt runt om i Sverige utan också därför att det finns en växande oro för att det politiska systemet inte fungerar som det ska. Vardagen känns inte längre lika trygg som den tidigare har gjort. Många pensionärer satt på bussen till det förkylda barnbarnet och funderade över vart Sverige

är på väg och hur det egentligen kommer att fungera här framöver. Studenter på cyklar var på väg till universitet och högskolor, och de undrade ifall den här arbetsmarknaden för framtiden verkligen finns till för dem. Människor i bilen på väg till jobbet funderade över hur det skulle bli framöver.

Det är nu ett annat tonläge i Sverige. Det är en annan oro i Sverige. Människor funderar kring ifall tillvaron verkligen vilar på så stabila grunder som man har vant sig vid under de senaste åren.

Även om människor kanske inte sätter fingret på precis vad det handlar om har de inom sig en stark förståelse för att om framtiden ska vara bra bygger det på att den ekonomiska politiken sköts väl och att den makt som har getts oss inne i den här kammaren utövas på ett sunt, hållbart och stabilt sätt. Detta tvivlar nu allt fler på.

De gör det inte därför att Sverige kommer från en dålig position, tvärtom. Sverige kommer från en position där vi från 2006 till 2014 haft en högre ekonomisk tillväxt än snart sagt alla jämförbara länder och högre ekonomisk tillväxt än länder som ofta lyfts fram som föredömen, till exempel Tyskland och Österrike.

De gör det inte därför att Sverige kommer från en position av svag ekonomi, tvärtom. Sverige hade 2014 EU:s starkaste offentliga finanser när man väger samman nettot i de offentliga finanserna och statskulden.

De gör det inte därför att vi kommer från en lång period av att ha tappat arbetstillfällena, tvärtom. Här blev jobben 350 000 fler, trots den ekonomiska krisen.

De gör det inte därför att sysselsättningen i stort i Sverige har varit på väg åt fel håll, tvärtom. Under Alliansens år vid makten minskade utanförskapet från 20 procent till 14 procent som, vilket Ulf Kristersson tidigare i debatten har påtalat, inte bara var en väsentligt lägre nivå utan den lägsta nivån sedan detta började mätas. Vi hade tagit tag i de stora underliggande problemen i den svenska ekonomin.

Var tionde person i arbetsför ålder i Sverige var förtidspensionerad 2006. Det bröts. Trots den omfattande ekonomiska kris som bröt ut i världen 2008 med ett stort fall i ekonomisk efterfrågan, och där Sverige var väldigt drabbat eftersom nästan hälften av vår ekonomi består av förmågan att exportera, klarade Sverige krisen väl. Till och med den nu sittande regeringen som ofta i ord uttrycker sig väldigt negativt om de reformer som Alliansen gjorde skriver i sin egen budget att de åtgärder vi genomförde på skattesidan och på bidragssidan för att fler människor skulle komma i arbete hade en effekt på arbetslösheten på ungefär 1–2 procentenheter.

Den sittande regeringen, herr talman, skriver alltså i sin egen budget att den politik som Alliansen bedrev för fler jobb var effektiv.

Den stora skillnaden mellan den kris som nu har varit och den kris vi en gång hade i början på 90-talet är att när det var kris på 90-talet blev en halv miljon människor, 500 000 personer, arbetslösa, medan när krisen bröt ut 2008 kunde Sverige, tack vare en ansvarsfull ekonomisk politik från alliansregeringen, i stället öka antalet sysselsatta med 350 000. Det är alltså snart sagt en skillnad på 1 miljon jobb mellan en regering som sköter offentliga finanser, som tar ansvar för reformer för fler jobb, som har skyddsvallar i politiken och som arbetar med aktiva reformer för att fler ska vilja delta på arbetsmarknaden och en regering som inte tar hänsyn till

ekonomiska skyddsvallar, som inte vill att Sverige ska stå starkt vid nästa ekonomiska kris och som inte föreslår reformer för fler jobb.

Herr talman! Det är också däri skillnaden mellan de två budgetalternativ som i dag i huvudsak diskuteras ligger. I de förslag som kommer från allianspartierna värnar vi skyddsvallar i svensk ekonomi. Vi tänker stå rustade när krisen kommer tillbaka i nästa våg.

Vi ser därför till att föreslå reformer så att fler människor kommer att delta på arbetsmarknaden. Vi gör det mer lönsamt att arbeta, mer lönsamt att träda in på arbetsmarknaden och mer lönsamt att stanna kvar på arbetsmarknaden. Vi gör det enklare och billigare att anställa.

Detta definierar den konflikt som finns i politiken mellan oss som vill ta ansvar för offentliga finanser och vill ha reformer för fler i arbete och dem som säger att ekonomin får skötas vid ett annat tillfälle och inte här och nu eftersom det inte går och som säger att reformer för att fler ska arbeta inte behövs. I stället kan man höja bidrag, öka transfereringar och vara allmänt slapphänt med den ekonomiska hanteringen.

Herr talman! På ena sidan i denna konflikt står regeringens vidlyftiga bidragssystem och vidlyftiga ökningar av försäkringskostnader. Att man lånar 11 miljarder kronor under innevarande år kan vi ha stor förståelse för i en akut situation. Däremot kan vi inte ha förståelse för att regeringen lånar 11 miljarder kronor till ett kostnadstryck som verkar bestå under åren framöver utan att lämna någon förklaring till hur det ska finansieras under åren framöver. Det är en ansvarslös ekonomisk politik.

Herr talman! När det kommer till arbetsutbudet är det också ansvarslost att strypa jobbskatteavdraget, trots att man i sin egen budget säger att det är effektivt. Man stryper RUT-avdraget trots att det är precis dessa arbetstillfällen som kommer dem som har det svårast på arbetsmarknaden till del.

Herr talman! I det mycket kärva läge vi befinner oss i är det inte en ansvarsfull politik av regeringen att höja skatter med 40 miljarder kronor som till 90 procent slår mot jobb och tillväxt.

Herr talman! Det är tydligt för alla att Sverige befinner sig i ett mycket krävande läge. Vi har en flyktkatastrof där solidaritet och eftertänksamhet behövs i kombination. Vi har ett besvärande säkerhetsläge som, om inte annat, kostar pengar i statsbudgeten.

Sverige har också egna långsiktiga utmaningar. Vi har en försörjningskvot som stiger snabbt under åren framöver. Under årtionden har vi vant oss vid att 100 människor som arbetar försörjer 70 som inte arbetar. Nu är vi i början av en brant stegring där 100 som arbetar snart ska försörja närmare 90. Det kräver reformer av vår ekonomi.

Vi har ett tilltagande internationellt konkurrenstryck där svenska företag såsom Ericson, H & M, SKF, svenska banker med flera ska konkurrera med allt skickligare konkurrenter runt om i världen. Det ställer krav på politiken. Det ställer krav på ordning och reda. Det ställer krav på reformer för arbetsutbudet.

Herr talman! Det är beklämmande att regeringen inte tar itu med någon av dessa två huvudutmaningar. Man åsidosätter i stället ordning och reda i offentliga finanser. Man gör inte heller något för att öka arbetsutbudet. Tvärtom räknar regeringen själv med att arbetsutbudet kommer att sjunka under åren framöver.

Där vi sänker trösklarna till arbetsmarknaden väljer regeringen att höja och hota när det kommer till möjligheter att anställa och att komma in på arbetsmarknaden. Regeringen höjer trösklar, hotar arbetstillfällena och hafsar med offentliga finanser.

Herr talman! Socialdemokraterna och finansministern har i dagens debatt talat mycket om samverkan. Vi välkomnar denna typ av samverkan. Det öppnar för Socialdemokraterna att stödja en alliansregering och därmed ta ett rejält feministiskt initiativ genom att få Sveriges första kvinnliga statsminister på plats.

(Applåder)

Anf. 92 DAVID LÅNG (SD):

Herr talman! S- och MP-regeringen har tappat greppet om statens finanser. Trots att man i betänkandet har mage att tala om ordning och reda i de offentliga finanserna och trots att man talar om fler jobb och hållbar finansiering av välfärden för man en politik som leder i motsatt riktning. Visserligen flaggar man för att allvarliga störningar i ekonomin kan rasera prognoserna om framtiden. Men allvarligt talat: Den allvarliga störning man talar om har redan inträffat.

Regeringen säger sig vilja ta ansvar, bland annat genom att höja skatterna. Man höjer skatterna på bensin och diesel, man höjer skatterna på RUT- och ROT-arbeten och man höjer skatten för äldre som fortsätter att arbeta. Man höjer inkomstskatten och skatten på kärnkraftverk med mera. Detta gör det dyrare att anställa, mindre lönsamt att arbeta och dyrare att verka och bo på landsbygden. Det gör också varor och tjänster dyrare.

Herr talman! Det finns skäl att nämna anledningarna till att dessa skattehöjningar kan se nödvändiga ut. Precis som regeringen påpekar fördes en ansvarslös politik av den tidigare borgerliga regeringen. Men då låg ansvarslösheten i första hand i den huvudlösa massinvandringspolitik som fördes – den mest huvudlösa i västvärlden, vill jag påstå.

Det är en politik som regeringen nu äntligen försöker mildra en aning, men det är alldeles för lite och alldeles för sent. En enorm skada är redan skedd, och det kommer att fortsätta skada oss eftersom statsskulden kommer att fortsätta öka och skatterna kommer att fortsätta höjas.

Sverige har redan i dag ett högt skattetryck i ett internationellt perspektiv. Ett så högt skattetryck skulle kunna vara befogat om det ledde till ett överskott som syftade till att amortera på statsskulden eller användes för att satsa på investeringar som skapar värde för Sverige och möjlighet till ekonomisk tillväxt.

Men i stället ska vi höja skattetrycket ytterligare för att finansiera de misstag som har begåtts under flera decennier. Statsskulden kommer dessutom att öka för att finansiera de misstag som fortfarande begås, vilket kommer att innebära ett högre skattetryck även i framtiden om skulderna någonsin ska kunna betalas tillbaka.

Herr talman! Skattepolitiken är ett område som angränsar till många andra politiska områden. Den bär både på möjligheten att gå rätt och på risken att trampa snett. Skattepolitiken har betydelse för om ett land ska kunna skapa fler möjligheter. Den har betydelse för hur problem ska kunna motverkas och för huruvida nyttjandet av våra gemensamma resurser är optimalt utformat, eller åtminstone så väl utformat som det är möjligt.

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt mittenparti med vilja och ambitioner att förstärka och vidareutveckla offentlig och privat sektor på bred front. Ett väl avvägt skatteuttag kommer det svenska samhället till godo när pengarna används på ett genomtänkt sätt inom viktiga områden.

Som ett första steg behöver därför redan befintliga skattemedel i bästa möjliga mån omfördelas genom ökade tillskott till finansieringen av välfärd, trygghet, företagande och industri och minskade utgifter inom andra utgiftsområden, som exempelvis migration, integration, felriktat bistånd och EU.

Sverigedemokraterna vill med omsorg om vårt lands bästa satsa betydande skattemedel på en upprustning av försvaret, ett utökat antal poliser, en mer barnvänlig politik och en smartare skola. Vi satsar också på att hela landet ska få förutsättningar att leva och på en närings- och industripolitik för fler jobb.

Sverigedemokraterna sträcker härmed ut en hand till övriga partier för att kunna nå flest möjliga av dessa målsättningar.

Sverige är det europeiska land som har störst skuldsättning i de privata hushållen. Summan skulder är större än statsskulden i Grekland, som ju sedan en tid betraktas stå på ruinens brant och, enligt vissa bedömare, vara i närheten av konkurs. I ett läge med både förväntad ökande statsskuld och ökad privat skuldsättning i Sverige borde varningsklockorna hos de flesta börja ringa.

Sverige riskerar att inom en inte alltför oöverskådlig tid kastas ut i en otrygghet med ohanterliga räntekostnader för det berg av skulder som vi har tillåtit växa till enorma proportioner. Sverige har varit där tidigare, och det är hög tid att dra i bromsen och agera förebyggande.

Sverigedemokraterna öppnar även här för ett brett samarbete på det finansiella området, med hjälp av bland annat skattepolitiken som redskap och instrument för att nå ett stabilare och tryggare Sverige.

Det svenska näringslivet i allmänhet och svensk industri i synnerhet behöver utvecklas kontinuerligt. Näringslivets utveckling beror på många faktorer, och en viktig komponent är skattepolitiken. Samtidigt som skatt ska användas för välfärdens ändamål blir det avgörande att inte sätta bromsklossar på näringslivets utvecklingspotential genom skattepolitiken. Sverigedemokraterna föreslår därför ett antal åtgärder för att stärka svenskt näringsliv och industri.

Vi är till exempel kritiskt inställda till de relativt höga skatter som tas ut på arbete. Det brukar beräknas att fyra av fem nya jobb skapats i växande småföretag. Sverigedemokraterna föreslår därför en rad tydliga förbättringar för småföretagen som ett led i att stimulera sysselsättningen.

Till småföretagen vill Sverigedemokraterna ge skattelättnader specifikt på arbete. Vi vill helt avskaffa den allmänna löneavgiften för samtliga företag med upp till nio anställda och ett motsvarande summerat lönetak.

Med detta vill vi skapa incitament och inte minst förutsättningar för de små företagen som skapar de nya jobben att kunna nyanställa. Vi behöver fler jobb i Sverige och en högre sysselsättningsgrad i ekonomin.

När investerare avser att investera i industriproducerande verksamheter i Sverige är fastigheter som regel en mycket betydande andel av de materiella tillgångarna. Det är därför vår uppfattning att en beskattning av industrifastigheter kan bidra till att motverka etablering av industriproduktion i Sverige.

Omvänt kan en gynnsam beskattning på fastigheter inom industrin bidra till fler industrinvesteringar. För att sänka trösklarna för att investera i svenska industrifastigheter och öka möjligheterna till fler investeringar i växande industriföretag i Sverige vill vi avskaffa fastighetsskatten på industrienheter. Sverige har byggt sitt välstånd med utgångspunkt från industrin, och det är därför Sverigedemokraternas uppfattning att skattepolitiken behöver anpassas för att fortsätta att understödja detta även framöver.

Sverige ligger i särklass högst i Norden vad gäller energibesättning för serverhallar, vilket är en uppenbar konkurrensnackdel. För att skapa gynnsamma konkurrensförutsättningar för denna näring vill Sverigedemokraterna att energiskatten för verksamhetsutövare vars huvudsakliga affärsverksamhet är serverhallar ska likställas med den som råder för den energiintensiva industrin. Sverige är ett it-land med goda resurser på detta område, och vi vill därför ta vara på de möjligheterna.

Herr talman! Exportindustrin är den motor som skapar förutsättningar för Sveriges välfärdsutveckling och genererar de resurser som krävs för att finansiera inte minst välfärden. Det är därför viktigt att staten tar ansvar för att skapa de förutsättningar som krävs för att den svenska exportindustrin ska kunna utvecklas på ett framgångsrikt sätt.

Sverige har under lång tid varit passivt och oengagerat i att vidareutveckla bilaterala skatteavtal med andra länder. Det har gjort att vår exportindustri under de senaste 15 åren har tappat i konkurrenskraft gentemot våra viktigaste konkurrentländer.

Sverige måste fokusera på att återuppta och intensivifiera arbetet med de bilaterala skatteavtalen snabbt och resolut. Detta är en viktig och nödvändig förutsättning för att på sikt kunna behålla och utveckla konkurrenskraften för svensk exportindustri.

Det så kallade investeraravdraget syftar till att öka tillgången på riskvilligt kapital i små bolag och riktar sig i dag endast till fysiska personer. Det vill vi utöka. Vi vill utreda möjligheten för även juridiska personer att utnyttja denna möjlighet.

Vi vill öka finansieringsmöjligheterna och därigenom stimulera företagens möjligheter att ta nästa steg att växa, för det är som sagt i de växande företagen som arbetstillfällena skapas.

Vid sidan om de materiella tillgångarna, som är betydande för industrin, har också de immateriella kunskapsintensiva tillgångarna såsom patent, källkoder, egenutvecklad teknik, forskningsresultat och dylika ting avgörande betydelse för näringsliv och industri.

Den globala konkurrensen är knivskarp, och Sverige behöver kontinuerligt utveckla sitt näringslivs förutsättningar. Forsknings- och utvecklingsintensiv verksamhet är mycket viktig för svenskt näringsliv och för Sveriges chanser att följa med i utvecklingen på den internationella arenan. Sverigedemokraterna vill därför se över hur vi kan öka möjligheterna att göra ytterligare skatteavdrag för forskning och utveckling.

Sammanfattningsvis vill Sverigedemokraterna se en balanserad realistisk skattepolitik i mittfältet med ansvar för samhällsrisker och med satsningar på välfärd och näringsliv.

(Applåder)

Anf. 93 MATS PERSSON (L):

Herr talman! Jag yrkar bifall till våra reservationer 4 och 9 i finansutskottets betänkande.

På kort sikt och i denna stund tror jag att många människor söker ansvarstagande politiker – människor som vill ta ansvar för den europeiska flyktingkrisen och den terrorism som just nu sveper över Europa.

Det kräver ansvarstagande i detta parlament och politiker som över blockgränserna vågar ta ansvar för den uppkomna situationen. Men det kräver också politiker som tar ansvar för Sverige på lång sikt. Den flyktingkris vi ser i Europa och som påtagligt påverkar inte minst Sverige kommer att ställa nya frågor om jobben, bostäderna och välfärden som vi i denna kammare behöver besvara.

Herr talman! För det första handlar det om möjligheten för fler människor att få ett jobb och komma in på arbetsmarknaden och om fler möjligheter för människor att känna den frihet, egenmakt och värdighet som ett jobb innebär. Om vi tittar ut över det svenska samhället i dag ser vi en väldigt tudelad arbetsmarknad där vissa har jobb men där en hel del människor står utanför och knackar på och inte får komma in i jobbvärmen.

Den andra utmaningen handlar om bostäder, som uppvisar samma mönster. Vissa befinner sig på insidan medan andra befinner sig på utsidan och knackar på och försöker komma in. De kommer dock inte in på grund av en alltför stelt reglerad bostadsmarknad.

Både arbetsmarknaden och bostadsmarknaden präglas av regler som kom till i en annan tid och i ett annat samhälle. De behöver förändras, och där spelar skattepolitiken en viktig roll.

Den tredje delen handlar om vår gemensamma välfärd. I den här kammaren finns det de som tror att det bästa sättet att finansiera framtidens välfärd är att ha fler skattebetalare. Det är den linjen jag företräder. Mot den står de som kortsiktigt höjer skatten utan att våga genomföra genomgripande reformer.

Herr talman! Jag vill att vårt skattesystem ska uppmuntra arbete. Det ska alltid löna sig att arbeta. Det ska löna sig för den som går från bidrag till arbete. Det ska löna sig för den som från att ha levt på socialförsäkringen går tillbaka till arbetsmarknaden för att söka jobb.

Det ska löna sig att utbilda sig. Det gör det inte i dag. För breda akademikeryrken, inte minst inom offentlig sektor, såsom sjuksköterskor, lärare och psykologer, lönar sig inte den fem år långa utbildningen därför att skattesystemet effektivt sätter in en kil som gör att utbildning inte lönar sig. Det är helt orimligt.

Herr talman! Skattesystemet ska uppmuntra företag att växa, etablera sig och investera i Sverige. Det är viktigt inte minst med tanke på den globala och internationella skattekonkurrens vi ser och där länder med hjälp av skatter försöker attrahera företag att etablera sig i just deras land.

Det krävs att våra skatter är konkurrenskraftiga för att vi också i framtiden ska ha framgångsrika företag som ger arbeten i Sverige och export- och skatteintäkter till vårt land.

Herr talman! Det handlar om att se de mindre företagen, de som än så länge inte har mer än en eller två anställda men som kan bli framtidens exportsuccé för Sverige. Det är mindre startup-bolag som finns i många av

Prot. 2015/16:33

25 november

*Statens budget 2016 –
Rambeslutet*

våra större och mindre städer eller för den delen på den svenska landsbygden, som utvecklar ny teknologi och som ganska snabbt vänder sig till en internationell marknad.

Det behövs moderna skatter och regler för att också dessa företag ska kunna växa. Det kan handla om optionsbeskattning som gör det möjligt för dem att på ett mer modernt sätt växa som företag och på det sättet skapa fler jobb i det svenska samhället.

Herr talman! Det handlar om fler enkla jobb och om fler entréjobb in på den svenska arbetsmarknaden. Om vi nu har ett läge med en tudelad arbetsmarknad där vissa står utanför och knacker på men aldrig får komma in måste vi som politiker ta vårt ansvar för att en ny arbetsmarknad ska växa fram som skapar nya vägar in på arbetsmarknaden för dem som står utanför.

Herr talman! Det handlar om att se till att bostadsmarknaden fungerar bättre och om att sänka de flyttskatter som finns i dag och som innebär att människor inte lämnar sin bostad trots att de egentligen vill, därför att skatterna lägger hinder i vägen.

På punkt efter punkt på dessa områden går regeringens budget åt helt fel håll. Man gör det dyrare att anställa, mindre lönsamt att arbeta och utbildas sig och mindre attraktivt att använda RUT-avdrag, vilket minskar möjligheten att skapa fler entréjobb.

På punkt efter punkt skapar man färre jobb i det svenska samhället. På punkt efter punkt går man åt helt fel håll och gör det svårare för människor och företag att skapa fler jobb och investera i vårt land.

På alla dessa områden, herr talman, väljer vi liberaler en annan väg. Vi väljer att reformera den svenska arbetsmarknaden och den svenska bostadsmarknaden. Vi har ett väldigt tydligt syfte, nämligen att vi ska ha fler människor i arbete, framför allt för att det skapar mer frihet för människor men också för att det skapar mer pengar till vår gemensamma välfärd.

Där finns ett väldigt tydligt vägval i svensk politik: att kortsiktigt höja skatterna eller att genomföra de reformer som behövs för att bygga Sverige starkt för framtiden och reformera arbetsmarknaden och bostadsmarknaden för att på det sättet få fler skattebetalare och därmed långsiktigt säkra den gemensamma välfärden.

Herr talman! Det handlar om frihet för människor att kunna få ett arbete och en bostad och att skapa ett samhälle med högre social rörlighet, ett samhälle där det betyder mindre varifrån du kommer och mer vart du är på väg. Där skapar den här regeringens budget på punkt efter punkt barriärer och försvårar för människor att komma in på arbetsmarknaden och på bostadsmarknaden. I ett läge när vi behöver ha mer rörlighet på bostadsmarknaden och behöver göra genomgripande reformer väljer regeringen att komma med byggsubventioner som ingen har efterfrågat. I ett läge där vi behöver skapa fler entréjobb på den svenska arbetsmarknaden väljer regeringen att höja skatten på arbete och stänga broar in på den arbetsmarknad som bitvis har vuxit fram med RUT-avdraget.

På punkt efter punkt väljer regeringen en felaktig väg och en felaktig strategi. Det gör Sverige fattigare, men det innebär framför allt, herr talman, att människors frihet inte ökar utan minskar.

Men det vill jag yrka bifall till Liberalernas reservation i betänkandet. (Applåder)

Anf. 94 LARRY SÖDER (KD):

Herr talman! Kristdemokraterna förespråkar väl fungerande och gemensamt finansierade välfärdstjänster och värnar om kvaliteten inom vården, skolan och omsorgerna. Vi som medborgare måste nu och i framtiden kunna lita på att stat och kommun löser de uppgifter vi förväntar oss och gör det med kvalitet. När vi är i behov av det skyddsnät som finns ska vi inte behöva tveka om ifall det fungerar och hjälper oss tillbaka. De svaga grupperna i samhället måste få stöd och ses som en resurs i samhället. Varje människa måste kunna bidra med hundra procent av sin egen förmåga.

Vi kristdemokrater ser dock inte sambandet att höjda skatter automatiskt innebär bättre välfärd utan ser att en del höjningar rent av är skadliga för välfärden i längden. Grunden för en fungerande välfärd och ett stabilt socialförsäkringssystem är att människor arbetar. Det skapar tillväxt som gör att skatteintäkterna också ökar.

Med väl avvägda skattesänkningar på arbete och företagande kan positiva välfärdseffekter uppnås. Det kommer då att skapas nya jobb och nya företag. En effekt som man inte ska bortse från är att människor i det läget får behålla en större del av sin inkomst, en inkomst som de själva kan bestämma hur den ska användas, för att skapa förutsättningar för att leva sina liv på det sätt som de själva önskar och som de tycker är bäst.

Mitt hemlän Halland liksom andra delar av Sverige är beroende av förutsättningar för företag och arbetstillfällen. Skatter och avgifter påverkar i stora delar dessa förutsättningar. Beskattning av företag och transporter har stor inverkan på antalet arbetstillfällen.

Regeringens budgetförslag är ett hot mot de flesta av de företagen, med höjda skatter på transporter, ökade kostnader för att anställa yngre och äldre arbetskraft. Stora industriföretag som är beroende av transporter, till exempel Södras fabrik i Värö, betongindustrin i Veddige och pappersbruket i Hyltebruk, kommer alla att drabbas av regeringens skatteförslag.

Ökade kostnader för transporter och ungdomsjobb försämrar företagens konkurrenskraft. För kommunerna på dessa orter riskeras också skatteintäkterna på sikt, om lönsamheten i företagen hotas. Företagen är medspelare för att skapa de resurser som vi alla ser behövs för välfärden, inte motspelare eller hot utan en förutsättning. Lönsamma företag med långsiktiga spelregler är något vi bör eftersträva för att kunna finansiera den välfärd vi behöver i framtiden.

Gekås i Ullared, som många känner till, sysselsätter ungefär 2 000 personer, varav många ungdomar. Där är borttagandet av ungdomsrabatten ett direkt slag mot både företaget och ungdomarna. Ökade transportkostnader tillkommer som en extra belastning.

Detta är enbart några exempel på konsekvenserna av regeringens skattepolitik.

Kristdemokraterna vill ha kvar sänkt arbetsgivaravgift för ungdomar. Det är av stor vikt att företag fortfarande har incitament för att anställa ungdomar. Kristdemokraterna vill halvera arbetsgivaravgiften för ungdomar upp till 22 år, men samtidigt vill vi öka drivkrafterna för ungdomar att söka och ta ett första arbete. Därför föreslår vi att ungdomar under 25 år får tjäna sin första halva miljon innan pengarna tas upp till inkomstbeskattning, detta för att öka incitamenten ytterligare.

Vi ser det också som ytterst bekymrande att regeringen väljer att minska nedsättningen av anställningskostnaderna för personer som fyllt 65 år. Detsamma gäller borttagandet av jobbskatteavdraget för äldre. Pensionsåldersutredningen kunde belägga ett klart samband mellan lägre skatt för äldre personer med arbetsinkomst och en markant ökning av äldre personer i förvärvslivet. Detta ger bättre pensioner för både arbetstagaren och pensionärskollektivet. Men framför allt visar det att vi behöver de äldre på arbetsmarknaden för deras erfarenhet men även för deras kunskande.

RUT- och ROT-avdragen har öppnat nya marknader och skapat förutsättningar för företag och jobb. RUT och ROT är en succé som har skapat omkring 21 000 nya, vita heltidsjobb i branscher som tidigare har haft stora problem med svartjobb. Kristdemokraterna har länge förespråkade det som i dag är RUT-avdrag och som av många används för att göra livet lite lättare att leva. Vi motsätter oss därmed regeringens halvering av RUT-avdraget för dem som inte fyllt 65 år och vill behålla avdraget på nuvarande nivå. Vår väg är i stället att utöka avdraget till att gälla även andra tjänster. Ett exempel på en tjänst som skulle kunna vara föremål för en utvidgning av RUT-avdraget är tvätteritjänster som utförs utanför hemmet.

Om tvätteriföretag och andra typer av serviceföretag skulle få denna möjlighet skapas det många nya arbetstillfällen, och samtidigt ges en välkommen avlastning till många stressade familjer som får tid över för att spendera med sina barn och unga. Man kan också tänka sig att tjänsten kan köpas till åldrade föräldrar som behöver denna hjälp, liksom olika typer av servicetjänster.

Kristdemokraterna motsätter sig regeringens förslag att avskaffa gåvoskatteavdraget. Avdragsrätten för gåvor är högaktuell i dessa tider av stort behov av hjälp och stöd i Sverige och världen. Regeringen bör tänka om och låta den vara kvar. Vi tycker i stället att regeringen bör gå åt motsatt håll och se till att avdraget utvidgas genom att taket höjs samtidigt som årsavgiften tas bort. Vi tycker att människors vilja att ge inte ska stoppas i dessa tidigare utan behöver utökas.

Herr talman! Vi tror att regeringens förslag kommer att försvåra framtida finansiering av välfärden och framtida utmaningar för oss som samhälle. Med dessa synpunkter yrkar jag bifall till de reservationer som Kristdemokraterna har avlämnat.

(Applåder)

Anf. 95 LEIF JAKOBSSON (S):

Herr talman! Sverige är i akut och trängande behov av investeringar. Det har vi varit under ganska lång tid. Men det har accentuerats ännu mer, inte minst den här hösten. Jag kan bara nämna bostadssituationen, tillståndet för våra järnvägar, de fallande skolresultaten och behoven i vård och omsorg. Det är stora utmaningar som kräver gemensamma satsningar, offentligt finansierade.

Flera har varit inne på den situation som vi är i och som tynger, både när det handlar om den flyktinginvandring vi har men också i fråga om den säkerhetspolitiska situationen. Jag tror att Niklas Wykman var inne på ett resonemang om hur människor upplever det på väg till jobbet i dag.

Då skulle jag vilja säga: Det viktigaste vi kan göra i den här kammaren och som politiker är att inte tappa framtidsperspektivet utan visa människor att vi i den här kammaren planerar för framtiden, för att lösa de problem som vi har framför oss och inte minst se att det finns plats för de människor som har kommit hit och att vi har en politik som handlar om att bygga ut samhället så att alla ska få plats. Det tror jag är det bästa budskap som människor kan få höra, inte bara att vi hanterar den akuta situationen utan också att vi orkar tänka framåt och föra en politik som innebär att människor faktiskt kan tro på framtiden, att vi kan ingjuta det hoppet.

Den här regeringen tar tag i alla de här investeringsbehoven. Den här budgeten, som vi lägger fram tillsammans med Vänsterpartiet, är en riktningssvisare för hur politiken i Sverige läggs om till framtidsinvesteringar och en mer rättvis politik där de som har det sämst ställt nu för första gången på nio år är de som främjas av budgeten.

Samtidigt som investeringsbehoven pockar på alltmer har denna regering tagit över en ekonomisk situation med budgetunderskott orsakade av ofinansierade skattesänkningar under många år. Därför måste satsningarna betalas med ökade skatteintäkter eller minskade skatteavdrag.

Man skulle kunna sammanfatta det på följande sätt: Nu är det slut med politiken som gynnar plånböckerna för välbetalda män mitt i livet. I stället fokuserar politiken på att ta itu med de utmaningar som stavas skolresultat, arbetslöshet, bostadsbrist och ojämlikhet.

Det är riktigt att vi höjer skatter och att vi tar bort ineffektiva och dyra skattesubventioner. Men låt mig bara ta två exempel där vi gör detta.

Ungdomsarbetslösheten möttes av den tidigare regeringen med en nedsatt arbetsgivaravgift för de ungdomar som fick jobb. Men man underlät att fokusera på de arbetslösa ungdomarna och deras behov. Vi tar bort denna oerhört kostsamma nedsättning, och det gläder mig att ganska många av de borgerliga partierna också är på väg i denna riktning. Vi använder dessa resurser till att satsa på de arbetslösa ungdomar som behöver klara av sin gymnasieexamen och som behöver få in en fot i arbetslivet genom yrkesintroduktion eller andra insatser. Då ger vi framtidstro till alla de ungdomar som tidigare vägrades stöd för att kunna söka och få arbete.

Den galopperande bostadsbristen möter vi med en stor satsning på bostadsbyggande, främst hyresrätter som behövs inte minst för unga människors behov av en egen bostad men också för att arbetsmarknaden ska fungera bättre, så att människor kan bo där jobben finns. Den satsningen finansierar vi med en sänkning av ROT-avdraget som nu kostar samhället enorma summor. Vi tycker att det är dags att växla över subventionerna från altanbyggen i villaområden till byggande av hyreslägenheter med rimliga hyror.

För första gången på nio år har vi nu en budget som omfördelar från dem med högst inkomster till dem med lägst, från män till kvinnor. Det blir inte jämlikt i Sverige efter den 1 januari, men den här budgeten visar riktningen. Mindre klyftor i ett samhälle leder till en bättre sammanhållning och högre tillväxt. Detta resonemang är inte längre bara socialdemokratiskt sunt förnuft. Det är många internationella institutioner, som tidigare bekände sig till marknadsliberala teorier, som nu har insett att det faktiskt är ekonomier som vår som lyckas bäst och rekommenderar en så-

dan politik. Därför framstår svensk och nordisk välfärdspolitik som föredömen. Jag är stolt över att vi här i dag i kammaren får lov att argumentera för att Sverige nu återinträder på den vägen.

Det är också viktigt för den här regeringen att trappa upp arbetet mot skattefusk och skatteflykt. Det finns tre skäl till det.

För det första: Vi behöver pengarna för investeringar.

För det andra: De områden och branscher där det förekommer mycket skattefusk är nästan alltid kopplade till urusla villkor för dem som är anställda, och arbetsmarknadens funktionssätt är satt ur spel.

För det tredje: Det innebär en illojal konkurrens där företag som vill göra rätt för sig får allt svårare att klara sig.

Vi gick till val på ett tiopunktsprogram för ordning och reda i arbetslivet och konkurrens i näringslivet. Det är vi på god väg att uppfylla.

Vi har ändrat reglerna för ROT-avdrag. Vi kommer att lägga fram förslag om månadsuppgifter i fråga om arbetsgivaravgifter och källskatt. Personalliggare kommer att utvidgas till fler områden. Och vi är beredda att göra mycket mer och jobba med dessa frågor.

På det internationella området driver den här regeringen BEPS-arbetet, som syftar till att få en rättvisare beskattning i världen och samtidigt se till att pengarna inte hamnar i skatteparadis. Sverige ska vara pådrivare och på ett mycket tydligt sätt implementera de internationella överenskommelserna.

Vi får höra att detta är en skattechock och en skattehöjarbudget. Men i rättvisans namn finns det också skattesänkningar i den här budgeten. Från och med den 1 januari avskaffar vi pensionärsskatten för de sämst ställda pensionärerna. För oss är det första steget i en alldeles självklar jämlikhetsreform. Det är inte rimligt att pensionärer ska betala högre skatt än löntagare på samma inkomst.

Jag ska nämna ett par andra skatteförändringar. Tonnageskatten kommer att genomföras. Det har en enig riksdag krävt i åtminstone åtta nio år. Varje gång stod den tidigare regeringens finansminister och sa att det får vänta tills det finns utrymme och så vidare. Den här regeringen levererar tonnageskatten omedelbart. Vi kommer att få se att en hel del av det nya tonnage som tillkommer i Sverige också kommer att ha en blågul flagga i aktern. Det känns riktigt bra.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i finansutskottets betänkande.

(Applåder)

Anf. 96 DANIEL SESTRAJCIC (V):

Herr talman! Det känns futtigt att stå i den här talarstolen i dag. Det känns futtigt med tanke på krigens och de många miljoner människor som tvingas fly från sina länder. Det känns futtigt med tanke på att EU gör allt vad man kan för att bygga Fort Europas murar högre. Och det känns futtigt med tanke på gårdagens katastrofala beslut av regeringen som urholkar, inskränker och förstör asylrätten. Det är förslag som gjorts möjliga efter en ihärdig katastrofkampanj där det har hävdats allt från att Sveriges gräns är nådd och att alla system håller på att kollapsa till att vi på grund av flyktingmottagandet går på knäna, något som såklart inte stämmer.

Samtidigt är det en avgörande och viktig diskussion som vi har i dag. Det är en diskussion där vi ser att det går att göra annorlunda. Det går att satsa på välfärden, och det går att finansiera dessa satsningar genom att de med högst inkomster bidrar mest. Jag ska erkänna att det är små steg åt rätt håll, men likväl steg åt rätt håll, som görs tack vare att Vänsterpartiet har gjort en budget tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Jag kan konstatera att det i denna budget, tillsammans med vårändringsbudgeten, görs sammanlagda investeringar och satsningar på uppemot 44 miljarder kronor, varav många reformer är viktiga och nödvändiga för att utveckla välfärden, få människor i arbete, skapa utbildning och skapa ett starkare Sverige.

Jag ska erkänna att vi har ännu högre ambitioner än detta. Vi behöver nämligen en kraftfullare politik för att möta de kriser som vårt land i dag upplever. Jag talar om bostadskrisen, arbetslöshetskrisen och underbemanningskrisen inom exempelvis sjukvård, äldreomsorg och socialtjänst.

Herr talman! Jag kan också konstatera att vi ökar skatteintäkterna i och med detta rambeslut med uppemot 21 miljarder kronor. Det är en hel del pengar som nu kan användas till de offensiva reformer som vi föreslår. Det är pengar som tas från de alla rikaste genom att vi bland annat trappar av jobbskatteavdraget, sänker RUT och ROT samt ökar progressiviteten på höga inkomster.

Det som handlar om några futtiga hundralappar för den som har årsinkomster på närmare en halv miljon eller mer innebär avgörande bidrag för att finansiera rättvisereformer. Det minskar dessutom lite grann de galopperande inkomstskillnader som Sverige har blivit världsmästare i.

Inkomstskillnader är som bekant inte en naturlag utan resultat av ett aktivt politiskt handlande och av aktiva politiska beslut som har fattats under många regeringar med borgerlig ekonomisk politik på agendan och som grävt stora hål i statens finanser. Det är hål som givetvis måste fyllas och finansieras på andra sätt.

Den väg som den borgerliga regeringen och Alliansen valde var en väg som ökade klyftorna, försämrade välfärden och urholkade våra olika försäkringssystem. För arbetslösa och sjuka var det en katastrof.

Den här regeringen, tillsammans med Vänsterpartiet, väljer en helt annan väg. Det är jag mycket stolt över.

Det finns inget eget värde i att ta in skatter, utan det är ett verktyg för att genomföra den politik som vi tror på och den politik som leder till en välfärd att lita på.

Det är en politik som satsar på avgörande investeringar i infrastrukturen och omfattande anställningar av välfärdsarbetare i offentlig sektor, det vill säga förskollärare, socionomer, undersköterskor, lärare, parkarbetare, barnskötare och många fler. Det är en politik som ger unga och arbetslösa jobb eller utbildning. Det är en politik som ger unga och arbetslösa framtidstro.

På samma sätt som det inte finns ett egenvärde i att höja skatterna finns det inte heller ett egenvärde i att ha så låga skatter som möjligt. Vi har nu genomlevt en brutal skattesänkarpolitik som gett mer åt dem som redan har och tagit från dem som inte har. Den har lett till ökande klassklyftor och en fördelningspolitisk katastrof, i alla fall om man tror på jämlikheten som målsättning för politiken.

Herr talman! Jag ska erkänna att Vänsterpartiet har ännu högre ambitioner på det skattepolitiska området. Vi vill att skatterna ska användas för att skapa ett mer jämlikt Sverige. Vi vill att skatterna ska vara progressiva och att de som har det bäst ställt ska bidra mest. Vi vill att skattepolitiken ska understödja bygget och utvecklandet av välfärdslandet Sverige – välfärdslandet Sverige som är öppet, välfärdslandet Sverige som är välkomnande och välfärdslandet Sverige som inte stänger några gränser i panik.

Låt mig avslutningsvis peka ut några områden där jag hoppas att den svenska regeringen inför kommande budgetdiskussioner med Vänsterpartiet vågar agera för att komma vidare.

För det första: Ränteavdraget gör att staten tvingas lägga 30 miljarder kronor på ett system som är snedvridet och i första hand gynnar höginkomsttagare. Systemet bör kraftigt förändras och minskas, både för att jämna ut ekonomiska skillnader och för att inte spä på en skenande bolånemarknad och urholka statens finanser.

För det andra: Förmögenhetsskatten var 6 miljarder kronor när den avskaffades av den borgerliga alliansen 2007. Låt oss tillsammans se till att följa upp det uppdrag SCB har fått i denna budget, nämligen att kartlägga storlek och fördelning avseende hushållens förmögenheter, med att i nästa budget återinföra förmögenhetsskatten och dessutom tillsammans öka progressiviteten i skattesystemet. Jag vet att ni vill och kan detta.

För det tredje: Jag är såklart glad över att Socialdemokraterna och Miljöpartiet har accepterat Vänsterpartiets förslag om en bankskatt. Låt oss se till att den görs tillräckligt kraftfull och omfattande! Vi kan konstatera att finanssektorn, med bankernas övervinster, är underbeskattad. Jag hoppas att regeringen vill ta raska steg framåt och öka en sådan beskattning av bankerna, för att nå de 12 miljarder Vänsterpartiet beräknar att denna skatt kan ge. Den behövs så väl för att vi ska kunna satsa på våra barn, unga och äldre.

Herr talman! Sverige av i dag behöver kraftfulla investeringar för att lösa de kriser vi upplever. Sverige av i dag behöver kraftfulla satsningar på välfärden för att möta de behov alla som bor i vårt land har. Sverige av i dag behöver öka jämlikheten och minska skillnaderna. Allt detta är möjligt med en progressiv skattepolitik som lutar åt vänster. Några steg tar vi i denna budget. Jag hoppas att denna regering orkar fortsätta ta det ansvaret tillsammans med Vänsterpartiet, för ett rättvisare, jämlikare och öppnare Sverige – ett Sverige där vi säger: Alla behövs, och alla får plats!

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 97 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga till Daniel Sestrajcic att jag till skillnad från honom aldrig anser det futtigt att stå i detta folkets parlament och tala. Alternativet till folkets parlament är ett gatans parlament, och så vill vi inte att detta samhälle styrs.

Jag har en fråga till Daniel Sestrajcic. Han säger att de förslag om migrationspolitiken som kom i går är oacceptabla och omöjligtvis kan försvaras. Utan att diskutera dem i sak vill jag säga att den regering som styr detta land gör det enbart beroende på att den har stöd av Vänsterpartiet. Vänsterpartiet kan alltså välja att frånga att stödja regeringen. Därmed skulle en annan politik, som ännu är okänd, styra landet i stället. Jag undrar

därför varför Daniel Sestrajcic och hans parti väljer att stödja en regering han anser föreslår saker som är helt fel.

Prot. 2015/16:33
25 november

*Statens budget 2016 –
Rambeslutet*

Anf. 98 DANIEL SESTRAJCIC (V) replik:

Herr talman! Det är klart att det för ett parti som vill stänga våra gränser helt och hållet inte anses futtigt när människor flyr för sina liv. Vänsterpartiet är som bekant inte en del av den migrationspolitiska överenskommelsen och inte heller ett parti som accepterar de förslag regeringen lade fram i går – och som Moderaterna inte tycker går tillräckligt långt i att förstöra asylrätten.

Det vi har att diskutera här i dag är den budget Vänsterpartiet har samarbetat med regeringen om. Den budgeten innehåller inga sådana förslag, utan den är tvärtom en offensiv budget med goda välfärdsreformer som vi fullt ut stöder. Vi hoppas att vi till och med kan förbättra och förändra dem i riktning mot att fler människor kan få arbete och utbildning. Däremot görs de migrationspolitiska överenskommelserna tillsammans med bland annat Niklas Wykmans parti, och dem stöder vi inte under några som helst omständigheter.

Anf. 99 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Herr talman! Först och främst är det allmänt känt att Vänsterpartiet ingår i mycket få överenskommelser. Pensionsöverenskommelsen är en sådan. Det bottnar i en mycket enkel verklighet, nämligen den att Vänsterpartiet inte är kapabelt att ta den typ av ansvar som krävs för att vara med och sköta ett land.

Ändå har Stefan Löfven valt att sätta sig i en regering som står i direkt beroendeställning till Daniel Sestrajcics parti. Hans parti deklarerar nu att den politik som förs är helt ohållbar och omöjlig att ställa sig bakom. Jag frågar därför Daniel Sestrajcic än en gång: Hur kan det komma sig att Daniel Sestrajcic står här i dag och stöder en budget – den enda förutsättningen för att regeringen kan sitta kvar – när han samtidigt anser att regeringens politik är helt oförsvarbar? Hur går den logiken ihop?

Herr talman! Betyder Daniel Sestrajcics besked också att Vänsterpartiet inte kommer att stödja nästa budget? Den migrationspolitik regeringen nu har presenterat kommer nämligen obönhörligen att ha mycket stora effekter på hur nästa budget ser ut vad gäller både intäkter och utgifter. Betyder beskedet alltså att Daniel Sestrajcic och hans parti inte kan stödja nästa budget från den här regeringen?

Anf. 100 DANIEL SESTRAJCIC (V) replik:

Herr talman! Till skillnad från den här regeringen, som har gjort en migrationspolitisk överenskommelse Niklas Wykman såklart är mycket nöjd med eftersom den genomför en moderat arbetsmarknadspolitik, tänker Vänsterpartiet inte stödja den formen av politik.

Vi utgår ifrån följande: I nästa budgetförhandling med Socialdemokraterna och Miljöpartiet kommer alla de saker som innebär intäkter och utgifter, och som de har kommit överens med de borgerliga partierna om, att komma upp till diskussion. Då kommer vi givetvis att försvara en politik som inte inskränker kollektivavtal, som inte satsar mer på RUT och så vidare. Hur det blir framöver lär vi med andra ord få se i de budgetförhandlingarna, som jag ser mycket fram emot. Jag hoppas att vi har en regering

som vågar satsa på Sverige framåt i stället för att leda Sverige bakåt med stängda gränser.

Anf. 101 HANNA WIGH (SD):

Herr talman! Det är grundläggande och viktigt att kammaren inser att det för att finansiera vårt gemensamma välfärdssamhälle krävs att personer arbetar och betalar skatt. Det krävs att de betalar för varor och tjänster med pengar de har tjänat.

När jag läser igenom det vi har att ta ställning till här i dag slås jag av den naiva aningslöshet som tycks prägla den finansiella politiken i vårt land. Jag kan bland annat läsa följande: ”Det mycket kraftigt ökade antalet asylsökande kan komma att stärka den offentliga konsumtionen ytterligare.” Vägen till ett jobb för dem som nu kommer hit är lång. Vilka pengar är det då större delen av dessa grupper ska spendera?

Jag har sällan skådat en sådan orwelliansk omskrivning för hur något går åt pipan i så optimistiska ordalag som när jag läser igenom detta dokument.

Det är frustrerande att läsa de sedan länge uttjatade klyschorna om ordning och reda i de offentliga finanserna när vi står inför en fullständig samhällskollaps. Färre och färre förväntas betala för fler och fler, medan vi tvingas att låna pengar.

Herr talman! Vi ska i dag ta ställning till ett dokument som innehåller sådana formuleringar som ”mot bakgrund av att prognoserna är osäkra och att det i dagsläget därför är svårt att bedöma storleksordningen på antalet asylsökande och effekterna på statsfinanserna”. Det går inte ens med välvilja att betrakta som ens synnerligt osäkra uppskattningar. Det är inte svårt att bedöma storleksordningen på antalet asylsökande och vilka effekter detta kommer att föra med sig på statsfinanserna. Båda posterna är nämligen kolossala och kommer att fortsätta att vara det så länge som Sverige tillåter det.

Denna budget presenteras med att Sverige ska vara ett land som håller ihop, som minskar klyftorna mellan samhällsklasserna, vilket är en motsägelset utan dess like. I talande stund uppförs nämligen tätläger. Där pratar vi samhällsklasser!

Pengarna som skulle gå till nödställda människor i flyktingläger beslagtas för att användas till den invandring som sker till Sverige.

När jag ändå står här i kammaren med ett dokument framför mig där man önskar omöjligheter i stället för att förhålla sig till verkligheten vore det kanske på sin plats att även införa som mål att vi ska skapa världsfred med en gång. Men det hör ju inte till denna debatt, men det visar på den naiva inställning som fortfarande är styrande.

Inte nog med att Sverige ska minska klyftorna mellan samhällsklasser och vinna ekonomiskt på en massinvandring utan dess like, så ska vi öka sysselsättningen. Med detta i åtanke innehåller hela detta dokument inte något annat än önsketänkande. Eller också besitter de rödgröna kanske någon form av superkrafter för att få den ekvationen att gå ihop.

Herr talman! Inte att förglömma att vi självklart måste bygga en kopiös mängd nya bostäder också, men det torde vara en baggis i jämförelse med alla andra utmaningar som vi står inför.

Med tanke på det som jag räknade upp och där hälften vore nog ska det även läggas på lite uppfriskande skattehöjningar. Det finns inga vinnare med regeringens politik. Det är färre som arbetar och betalar skatt och som ska försörja fler som inte arbetar. Det kommer onekligen att leda till en samhällskollaps. Välfärden kommer att vara ett minne blott. Frågan som väcks är: Vem var det som gav er rätten att beröva den från våra barn och i stället sätta dem i skuld?
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 13.)

§ 8 På väg mot ett nytt partnerskap mellan Europeiska unionen och länderna i Afrika, Västindien och Stilla-havsområdet efter 2020

Utrikesutskottets utlåtande 2015/16:UU6

På väg mot ett nytt partnerskap mellan Europeiska unionen och länderna i Afrika, Västindien och Stilla-havsområdet efter 2020 (JOIN(2015) 33 final)
föredrogs.

Anf. 102 JOHAN NISSINEN (SD):

Herr talman! Sverigedemokraterna ser det som ytterst angeläget att förhållandet mellan de europeiska länderna och utvecklingsländerna i Afrika, Västindien och Stilla-havsområdet även efter utgången av Cotonouavtalet fortsätter att präglas av en vilja till samförstånd och samarbete.

Sverigedemokraterna ser bistånd och handel som de främsta instrumenten för att hjälpa människor att ta sig ur fattigdom, och vi vill därför se en bra och ändamålsenlig politik på dessa områden.

Sedan Cotonouavtalet tecknades har samtliga tre områden präglats av en inbördes starkt differentierad utveckling. I södra Afrika har till exempel Botswana en bnp som per capita är ungefär tio gånger högre än i grannlandet Zimbabwe. Nya avtal måste därför per definition se annorlunda ut.

Sverigedemokraterna vill därför lämna in ett särskilt yttrande där vi presenterar våra principer för ett fortsatt samarbete.

Vi vill se regionala avtal med tematiska inriktningar på handel, bistånd, mänskliga rättigheter, politik och återtagande.

Vi är kritiska till EU:s jordbruksstöd vilket i kombination med handelslättnader kan orsaka konkurrensnackdelar för svenska bönder, och det är något som vi vill undvika.

Sverigedemokraterna vill inte heller medverka till avtal som ger EU-länder rätt att bruka tredjeländers fiskevatten. Vi vill även att andra naturtillgångar ska kunna exploateras av utvecklingsländerna själva.

Biståndspolitiken ska baseras på principen mer för mer. Vi vill även se en gradvis övergång till ett resultatbaserat bistånd.

Vi vill inom biståndet se ett fokus på utvecklingsmål nr 1, 2, 3 och 6.

Biståndsformen budgetstöd bör helt och hållet utfasas eftersom den medför stora risker för korruption.

Prot. 2015/16:33
25 november

*Statens budget 2016 –
Rambeslutet*

*På väg mot ett nytt
partnerskap mellan
Europeiska unionen
och länderna i Afrika,
Västindien och
Stilla-havsområdet
efter 2020*

Prot. 2015/16:33
25 november

På väg mot ett nytt partnerskap mellan Europeiska unionen och länderna i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet efter 2020

Riksrevisionens rapport om bistånd genom internationella organisationer

Inom biståndet har före detta kolonier traditionellt varit särskilt gynnade, vilket vi är starkt emot. Biståndet bör i stället fördelas efter behov.

Sverigedemokraterna ser återtagandeavtal som ett måste för ett långsiktigt fungerande förhållande till utvecklingsländerna.

Herr talman! Sverigedemokraterna har en positiv syn på handel med varor och tjänster, då det ger en ökad tillväxt som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för länder och deras medborgare.

Vi anser att frihandel kan vara starkt välståndsskapande för såväl fattiga som mer utvecklade länder. Att värna principen om frihandel är därför både ett globalt och ett svenskt intresse.

Sverigedemokraterna är därför i grunden ett frihandelsvänligt parti.

Vi anser att Sverige inom såväl EU som i internationella forum, såsom WTO, ska verka för en öppen och fri handel och för att motverka protektionism.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 13.)

§ 9 Riksrevisionens rapport om bistånd genom internationella organisationer

Utrikesutskottets betänkande 2015/16:UU7

Riksrevisionens rapport om bistånd genom internationella organisationer (skr. 2014/15:92)

föredrogs.

Anf. 103 JULIA KRONLID (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation i betänkandet.

I det här betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse, *Riksrevisionens rapport om bistånd genom internationella organisationer*, och en följdmotion från Sverigedemokraterna.

Vi i utskottet välkomnar Riksrevisionens granskning som avser de kärnstöd som Sverige utbetalat till ett antal multilaterala organisationer, banker, FN och Världsbanken.

Vi i Sverigedemokraterna vill se ett ansvarsfullt, effektivt och humant bistånd.

Biståndet är viktigt för att ge förutsättningar för människor i fattigdom och förtryck att förbättra sina levnadsvillkor. I år lägger Sverigedemokraterna mer pengar på bistånd inom utgiftsområde 7 än vad regeringen gör. Vi anser att det är av största vikt att en noggrann planering, utbetalning och redovisning av biståndet sker på ett ändamålsenligt och transparent sätt.

Herr talman! Problemen inom det multilaterala biståndet och kärnstödet har under en längre tid varit väl kända och det har också förekommit kritik i medierna. Vi välkomnar därför Riksrevisionens granskning. Även om jag har följt frågan genom åren måste jag säga att jag blev väldigt bekymrad över granskningens resultat och de stora brister som framkom i

regeringens hantering av de multilaterala biståndet, speciellt med tanke på att det rör sig om stora belopp.

Riksrevisionen har granskat beslutsprocesser, dokumentation, uppföljning och redovisning av kärnstöd till olika multilaterala organisationer. Granskningen visar att det finns stora brister och problem i samtliga delar. Sammanfattningsvis har följande kritik och förslag framkommit.

- Regeringen bör fatta formella beslut om fördelningen av kärnstöd, vilket tidigare inte har förekommit.
- Regeringen och Utrikesdepartementet bör säkerställa att beslut dokumenteras tydligt och informativt.
- Regeringen och Utrikesdepartementet bör säkerställa en fungerande resultatuppföljning av det multilaterala utvecklingssamarbetet.
- Regeringen bör överväga att införa en samlad rapportering av Sveriges multilaterala utvecklingssamarbete.
- Regeringen bör utveckla redovisningen i budgetpropositionen. Den ska innehålla en fullständig redovisning av kärnstödet till multilaterala organisationer, vilket vi också har påtalat i vår motion, men där är vi inte nöjda med regeringens svar.
- Riksrevisionen har också påtalat att man bör förbättra effektiviteten i det multilaterala samarbetet och säkerställa att ärendehantering och arkiveringen är effektiv och främjar insyn och transparens.

Under de här punkterna arbetar nu regeringen med att ta fram nya bedömningar. Det har redan skett vissa förbättringar med anledning av de olika önskemål och förslag som funnits från Riksrevisionen. Det här är naturligtvis bra och någonting vi välkomnar, och vi hoppas att det verkligen kommer att följas upp ordentligt och förverkligas av regeringen framöver. Vi kommer att följa den här utvecklingen, så att förbättringarna blir verklighet.

Riksrevisionen påtalar också i granskningen, som jag tidigare nämnt, att regeringen i budgetpropositionen inte ger en fullständig indikativ redovisning av vilka organisationer som ska motta kärnstöd. Nu skedde det en viss förbättring i årets budget jämfört med förra årets, men det är fortfarande så att det bara är de största organisationerna som redovisas. Regeringen säger vad gäller redovisning av planerade kärnstöd att man inte tycker att budgetpropositionen är det rätta formatet och att en sådan redovisning skulle inverka negativt på Sveriges förmåga att förhandla fram processer och förhandla mellan olika organisationer.

Även utskottet har noterat att de största kärnstöden är redovisade, men inte allt, och att det finns möjlighet till förbättring. Det är just det jag vill: att det ska förbättras. Om inte budgetpropositionen är rätt format undrar jag vad som då är rätt format. Att läsa i årsredovisningen från Sida, andra årsredovisningar eller regleringsbrevet anser jag inte ger rätt grund att stå på för riksdagen. Det är inte tillräckligt transparent, eftersom det blir någonting vi får reda på i efterhand. När vi i utskottet ska hantera stora summor pengar till alla multilaterala organisationer är det väldigt viktigt att vi också vet hur regeringen planerar att fördela biståndet. Jag tycker att det

är synd att inte hela utskottet är med på detta. Därför yrkar jag bifall till vår reservation.

Vid ett möte i utrikesutskottet sa dock biståndsministern att det är fullt möjligt att göra sådan här redovisning. Hon verkade inte helt negativ. Jag är förhoppningsfull och hoppas på förbättring. Det är också viktigt att väljarna kan se vad som är regeringens förslag och vad som är oppositionens förslag och kan följa biståndspengarna noggrant, öppet och transparent. Som sagt har vi en stor biståndsbudget, och det ska vi vara stolta över, men det är också skattebetalarnas pengar, och det är viktigt att de kan följa vart biståndspengarna går.

(Applåder)

Anf. 104 KENNETH G FORSLUND (S):

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Betänkandet behandlar en granskningskrivelse från Riksrevisionen samt regeringens yttrande över den granskningen. Det är viktigt att komma ihåg att det som det riktas kritik mot i Riksrevisionens rapport i hög grad är frågor som har att göra med administrativa rutiner och dokumentation. Det är inte så att man har hittat någonting som tyder på att pengar missbrukats, använts felaktigt, försnillats eller på något vis skulle vara oklart redovisade. Det som Riksrevisionen kritiserar är bristen på dokumentation av de administrativa rutinerna. Det handlar om hur och när man fattat beslut om fördelning av pengar, vilka beslut man fattat och framför allt varför man har valt att fördela pengarna till olika multilaterala organisationer så som man har gjort.

Det här är en granskning som har gjorts utifrån att man tittat på de största mottagarna under en serie år under den förra mandatperioden. Redan biståndsministern i den förra regeringen började åtgärda de brister som fanns inom redovisning och dokumentation. Det arbetet fortsätter nu att genomföras av den nuvarande regeringen och den nuvarande biståndsministern för att vi tydligt ska kunna följa hur man har resonerat och vad man har haft för grund för sina beslut om fördelning av anslag till olika multilaterala organisationer.

Det är också bra att vi i riksdagen kommer att få en tydligare återredovisning i form av en skrivelse där vi kommer att kunna följa upp hur pengar har betalats ut och framför allt hur mycket och med vilka avsikter. Därmed får riksdagen en möjlighet att yttra sig över det multilaterala biståndet, inte bara genom sitt budgetbeslut, utan också genom att följa upp hur det har verkställts.

Att varje post skulle redovisas i budgetpropositionen, som Julia Kronlid efterlyser, kanske inte visar sig möjligt hela vägen fram. Men jag tror att vi kan få se fler poster i budgetpropositionen än i dag och därmed de största. Att göra en total redovisning kanske inte är praktiskt möjligt och genomförbart, men så långt det är möjligt ska det säkert gå att tillgodose det som Julia Kronlid och Sverigedemokraterna efterfrågar. Precis som Julia Kronlid sa uttryckte sig också biståndsministern positivt till att gå vidare med den redovisningen i budgetpropositionerna. Men jag vill ändå sänka förhoppningarna lite. Det kanske inte blir varje post som kan finnas med. Det kan vara några små poster som inte kommer med i en budgettext, helt enkelt av utrymmesskäl. Det kan också tänkas att de inte går att förutse så långt i förväg.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet angående skrivelsen och understryker att kritiken gäller administrativa rutiner och dokumentation, inte att några pengar skulle ha försvunnit. Åtgärderna för att stärka redovisning och dokumentation började redan under den förra regeringen och fortsätter under denna.

Anf. 105 SOFIA ARKELSTEN (M):

Herr talman! Vi debatterar Riksrevisionens granskning av de kärnstöd som Sverige utbetalat till ett antal multilaterala banker och organisationer. Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Detta handlar mer om formen för biståndet än om innehållet. Riksrevisionens ”övergripande slutsats” är att ”regeringens och Utrikesdepartementets hantering av det multilaterala utvecklingsarbetet inte är präglad av insyn, effektivitet och tydliga ansvarsförhållanden. --- Enligt Riksrevisionen går det ... inte att avgöra om pengarna går till de mest effektiva och relevanta organisationerna. Riksdagen och allmänheten får inte heller tillgång till den information som behövs för att förstå vad det multilaterala biståndet används till.” Detta skriver Riksrevisionen ”efter att ha granskat hela kedjan från riksdagens beslut till genomförande och uppföljning”.

Det viktiga här är att vara självkritiska. Det är bra med granskning. Under Alliansens tid har biståndet förbättrats. Landfokuseringen har ökat. Vi har klarat enprocentsmålet i åtta budgetar. Vi har arbetat kraftfullt med att öka resultatfokus, transparens och återkoppling. Det finns en biståndspolitisk plattform på plats, och den ska göra en tydlig stig genom den skog av policyer som vi kritiserats för. Trots hårt arbete har vi inte hunnit ända fram. Det är viktigt och grundläggande för biståndets trovärdighet och starka stöd hos svenska folket – för det är skattepengar vi pratar om – att varje krona används på bästa möjliga sätt.

Den rödgröna regeringen har mycket att svara för när det gäller deras handfallenhet och misslyckanden i biståndspolitiken: bristen på besked, ointresset för till exempel SRHR och vaccinationer, den interna splittringen och den osäkerhet som biståndsorganisationerna känner av och ger uttryck för.

Men i detta ärende är utrikesutskottet överens och betonar hur viktigt det är att Sveriges bidrag till de multilaterala organisationerna också i fortsättningen sker i form av det som vi kallar kärnstöd. När vi gör på det här sättet stöttar vi ett långsiktigt system för global samverkan där Sveriges politiska prioriteringar, det vill säga det vi tycker är viktigt, får genomslag.

Det går att beskriva kärnstödet som den biståndspolitiska infrastrukturen. Det är inte lika glassigt som att bara ge bistånd till särskilda ändamål eller särskilda länder. Det är möjligen inte lika roligt på givarkonferenserna. Men det garanterar att systemet finns på plats, och det har varit någonting som vi prioriterat. Därför förtjänar det att följas upp och utvärderas. Besluten ska fattas med god insyn, och det ska vara tydligt vad som har legat till grund för besluten.

Herr talman! Regeringen rapporterar tillbaka till riksdagen i form av en skrivelse. Nu föreslår utrikesutskottet att den ska bli ännu bättre. Det ska bli en samlad resultatanalys av arbetet i de multilaterala utvecklings-

organisationerna. Det ska alltså bli enklare att förstå vad pengarna har använts till. Det är förutom det som kommuniceras i budgeten. Skrivelsen ersätter inte det som kommer att finnas i budgeten.

En viktig sak i betänkandet är att kravet på effektivitet i hantering av biståndsmedel inte bara gäller dem som utför insatserna eller mottagande länder och organisationer. Det gäller också det sätt på vilket resurserna fördelas, hanteras och följs upp i Sverige. Så är det.

Det finns förbättringspotential, och förbättringsarbetet fortsätter. Det blir bättre administration och fler beslut som fattas av regeringen. Mycket har som sagt redan blivit bättre. Riksdagen kommer att fortsätta att granska regeringen. Med bättre information i budgeten och en bättre skrivelse kommer det arbetet att bli mer effektivt.

Det är knepigt med bistånd. Det är politik och mycket hantering. Det är långsiktigt, och det styrs av principer, avtal och i bästa fall en politisk vilja. Behoven är enorma, och resurserna räcker aldrig riktigt till. Prioritering, samordning och transparens behövs. Verksamheten sker ofta i demokratiskt tveksamma länder med stora problem med korruption och brister i mänskliga rättigheter.

Biståndets idé är just att göra skillnad. Det gäller att se till att människor får verktyg att ta sig upp ur fattigdom och bort från förtryck. Riksdagens fastslagna mål att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck gäller. Men sättet som vi uppnår det på kommer att förändras inte minst för att möta de utmaningar vi står inför i dag.

Omvärlden förändras, och då måste biståndet också förändras. Den perfekta reformen finns inte. Du är aldrig klar med politiken. Det enda som är konstant är förändringarna och behovet av förnyelse och ständig förbättring.

(Applåder)

Anf. 106 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Det kan verka märkligt att utrikesutskottet ägnar så mycket tid till Riksrevisionens rapport om bistånd genom internationella organisationer och ett betänkande där vi är eniga. Skälet till att jag och vi i utskottet tycker att det är viktigt att ägna uppmärksamhet åt denna rapport är att det har funnits många diskussioner om hur det har gått till.

Riksrevisionen har granskat, och vi är glada för den granskningen. Riksrevisionen är bland annat kammarens organ. Vi ledamöter har behov av att kunna ha någon som granskar så att vi kan få ett underlag för vår granskning av hur regeringen hanterar sina fögderier. Därför är det bra med den här rapporten. Den är klagörande.

Herr talman! Det är också värdefullt att vi här har fått en i stort sett jakande bild från regeringen när det gäller de förslag som finns i rapporten från Riksrevisionen. Inte minst är frågan om de multilaterala organisationernas återrapportering någonting som vi har att jobba med.

Vårt uppdrag är att granska regeringen. Men det är också viktigt att vi i det arbetet kan granska de multilaterala organisationerna via regeringens arbete. Det är en utmaning i sig. Vi jobbade under alliansregeringens tid för att tydliggöra de policyer som skulle gälla.

Vi fick en del kritik under resans gång när vi ansåg att det fanns skäl att dra ned en del resurser därför att man inte levde upp till de krav som vi ställde när vi mer aktivt började att arbeta som styrelseledamöter i de olika multilaterala organisationerna. Men det har fått effekt. Det är en viktig del i det arbete som vi behöver få en återslagning om till riksdagen så att vi kan pröva och granska. Eftersom vi är eniga rakt över finns det kanske inte skäl att upprepa det som sagts, men jag gör det ändå.

Kärnstödet till de multilaterala organisationerna är oerhört viktigt. Sverige är nästan ett undantag i sammanhanget. Det skapar förutsättningar för en mer effektiv planering och en större långsiktighet. Det är en förutsättning att inte hela tiden bli jagad av olika uppdragsgivare med olika projektbeskrivningar som ska styra ibland hit och ibland dit. Därför är kärnstödet viktigt. Det är också viktigt att vi säkrar att vi får en bra uppföljning. Det är ambitionen i det här fallet.

Det är en utmaning för varje regering att hantera stöd inom ramen för Regeringskansliet. Regeringskansliet är inte i sig uppbyggt för att vara en resurs som kan göra det som myndigheterna normalt sköter, nämligen utbetalningar, uppföljningar, krav, dialog och så vidare. Det finns sådant som finns i till exempel Sida, som varit föremål för rätt mycket diskussioner.

Det är viktigt att vi ser att UD i sin organisation och struktur inte har den myndighetens storlek att det blir helt enkelt att lösa de frågorna. Men ambitionerna har funnits. Det har gjorts förbättringar. Som Kenneth G Forslund påpekade började det arbetet redan under den tidigare regeringen. Det är viktigt att det arbetet fortsätter.

Om UD fortsatt ska sköta de stora utbetalningarna och vi ska ställa samma krav här som när det gäller övrigt bistånd måste man rigga organisationen så att det kan fullföljas. Annars kommer debatten att återkomma oavsett regering, och kritiken kommer att finnas när det gäller möjligheten att följa upp och att ställa krav utifrån en uppföljning på de multilaterala organisationer som vi har alla skäl att granska men också bistå i arbetet.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 107 BIRGITTA OHLSSON (L):

Herr talman! Varje förlösad skattekrona är en stöld från folket. Så sa en känd socialminister, Gustav Möller, en gång i tiden. Det citatet stämmer väldigt väl också när det gäller internationella biståndsinsatser.

Sverige ska ha en generös tillika värderingsstyrd biståndspolitik. Sett till vår befolkningens mängd ger vi i dag allra mest i världen. Vi är ett av tre länder som uppnår FN:s mål att 0,7 procent av världens rikare länders bni ska gå till just bistånd. För det har vi anledning att vara stolta. Men vi har också anledning att vara noggranna.

Det går därför inte att nog understryka hur viktig insynen i det svenska biståndet är. Det är nödvändigt för att vi ska kunna veta hur våra biståndspengar bäst gör nytta. Det behövs för att hålla korruptionen borta och upprätthålla förtroendet för biståndet. Ett bra bistånd kommer inte av blåögd god vilja. Det måste också ge verkliga resultat.

Vi behöver en ansvarsfull inställning i allt biståndsarbete. Därför måste Sverige agera mot missförhållanden, arbeta med resultatrapportering och fortsätta kampen mot korruption i både biståndsorganisationer och mottagarländer.

Riksrevisionens rapport visar att det är viktigt att mer information om stödet ges vad gäller multilaterala organisationer. Det gäller inte minst för oss i riksdagens utrikesutskott som ska granska.

Jag tycker inte att det finns något som pekar på att transparens kommer att bli mindre viktigt framöver, så det arbetet måste fortsätta med full intensitet.

När nu en stor del av det svenska biståndet avräknas i flyktigmottagandet blir det än mer viktigt att de pengar som faktiskt lämnar landet används på det sätt som är allra mest effektivt. Inte någon skattekrona ska förlösas. Det gäller både för världens behövande och för det svenska folket när det handlar om biståndet.

Vi kommer här i riksdagen att ha en mer ingående debatt om det internationella biståndet den 14 december. Jag vill betona att vi liberaler kommer att stå fast vid vår historiska övertygelse om internationell solidaritet med fokus på just demokrati.

När demokrati i dag inte är ett tydligt utvecklingsmål enligt Förenta nationerna och när demokratin i världen har avstannat och till och med gått tillbaka för nionde året i rad behövs större – inte mindre – demokratiseringar i biståndet. Läxan är att aldrig ta friheten för given och inse att det aldrig blir demokrati utan demokrater på plats.

Vi liberaler lägger tyngdpunkten på demokrati och mänskliga rättigheter. Till denna och flera andra viktiga biståndsfrågor kommer vi att återkomma i debatten om internationellt bistånd i mitten av december.
(Applåder)

Anf. 108 SOFIA DAMM (KD):

Herr talman! I dag debatterar vi Riksrevisionens rapport om bistånd genom internationella organisationer. Det är en viktig granskning som vi välkomnar och vars resultat kräver ansvarstagande och åtgärder.

Syftet med granskningen har varit att undersöka om regeringen genom stödet till multilaterala organisationer har skapat förutsättningar för ett effektivt och resultatriktat svenskt bistånd där våra medborgares skattemedel används så effektivt som möjligt och där insatserna är de allra bästa för de människor som är i behov av vårt stöd. Svaret är dessvärre att vi inte riktigt vet.

Riksrevisionens slutsats är att regeringens och UD:s hantering av det multilaterala utvecklingssamarbetet inte är präglad av insyn, effektivitet och tydliga ansvarsförhållanden. Enligt Riksrevisionen går det i nuläget inte att avgöra om pengarna går till de mest effektiva och relevanta organisationerna. Riksdagen och allmänheten får inte heller tillgång till den information som behövs för att tydligt se vad det multilaterala biståndet används till. Detta är givetvis allvarligt, då en begränsad insyn och kontroll gör att brister och fel i hanteringen riskerar att inte upptäckas. Legitimiteten för ett viktigt bistånd hotas.

Herr talman! Många av de multilaterala organisationer som Sverige bidrar till utför ett enastående och viktigt arbete. I en tid då FN-organ såsom UNHCR och World Food Programme slår larm om att mer än hälften av

de medel som skulle behövas för att hjälpa de utsatta människor som befinner sig på flykt saknas måste regeringen våga se över hur det multilaterala biståndet kanaliseras och vilka resultat insatserna får.

Det är allas vår absoluta målsättning att biståndet ska gå till insatser där Sverige gör absolut störst nytta. Kristdemokraterna anser att det inte längre känns rimligt att fortsätta pytsa ut pengar till en mängd olika multilaterala organisationer. Sverige är en mycket stor givare, men sprider stödet över ett väldigt stort antal organisationer. Det riskerar att göra stödet ineffektivt och ganska spretigt.

Vi föreslår därför att regeringen vidare genomför en rejäl översyn av det bistånd som kanaliseras via FN-organ och andra multilaterala organisationer, likt den omfattande översyn som Alliansen genomförde för att uppnå en landfokusering när det gäller det bilaterala biståndet. Målsättningen är att minska antalet mottagare och därmed fokusera och effektivisera svenskt bistånd.

Herr talman! Utskottet är tydligt i betänkandet. Kärnstödet har betydelse. Det ger möjligheter för organisationerna att behålla en beredskap och snabbt kunna agera när nya kriser och behov uppstår. Inte minst organisationer som FN:s katastroffond Cerf och UNHCR, som jag nämnde tidigare, vittnar båda om vikten av att ha flexibilitet för att kunna svara upp mot nya situationer och nya behov. Men detta kräver en hel del av organisationerna i form av uppföljning och redovisning.

I Riksrevisionens rapport framgår det att det utifrån regeringens redovisning inte går att få en samlad bild av fördelningen av kärnstödet. Här måste ansträngningar ske. Bara så kan riksdagen med trovärdighet behandla biståndsbudgeten. Bara så kan vi se till att de utmaningar vi står inför möts på allra bästa sätt.

Avslutningsvis, herr talman, är det välkommet att regeringen i skrivelsen betonar att den kommer att föra en dialog med utrikesutskottet om vårt behov av information om det multilaterala utvecklingssamarbetet. Jag skulle vilja säga att också regeringen är i behov av mer information om detta utvecklingssamarbete. Återigen, i tider av stor oro i vår värld, i tider av stora humanitära katastrofer och i tider då regeringen har aviserat att flyktingmottagandet når upp till 30 procent av biståndsbudgeten måste vi inse att detta inte bara handlar om ett behov från informationstörstande riksdagsledamöter. Behovet är betydligt större än så.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 13.)

§ 10 Internationella klimatfrågor och hållbar utveckling m.m.

Utrikesutskottets betänkande 2015/16:UU8

Internationella klimatfrågor och hållbar utveckling m.m.
föredrogs.

Anf. 109 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Denna debatt hålls dagarna innan det stora toppmötet i Paris ska påbörjas. Det är mycket fokus på Paris, också av skälet att nu ska

Prot. 2015/16:33

25 november

*Riksrevisionens
rapport om bistånd
genom internationella
organisationer*

*Internationella klimat-
frågor och hållbar
utveckling m.m.*

frågan om klimatets framtid landas, åtminstone i det möte som kallas COP 21.

Förhoppningarna är många, farhågorna likaså. Vi tillhör dem som ändå hoppas att vi ska nå en överenskommelse i Paris för att kunna uppnå tvågradersmålet. Vi vet att om vi inte når dit, och om vi hamnar på fyra grader eller ännu högre, kommer den situation som vi upplever i dag att bli ännu värre. Då kommer många länder, och inte bara öar, hotas av att försvinna. Det gäller många delar av vår jord, och detta till följd av vattennivåernas stigande. Men det kan också ske till följd av brist på vatten. I många delar kommer vårt viktigaste livsmedel, vattnet, inte längre att vara tillgängligt. Förutsättningarna för att driva verksamheter och leva kommer att förändras.

Vi har stora utmaningar framför oss både när det gäller att möta klimatet och minska uppvärmningen och när det gäller att säkerställa att olika länder och människor klarar att anpassa sig för en tid med ett klimat som ser annorlunda ut.

Vi har från EU:s sida varit tydliga med att vi vill nå ett bindande klimatavtal. Sverige är naturligtvis en del av detta. Vi har också varit tydliga med att klara finansieringsåtaganden. Det handlar om den överenskommelse som träffades i höstas, och dessförinnan i somras, om biståndsagendan. EU ska leva upp till 0,7-procentsmålet som EU. Sverige har som bekant en högre nivå, herr talman. Vi ska, vilket EU har bekräftat, också klara att finansiera löftet från Köpenhamn som handlar om förutsättningar för anpassning för andra länder.

Det gäller 100 miljarder US-dollar som ska finnas tillgängliga i Gröna fonden. Vi från Centerpartiet har kämpat hårt för att få Gröna fonden på plats. Vi har kämpat hårt för att få Sverige att stötta inträdet i fonden och få upp den på banan, och det har vi lyckats med. Vi står också bakom de åtaganden som Sverige har gjort när det gäller insatser för Gröna fonden. Det är en viktig markering att vi tar ansvar för att andra människor också ska få möjligheter till en god framtid även om klimatet utmanar.

Agenda 2030 med de 17 nya globala målen är naturligtvis också en viktig förutsättning. Vi ska agera där ute i världen som helhet, men också här hemma på alla nivåer för att möta utmaningarna.

En av de utmaningarna är naturligtvis fossilberoendet. Att bryta fossilberoendet är viktigt. I IAEA:s rapport från 2011 kan man notera det anmärkningsvärda att 548 miljarder dollar används för att subventionera fossilbränslen globalt sett. Det är alltså 548 miljarder dollar som används för att förstöra förutsättningarna för klimatet.

Vi är glada att den nuvarande regeringen håller fast vid det arbete som inte minst Lena Ek under alliansregeringens tid drog igång med vängruppen och som handlar om att fasa ut fossilbränslesubventioner. Det startades 2009 och är viktigt att arbeta vidare med. Det är bra att regeringen är intresserad av att fullfölja det.

Jag hoppas att regeringen också kommer att ta fasta på ett annat viktigt ben i det arbete som inte minst Lena Ek som miljöminister under alliansregeringens tid drev, nämligen arbetet med new climate economy. Det handlar om att se att tillväxt leder till bättre klimat. Den Sternrapport som många har hänvisat till när det gäller andra frågor fick här en uppföljare när det gäller klimatet. Tillväxt och klimat har ofta ställts mot varandra,

men här visas vinsten med klimatinsatser för tillväxt och tillväxt för klimatinsatser. Det är oerhört viktigt för att kunna bryta upp den låsning som har funnits i de internationella samtalen, och även i samtalen i denna kammar, om att tillväxt hotar klimatet eller miljön. Så är inte fallet. Rätt styrmedel och rätt insatser möjliggör både tillväxt och klimatinsatser för en bättre miljö, vilket Sverige har visat. Det är viktigt att ta detta vidare, herr talman.

Det här betänkandet handlar också om framtiden. Jag har för Centerpartiets räkning en reservation i betänkandet. Den handlar i grund och botten om tiden post Paris. Om man läser betänkandet ser man att det finns en del positioneringar när det gäller EU och om klimatdiplomati fram till 2015 och Parismötet. 2030-agendan omnämns, och den är de facto efter Parismötet, men mycket fokuserar och har fokuserat på just Parismötet.

Även om vi når framgång och landar på tregradersmålet, eller vad det nu blir när alla har lagt sina bud, kommer vi att behöva göra mer. Då är det viktigt, tycker vi, att vi har en regering som är beredd att ta ledarskapet för detta. Det handlar då inte bara om miljöministern, utan det handlar i stor utsträckning om hela regeringen och om att fånga en utrikespolitik som tar fasta på behovet av att förenas och bygga allianser globalt för att nå längre när det gäller klimatet än vad klimatöverenskommelsen, om det nu skulle bli en sådan, kommer att landa på.

Det är det som vi försöker peka på i vår reservation. Vi vill se en återrapportering från regeringen där man redovisar hur man säkerställer ett samlat klimatfokus i utrikespolitiken efter 2015. Det tycker vi inte att betänkandet fångar upp, och därför har vi lämnat reservationen.

Vi har, herr talman, en regering som har en feministisk politik och utrikespolitik, vilket vi hör och får rapporter om. Men lek med tanken att vi har en regering som har en utrikespolitik som syftar till att klara tvågradersmålet och som syftar till att sätta fokus på klimatet. Skulle vi få rapporter om detta? Ja, det tror jag. Jag noterar att regeringen inte har givit någon återrapport, och jag noterar att det inte finns något sådant fokus för utrikespolitiken. Därför har vi lämnat den reservation som jag redogjorde för. Vi vill få en redovisning av detta.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag säga att klimat- och hållbarhetsarbete också berörs i ett särskilt yttrande, och det betonar att vi nu varken tar ställning till ett biståndspolitiskt ramverk eller till PGU-frågorna, för det kommer i det biståndspolitiska betänkandet, vilket Birgitta Ohlsson påpekade. Då återkommer vi.

Med detta yrkar jag bifall till reservationen och betänkandet i övrigt.
(Applåder)

Anf. 110 JAMAL MOUNEIMNE (S):

Herr talman! Det gläder mig att jag ser höga ambitioner och många som har hög takt när det klimatfrågorna.

Jag vill börja med att säga att det största hotet i världshistorien är klimathotet. Man kan inte se klimatförändringen på kort sikt, utan det behövs ett längre perspektiv. Den gör inte skillnad på människor, var vi kommer ifrån eller var vi befinner oss. Den är ett hot mot vår framtid, och vår framtid är våra barnbarn.

Vi började känna av konsekvenserna av klimatförändringen för bara några år sedan, och därför började flera länder, med Sverige i täten, ta ställning för en begränsad klimatpåverkan. Det är ett av våra nationella miljömål i Sverige.

I FN:s internationella klimatpanels femte rapport konstateras att den globala uppvärmningen är ett obestridligt faktum. I rapporten beskrivs också att riskerna kan begränsas, men det kräver utsläppsminskningar av växthusgaser och inte minst anpassningsåtgärder. IPCC:s slutsats är att de globala utsläppen måste börja minska under det närmaste decenniet och att utsläppen måste avta med 40–70 procent mellan 2010 och 2050 för att därefter fortsätta minska ned till 0 mellan 2050 och 2100.

Herr talman! Vid statspartsmötet i Durban 2011 lanserade man den så kallade Durbanplattformen som innebar att man 2015 ska anta en legalt bindande överenskommelse om utsläpp för perioden bortom 2020 i Paris under COP 21. Syftet är att man internationellt ska enas om ett klimatavtal.

Utskottet har lämnat ett förslag i betänkandet som jag yrkar bifall till. I betänkandet ser man med oro på de slutsatser som dras i IPCC:s utvärderingsrapporter, men utskottet framhåller att mänskligheten fortfarande har möjlighet att mildra klimatförändringens negativa konsekvenser. Mot denna bakgrund understryker utskottet vikten av att klimatmötet i Paris resulterar i ett globalt, rättvist och rättsligt bindande klimatavtal som bidrar till att över tid hålla den globala uppvärmningen under två grader.

Utskottet noterar med oro rapporten om att den kumulativa nivån i de nationella planer om utsläpps begränsningar som lämnats inför Parismötet inte ser ut att vara tillräcklig. Därför betonar utskottet också att det är angeläget att ett kommande klimatavtal till sin karaktär är dynamiskt och möjliggör ökade klimatåtgärder över tid.

Avslutningsvis vill jag säga att tre av utskottets förslag till beslut om klimatavtalet är viktiga. Det handlar om att få en global medeltemperatur som inte ökar över två grader. Det handlar också om att vi vill ha revideringsmöjlighet, att kunna följa upp avtalen, efter kortare tid och att det ska finnas tillräcklig finansiering i Gröna fonden, som vi talade om, för att stödja utvecklingsländerna.

(Applåder)

Anf. 111 SOFIA ARKELSTEN (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Det är en viktig tid i världen just nu. Fattigdom, ofrihet, förtryck och humanitära katastrofer kräver både politiska och hållbara lösningar. Det pågår ett globalt arbete för att hantera mänsklighetens utmaningar. Flera internationella processer har pågått under en längre tid och har nu landat, bland annat de nya hållbarhetsmålen. Det betyder att utvecklingsagendan, själva biståndspolitiken på global nivå, förenas med miljö- och klimatagendan. Den gemensamma nämnaren är hållbar utveckling.

Detta är ett motionsbetänkande. Det finns alltså inga som helst skarpa förslag från den rödgröna regeringen om kopplingen mellan säkerhet, klimat och hållbarhet samlat i en proposition.

Kopplingen mellan klimat, säkerhet och hållbarhet uppmärksammas alltmer. Klimatdiplomati finns på plats, och på möten om säkerhetspolitik lyfts klimatfrågor upp som ett reellt hot och en osäkerhetsdrivande faktor. Det är något nytt och kopplar samman olika politikområden. Det är lite som när miljöpolitik och ekonomi började kopplas ihop, till mycket nytta.

Vi moderater hade en reservation om kopplingen mellan klimat och säkerhet och migrationsströmmar. Men eftersom utskottet strävar efter samsyn i viktiga värderingsfrågor finns texten nu inne i betänkandet. Vi uppskattar det.

I vår partimotion framhålls vikten av klimatåtgärder som bidrar till stärkt säkerhet. De globala miljöutmaningarna och klimatförändringarna är några av de allvarligaste hoten mot människors säkerhet och levnadsvillkor runt om i världen. En stor andel av dagens konflikter bottnar i miljörelaterade faktorer. Till det kommer att den snabba befolkningstillväxten, i kombination med klimatförändringar, riskerar att leda till ytterligare spänningar med nya konflikter och ökade flyktingströmmar som följd.

Utsläppen måste minska, men det krävs också anpassning. Biståndet kan begränsa klimatutsläppen och öka motståndskraften. Därför ska vi fortsätta klimatsäkra biståndet. Jag uppfattar det som att detta delas av utskottet, nu när betänkandet är kompletterat.

I vår kommittémotion säger vi att sambandet mellan säkerhet och klimatförändringar är starkt och att det globala hållbarhetsarbetet måste påskyndas. Sverige ska vara ledande i det internationella klimatarbetet, särskilt inom EU, för att vi ska uppnå ett klimatavtal som innebär att den globala uppvärmningen kan hållas under två grader.

Användandet av fossila bränslen måste upphöra på sikt. Globalt bär inte användningen av fossil energi sina kostnader. Det behövs en gemensam energimarknad inom EU med minskad användning av fossila bränslen. Det behövs också anpassningsåtgärder för att hantera klimatförändringarnas effekter.

Biståndet har alltså en viktig roll att spela för att främja miljön och en hållbar utveckling. Det är viktigt att klimatsäkra biståndet.

Vi har också ett antal förslag på klimatpolitiska styrmedel. Också här uppfattar jag samsynen. Det är bra och viktigt att Sverige kan stå upp för detta.

Sverige har konsekvent varit en progressiv kraft över tid när det gäller klimatfrågan och de internationella klimatförhandlingarna. Vi har levererat nationellt och internationellt. Det gröna skatteskitet som Alliansen genomförde med höjd skatt på koldioxid och rejält sänkt skatt på arbete har gett effekt. Den sammanhållna klimatpolitik som levererades har verkligen gjort skillnad. Det var bra att vi höjde våra ambitioner från när vi tillträdde 2006 då målet låg på minus 4 procent till ett riktigt mål på minus 40 procent. Vi visar att det går att sänka utsläppen med nästan 30 procent och öka bnp med mer än 60 procent sedan 1990, som är det år man brukar mäta från. Och nu har EU en gemensam målsättning. Sverige driver på här också.

Under alliansregeringen antogs också en biståndspolitisk resultatstrategi för globala insatser för en miljö- och klimatmässigt hållbar utveckling från 2014 ända fram till 2017. Miljö är en prioritering i den biståndspolitiska plattformen, alltså det papper som styr verksamheten. Miljö, klimat och en grön ekonomi är också teman inom EU:s bistånd.

Klimatförändringarna har direkt effekt på säkerhetsfrågorna. Och biståndet spelar en viktig roll i klimatpolitiken. Därför har det varit extra knepigt nu när den rödgröna regeringen inte har velat ge ett samlat svar på om den budget som vi ska debattera snart, den 14 december, gäller eller inte. Det bidrar till osäkerhet på flera plan.

Den rödgröna regeringen har skrivningar i sin budget om ökade ambitioner, men samtidigt har Finansdepartementet aviserat minskningar om 60 procent av biståndet. I dag har vi sett i medierna att det kanske stannar vid 30 procent. Men det kan jämföras med 7 procent när vi regerade. Det har varit omöjligt att få ett samlat svar från regeringen. Och tyvärr har Miljöpartiet valt att stryka sig från dagens debatt.

Avslutningsvis utgår utskottet från att Sverige och EU även i fortsättningen är ledande i det internationella klimatarbetet. Vi förutsätter att Sverige och EU, även efter klimatmötet i Paris, aktivt ser till att klimatfrågan står högt upp på den utrikespolitiska dagordningen och tas upp inom ramen för alla relevanta internationella och bilaterala samarbeten. Något annat är otänkbart.

(Applåder)

Anf. 112 HANS LINDE (V):

Herr talman! Om ett par dagar inleds klimattoppmötet, COP 21, i Paris. Det är en ödesstund för klimatet, och det är en ödesstund för mänskligheten.

Ban Ki Moon, FN:s generalsekreterare, brukar säga att vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen men att vi också är den sista generationen som kan rädda klimatet. Det är helt sant. Men om vår generation ska lyckas med sin stora uppgift att rädda klimatet måste våra ansträngningar öka, och de måste öka nu.

Christiana Figueres, generalsekreterare för FN:s sekretariat för klimatkonventionen, har konstaterat att även om alla världens klimatåtgärder skulle genomföras – till sista krona, till sista stavelse – skulle det i bästa fall leda till en temperaturhöjning på 2,7 grader under det här århundradet. Det bygger som sagt på att alla gör det de redan har lovat.

Även om vi skulle nå ett mål på 2,7 grader innebär det mycket dramatiska klimatförändringar som riskerar att slå sönder hela samhällen och i grunden förändra vår planet. Vi vet att de som kommer att drabbas hårdast av klimatförändringarna, och som redan i dag drabbas hårdast, inte är vi som är i denna kammare. Det är risbonden i Bangladesh, det är kvinnan som odlar quinoa på Andernas sluttningar och det är de fattiga i Sahel. De kommer att betala priset om vi misslyckas med att möta klimatförändringarna. Dessa människor betalar redan i dag ett mycket högt pris.

Klimatförändringarna är inte något som bara våra barnbarn kommer att märka. De märks redan i dag, i Mali, i Vietnam och i Tuvalu. Om vi ska förhindra denna utveckling krävs nya åtaganden. Det krävs nya insatser, och det krävs att vi gör det nu.

Jag såg att Anote Tong, president i Republiken Kiribati, i ett brev till världens stats- och regeringschefer har vädjat om ett stopp för exploatering av kol, ett moratorium för kolbrytning. Det är den typen av insatser som behövs i detta mycket allvarliga läge. Vi väntar med spänning på att Stefan Löfven ska svara på president Tongs brev.

Sverige är ett land som är väl rustat för att göra betydligt större klimatinsatser och klimatåtaganden än vi redan har gjort. Vi borde kunna göra mer för att minska våra utsläpp, och vi borde kunna göra mer för att EU ska anta än mer ambitiösa minskningsmål. Vi skulle kunna göra mer för att överföra den senaste miljötekniken till utvecklingsländerna. Vi skulle kunna göra mer för ny och additionell klimatfinansiering av klimatbistånd.

Vi skulle kunna göra mer för att klimatanpassa det utvecklingsbistånd som vi redan har, och vi skulle kunna göra mer för att tillmötesgå de krav som utvecklingsländerna nu ställer på kompensation och ersättning för de förluster och kostnader som uppstår på grund av klimatförändringarna som vi i de rikaste länderna har skapat.

Det här borde vara vår viktigaste utrikespolitiska fråga, för klimatförändringarna leder till konflikter och till migrationsströmmar. Vi ser att klimatförändringarna leder till svagare stater och till att arbetet för demokrati undergrävs. Vi ser att klimatförändringarna leder till ökad fattigdom, ökad ojämlikhet och ökade klyftor mellan män och kvinnor.

Men formellt är det så att klimatet behandlas i andra utskott än utrikesutskottet, och därför är betänkandet från utrikesutskottet som ligger på riksdagens bord i dag en ganska smal produkt med bara en reservation. Det är helt formellt korrekt utifrån den arbetsfördelning vi har i riksdagen. Men jag tror att klimatfrågorna under de kommande åren kommer att vara för viktiga för att bäras av ett enda utskott.

Jag är helt övertygad om att med de enorma utmaningar vi står inför kommer hela riksdagen, samtliga folkvalda, att behöva göra klimatfrågorna till sina viktigaste frågor. Jag hoppas och tror att vi under de kommande åren kan se till att klimatfrågorna blir centrala i våra gemensamma diskussioner om Sveriges utrikes- och utvecklingspolitik.

Anf. 113 BIRGITTA OHLSSON (L):

Herr talman! Regeringen har presenterat en ambitiös agenda inför miljötoppmötet i Paris nästa vecka. Det är bra, för Sverige ska vara ett land i framkant på miljöområdet.

Jag är glad över att regeringen i sin budget har presenterat satsningar på klimatåtgärder i andra, ofta fattigare länder. Det är rationell, effektiv och rättvis klimatpolitik.

Det är också bra att Miljöpartiet, som tyvärr saknas i kammaren nu men som länge har varit emot alla liknande åtgärder, har tagit sitt förnuft till fånga i den här frågan.

Men bland alla goda initiativ och fina ord är det två ord som jag saknar, nämligen Europeiska unionen.

Visst är FN och andra organisationer viktiga. Jag är den första att understryka vikten av global samling. Men Sverige måste arbeta med och genom EU. Sverige behöver EU, och EU behöver Sverige. Det är allvarligt att regeringen på område efter område fortsätter att slarva med Europa.

När Polens nya regering i morse kallade till stor presskonferens hade man symboliskt plockat ned EU-flaggan. Ungern har länge använt EU som spottkopp, och Storbritannien tvekar inför samarbetet. Men för mig som liberal är det tydligt att höstens händelser visar på vikten av det europeiska samarbetet. Alla förstår nog att ett starkare europeiskt samarbete hade förändrat läget på asylområdet.

Att det är svårt att komma överens ibland och i vissa frågor betyder dock inte att vi ska sänka våra ambitioner på alla andra politikområden – tvärtom. När Frankrikes huvudstad Paris attackerades av islamistiska terrorister var det just EU-stadgan som François Hollande åberopade. Sverige och många andra länder svarade snabbt. Tillsammans är vi starka.

Det gäller också i klimat- och energifrågorna. En tydlig gemensam europeisk agenda är avgörande för att vi ska kunna nå målet om att halvera koldioxidutsläppen till 2030.

På det området har vi i Liberalerna och resten av Alliansen varit mycket tydliga. Vi vill se ett skarpare EU-fokus från regeringens sida. Det går inte att bara utgå från olika FN-avtal, som ju faktiskt på sin höjd kan anses sätta ett slags lägstanivå, särskilt eftersom de europeiska länderna har kommit mycket längre och är mycket mer ambitiösa i sina hållbarhetsvisioner.

EU är den i särklass mest trovärdiga regionen när det gäller att ta hand om miljön. Europa, som är den industriella revolutionens skådeplats, står i dag för ynka 9 procent av de globala utsläppen.

Ibland har en del miljöorganisationer och partier förklarat tillväxt som sin fiende. Folket ska enligt deras världsbild inte konsumera mera.

Men den europeiska historien visar att valet knappast står mellan miljö och kapitalism. Vi måste inte sluta med det ena för att kunna bevara det andra. Tillväxten är inte fienden. Det går alldeles utmärkt att förena tillväxt med omsorg om klimatet. Sedan 1990 har EU:s tillväxt ökat med 45 procent. Under samma period har utsläppen minskat med 19 procent.

Men det är inte bara tillväxten som regeringen utmanar genom att bortse från EU. Även säkerheten står på spel.

Ingen i denna kammare kan vara omedveten om att Vladimir Putins Ryssland militärt hotar sina grannländer och delar av Europa. Putin använder miljö- och energipolitiken som ett effektivt maktmedel.

Under 2006 stoppades gasleveranser till Ukraina, vilket ledde till att gasen sinade även i ett antal EU-länder. De ryska påtryckningarna var ett försök att få Ukraina att avstå från att ingå associeringsavtal med EU.

Vi har sett liknande situationer i våra grannländer i Baltikum. Det är länder som är starkt beroende av att få sin gas från Ryssland.

I en tid då säkerheten i vårt närområde är sämre än på flera decennier och energifrågor används som ett säkerhetspolitiskt instrument av Ryssland borde vi måna mycket mer om de svenska kärnkraftverken och se energipolitiken i ett större europeiskt och säkerhetspolitiskt sammanhang.

Herr talman! Energifrågorna är i högsta grad gränsöverskridande och tjänar på ett starkare EU-samarbete. Här bör Sverige vara mycket mer pådrivande.

Anf. 114 SOFIA DAMM (KD):

Herr talman! Detta är ett viktigt betänkande och en viktig debatt. Det är tidsmässigt viktigt – om fem dagar inleds FN:s klimatmöte COP 21 i Paris. Men det är också ett viktigt ställningstagande från utrikesutskottets sida. Vi har ett ansvar att se och synliggöra kopplingen mellan klimatet och konflikter, mellan klimatet och fred och säkerhet och mellan klimatet och våra utrikes- och biståndspolitiska insatser.

I juli månad ägde FN:s tredje internationella konferens om utvecklingsfinansiering rum i Addis Abeba. För att kunna utrota fattigdomen och finansiera den nya globala hållbarhetsagendan krävs det att alla finansieringskällor – offentliga och privata, inhemska och internationella – både kraftsamlar och samspelar.

Deklarationen som antogs är viktig och kopplar ihop utvecklings- och hållbarhetsagendorna på ett sätt som inte tidigare skett. I det nya ramverket ingår åtaganden om skattesamarbete, hållbar långivning och hur investeringar och övrig finansiering ska vara hållbar ur ett miljö- och klimatperspektiv.

Agendan ligger nu till grund för att uppfylla de nya hållbarhetsmål som antogs i New York i september, mål som ska utrota fattigdomen och stimulera hållbar utveckling. I slutsatserna framhölls att social och ekonomisk utveckling är beroende av ett hållbart nyttjande av jordens naturresurser.

Herr talman! I den internationella klimatdebatten finns det en nästan helt förbisedd faktor: demokratin. Den faktorn var frånvarande i agendan som antogs i Addis, och tyvärr är demokrati inte ett av de nya hållbarhetsmålen.

Det finns flera rankningar av världens grönaste ekonomier. De mäter på lite olika sätt och når olika resultat. Men den som tittar på 20- eller 30-i-topp kommer nästan uteslutande att hitta demokratier.

Framsteg på klimatområdet är betydligt troligare om demokratins ställning i världen stärks, men demokratin och friheten i världen är på tillbakagång. Exempelvis gavs länder såsom Sudan och Venezuela utrymme i debatten efter det misslyckade klimatmötet i Köpenhamn 2010, som om dessa länder med någon som helst trovärdighet kan hävda omsorg om det globala klimatet.

Herr talman! Klimatförändringarna riskerar att leda till ytterligare spänningar med nya konflikter och ökade flyktingströmmar som följd. Torka, översvämningar, brist på rent vatten och extrema väderförhållanden är bidragande orsaker till fattigdom och konflikter.

När Islamiska staten mördar skoningslöst och al-Asad bombar den egna befolkningen med oljefat känns det ibland lite verklighetsfrånvänt att tala om klimatet som bov och upphov till konflikter. Men vi kan inte bortse från att klimatrelaterade problem i allra högsta grad bidrar till just konflikter.

Ett framgångsrikt klimatanpassningsarbete som exempelvis kan ge skydd mot översvämningar och bidra till omställningar för att jordbruket ska kunna hantera torka är en avgörande faktor i det konfliktförebyggande arbetet.

Inom utrikespolitiken är diplomatin central. Något som tyvärr hamnat lite i skymundan i debatten i Sverige när vi talar om klimatet är att det krävs en klimatdiplomati. Många EU-länder har uttalade klimatdiplomatiska strategier med tydliga mål och planer beträffande vilka länder man har störst möjlighet att påverka i en positiv riktning.

Vi i Sverige behöver på ett mycket mer engagerat och strategiskt sätt samverka med våra likasinnade länder, i och utanför EU, i en koordinerad klimatdiplomatisk insats. På egen hand har Sverige inte särskilt stort inflytande över andra länders utsläppsnivåer. Därför är det desto viktigare att söka samverkan och se till att bidra med det vi kan i det stora pusslet.

Prot. 2015/16:33
25 november

*Internationella klimat-
frågor och hållbar
utveckling m.m.*

Så skapar vi mervärde. Så kan Sveriges insats få betydelse, som en pusselbit i den stora helheten.

Avslutningsvis, herr talman: Utskottet framhåller att det svenska biståndet är ett centralt instrument för förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer. I en tid när biståndsbudgeten är hårt ansträngd krävs hårda prioriteringar inom biståndet. För att stoppa klimatförändringarna och bidra till samhällliga anpassningar i den mån förändringarna redan ägt rum är det just investeringar som behövs som kan generera fler ekonomiska, sociala och miljömässiga fördelar både nu och över tid.

Vi kristdemokrater ser det som fortsatt angeläget att öronmärka medel till den gröna klimatfonden för att fortsätta bidra till klimatanpassning och förebyggande insatser där de allra bäst behövs.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 13.)

Internationella skolor

§ 11 Internationella skolor

Utbildningsutskottets betänkande 2015/16:UbU5
Internationella skolor (prop. 2015/16:17)
föredrogs.

Anf. 115 DANIEL RIAZAT (V):

Herr talman! Ibland kan man fatta beslut i livet som påverkar ens familj, som att söka jobb utomlands och då ha familjen med sig. Av den anledningen är det bra att vi har ett system med internationella skolor där barn till personer som ska arbeta utomlands bland annat har möjlighet att få sin utbildning och inte förlora flera år av den kunskap som de har rätt till.

I betänkandet och i regeringens proposition bedöms att en skärpning av rätten för internationella skolor att ta ut elevavgifter för elever vilkas skolkostnad täcks av offentliga bidrag ska göras. Enligt regeringens bedömning ska avgifter endast få tas ut för rimliga merkostnader som är hänförliga till att utbildningen följer ett annat lands läroplan eller en internationell läroplan, inklusive merkostnader för ackreditering eller auktorisation och avgifter till relevanta organisationer, eller att den primära målgruppen som skolan riktar sig till inte är densamma som inom skolväsendet.

Utskottet och regeringen anser också att avgifterna bör vara skäligen med hänsyn till de kostnader som är avsedda att täcka de bidrag skolorna får och omständigheterna i övrigt. Så står det uttryckligen i betänkandet.

Att regeringen väljer att skärpa reglerna är välkommet, men jag anser inte att det är tillräckligt. För att alla ska ha samma rätt till kunskap och utbildning råder avgiftsfrihet inom det svenska skolväsendet. Det kravet bör ställas på all utbildning som anordnas på grundskole- och gymnasienivå i Sverige, även i de fall där det finns behov av att placera barn i en internationell skola. Dessa skolor ska inte vara förbehållna en välbärgad elit, vilket de tyvärr alltför ofta har varit.

Vi välkomnar såklart att alla partier varit överens om att vi ska se till att förtydliga och underlätta reglerna så att eleverna inte ska hamna i kläm. Men frågan kvarstår. Om vi i Sverige ska ha en skola där avgiftsfrihet råder, varför ska då de privata internationella skolorna enligt förslaget kunna fortsätta att ta ut avgifter?

Även om lagen som sagt skärps menar vi att det är orimligt, med tanke på den historia som funnits där vissa skolor tagit ut avgifter på 100 000 kronor, att fortsätta att ha ett system där man inte sätter någon gräns för avgifterna utan enbart säger att det ska vara rimliga och skäliga kostnader. Vad är då skäliga kostnader? Ska vi fortsätta att säga att vi i Sverige står för en skola där avgiftsfrihet råder, eller ska vi ändra i skrivningarna och säga att avgifter får förekomma om de är skäliga? Vänsterpartiets ställningstagande där är mycket tydligt.

Med anledning av det jag anfört vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anf. 116 LENA HALLENGREN (S):

Herr talman! Vi har i dag att debattera och fatta beslut om utbildningsutskottets betänkande 5 angående internationella skolor. Jag vill inledningsvis yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Jag tror att det är viktigt att för lyssnaren poängtera att det inte handlar om internatskolor, som ju varit föremål både för politisk granskning och för debatt vid tidigare tillfällen. Internationella skolor är en egen utbildningsform, och om jag kort sammanfattar det handlar det om skolor som i huvudsak riktar sig till utländska elever som på grund av föräldrarnas arbete under en kortare eller begränsad tid vistas i Sverige och därmed behöver skolgång. Det ger möjlighet att fullgöra den skolplikt som gäller för alla som vistas i Sverige. Att under denna korta tid kunna studera enligt både internationell och svensk läroplan är inte rimligt och oftast inte heller görligt.

Det är sedan tidigare möjligt för en fristående skola att erbjuda undervisning enbart enligt internationell läroplan. Den möjligheten har tidigare inte förelegat för kommunala huvudmän. Det finns kommuner som vill medverka till att underlätta utbildningsutbudet, alltså inte bara är nödgade utan gärna vill bredda utbudet så att barn till gästforskare, företagare, professorer och andra som tillfälligt vistas i Sverige ges en bra möjlighet till utbildning. Det har fått till följd att dessa kommuner riskerar vite när de bryter mot skollagen. Därför är det angeläget att beslutet kommer till stånd och att vi får ett genomförande snarast möjligt.

Regeringen föreslår därför i propositionen att även kommunala huvudmän ges rätt att erbjuda undervisning med internationell läroplan eller ett annat lands läroplan, det vill säga vara huvudman för internationell skola.

Herr talman! Ytterligare förslag till beslut gäller rätten att ta ut avgifter. Där finns en reservation, vilket framkom i det tidigare anförandet. En friskola har i dag möjlighet att ta ut en avgift som svarar mot de merkostnader som undervisningen enligt internationell eller utländsk läroplan ger.

Som Daniel Riazat från Vänsterpartiet mycket riktigt anförde är det en skärpning i det föreliggande förslaget. Jag vill ändå väldigt kort återge vad propositionen och även betänkandet säger, nämligen att ”skälen till att skolorna får ta ut avgifter är förmodat högre kostnader bl.a. därför att skolorna har hög elevomsättning och att många elever varken kan svenska eller det

undervisningsspråk som talas i skolan i tillräcklig omfattning. ... Sådana kostnader uppfattar regeringen snarare är hänförliga till den målgrupp elever som internationella skolor vänder sig till än den läroplan som internationella skolor följer.”

Man skulle kunna dra slutsatsen att det därmed alltid ska vara tillåtet att ta ut en avgift, men regeringens förslag är att en kommunal huvudman inte ska ta ut någon form av avgift.

Jag vill gärna tillägga att det finns ytterligare ett skäl till det, nämligen att kommunala huvudmän erbjuder skolgång också för dem som flyttar hit under en kort, begränsad tid och som inte har den ekonomi som möjliggör terminsavgifter.

Herr talman! Förutom att det finns behov av en lagstiftning som hänger med i en värld som blir alltmer internationaliserad, där människor rör sig över våra gränser och byter erfarenheter och kunskap, är det viktigt att betona vilken roll och betydelse dessa skolor har. Utan dem blir det svårt att rekrytera forskare, företagsledare och annan kompetens av internationell världsklass. Det berikar högre utbildning, Sveriges kunskapsutveckling, vetenskapliga framsteg och företagsutveckling. Det är ett viktigt inslag i en internationellt konkurrensutsatt värld.

Anf. 117 DANIEL RIAZAT (V) replik:

Herr talman! Tack, Lena Hallengren, för redogörelsen! Vi håller med om i princip allt som står i propositionen och betänkandet, utom just den del som handlar om avgifterna.

Lena Hallengren säger att kommunerna inte tar ut några avgifter. Samtidigt ska kommunerna nu tillåtas att följa internationella läroplaner eller ett annat lands läroplan; för det mesta lär det nog bli internationella läroplaner. Då är frågan om det inte uppstår en merkostnad också för de kommunala skolorna.

Och hur kommer det sig i så fall att vi vill att den ena skolan ska kunna ta ut avgifter men inte den andra skolan? Frågan blir egentligen i slutändan varför någon skola över huvud taget ska kunna ta ut avgifter, oavsett vad det är för barn som går där.

Lena Hallengren nämnde bland annat att det finns elever som inte kan vare sig hemlandets språk eller det svenska språket. Då är frågan: Har inte alla skolor i Sverige i dag elever som inte kan vare sig svenska eller sitt modersmål, alltså barn som är analfabeter etcetera? Ska då de kommunala skolorna också börja ta ut avgifter?

Det vet jag att Lena Hallengren inte tycker, men för att få till en skola som håller fast vid de principer om avgiftsfrihet som vi har slagit fast tror jag att det är viktigt att se till att även barn i internationella skolor får gå i en skola utan avgifter. Annars kommer vi att dela upp internationella skolor i ett B-lag och ett A-lag, och det är precis vad som kommer att hända nu med det nya beslutet.

Anf. 118 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr talman! Man kan ha en lång diskussion om avgifter och rätten till en kostnadsfri utbildning. Där har jag ingen annan uppfattning än Daniel Riazat och många andra i den här kammaren. Men precis som jag sa i mitt anförande vill jag understryka att regeringen menar att det är tillåtet med ett visst avgiftsuttag för en fristående internationell skola. Det innebär att

den kommun som står som hemkommun helt enkelt står för den avgift som skolgången innebär men inte för den merkostnad som det innebär att ha en skola där elevunderlaget ser väldigt annorlunda ut. Då menar jag inte att eleverna har andra behov eller kan behöva extra stöd, utan det handlar om att eleverna finns där en kortare tid, det är en annan genomströmning och det kan vara svårt att rekrytera personal.

Alternativet hade varit att säga att alla skolor, kommunala och fristående, kunde få ta ut avgift, men vi menar naturligtvis att kommunala huvudmän och det offentliga skolsystemet inte ska ha avgifter. Det är dock motiverat att tillåta det i den här typen av undervisning, och då hänför det sig inte till läroplanen utan till det elevunderlag som finns.

Anf. 119 DANIEL RIAZAT (V) replik:

Herr talman! Alternativet är inte att säga att kommunala skolor också ska kunna ta ut avgifter. Det finns ett tydligt alternativ, och det är att slå fast att det råder avgiftsfrihet i Sverige och att det är den principen vi ska följa.

Visst kan det finnas vissa merkostnader – det kan vara andra läromedel man använder, och det kan finnas ett annat slags kostnad för de elever som går på internationella skolor – men är då avgifter lösningen? Är inte lösningen snarare att vi förändrar hur resurserna fördelas ute i skolorna, så att det blir ett mer behovsanpassat ekonomiskt system än det vi har i dag?

Detta är en viktig fråga. Vi är överens om att de internationella skolorna är viktiga. Vi är överens om att de regeländringar och förändringar som görs också är viktiga. Däremot är vi inte överens om huruvida detta kommer att skapa ett A- och ett B-lag. Jag menar att detta kommer att skapa ett A- och ett B-lag. Det har det gjort sedan tidigare också på grund av att detta med avgifter i princip har varit oreglerat.

Att enbart säga att det ska vara ”skäligen kostnader” sätter ingen egentlig gräns för avgiften. Det finns i dag regelverk om andra områden i skolan, där man också talar om skäligen kostnader, vilket inte har blivit lyckat. Med tanke på att man tidigare har tagit ut hundratusentals kronor i avgifter kommer detta att bli ett problem. Vad anser Lena Hallengren, utbildningsutskottets ordförande, om detta?

Anf. 120 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr talman! Man ska inte apostrofera motståndaren för mycket i sin sista replik, men jag vill ändå säga att uppgiften om hundratusentals kronor i avgifter mer gäller internatskolor. Men det gör väl inget om den här diskussionen kan spilla över på det området.

Orimliga avgifter är inget vi ser som önskvärt i skolsystemet. Jag kan egentligen inte tillföra mycket mer än vad jag sagt i mitt anförande och i min första replik. En avgift som anses skälig, vilket är en skärpning i förhållande till hur det har varit tidigare, är möjlig att ta ut. Men det innebär inte att man kan ta ut vilken avgift som helst, utan man ska också vara beviljad möjligheten att bedriva internationell skola, och man ska också beviljas rätten att ta ut en avgift. Avgifterna ska vara skäligen med hänsyn till de kostnader de är avsedda att täcka, de bidrag skolorna får och omständigheterna i övrigt. Man ska nog inte förringa det faktum att en elevs hemkommun därmed inte blir skyldig att ersätta mer än vad själva skolans plats beräknas vara.

Det är väl inget som hindrar uppföljning och utvärdering av detta. Jag är dock glad över att vi nu får en skärpning av avgifterna, och jag är glad över att vi nu kan erbjuda ett kommunalt alternativ för den som så önskar. Framför allt tycker jag att det är positivt att de kommuner som vill vara aktiva när det gäller att bedriva internationella skolor ges den möjligheten. Jag tror att man ska vara proaktiv, och detta kanske kan locka forskare, företag och andra aktörer att etablera sig, åtminstone för kortare tid.

Anf. 121 ERIK BENG TZBOE (M):

Herr talman! Med kunskap och utbildning lägger vi grunden för vårt framtida välstånd i Sverige. Kring detta verkar det finnas bred uppslutning i denna kammare. Den som minns diskussionen från OECD om PISA-rapporten och liknande vet att det också fanns en del goda omdömen om svensk utbildningspolitik. Inte minst är den stora vikt som de svenska politiska partierna tillmäter utbildning något som förenar oss, som utvecklar svensk skola och också har möjlighet att göra det framöver.

Framtidens konkurrenskraft för Sverige handlar inte enbart om att vi behöver ha goda svenska utbildningar och bra svenska skolor, även om det självfallet är en förutsättning. Framtidens konkurrenskraftsförutsättningar och möjligheten för Sverige att ha de mest världsledande, innovativa och växande företagen på en alltmer globaliserad marknad kräver att vi utöver goda utbildningar också har möjlighet att attrahera de bästa och skickligaste talangerna.

Internationella skolor fyller en viktig funktion för att göra det möjligt för företag att rekrytera specialister, forskare och chefer från andra länder. Man ger dem möjligheten att välja Sverige, för här kan de inte bara hitta ett utvecklande arbete på ett innovativt företag utan dessutom bygga ett gott liv för sin familj. Den utbildning vi kan erbjuda är därmed otroligt viktig. De internationella skolorna möter därmed ett stort behov för Sveriges framtid.

Alliansen yrkar bifall till den proposition som regeringen har lagt fram och tycker att det är viktigt och glädjande att man också utvecklar de internationella skolorna och ser till att de får möjlighet att verka i framtiden. Detta är både god utbildningspolitik och god näringspolitik. Attraktiviteten för att placera sitt företag här i Sverige eller att söka anställning här stiger när man också får möjlighet att gå i en skola med en läroplan som matchar det land man kommer ifrån eller som passar en väl.

Propositionen utvecklar möjligheten för kommuner att driva internationella skolor. Den förtydligar regelverket och ser till att det också blir klart och tydligt hur det ska drivas och göras. Det är i grund och botten bra.

Att man bibehåller möjligheten att ta ut skäliga avgifter, som ju har varit föremål för diskussion här i kammaren, är direkt nödvändigt. Att man kan ta ut en skälig avgift är avgörande för att de här skolorna ska kunna existera. De merkostnader som den internationella läroplanen medför i och med behov av rekrytering av lärare och liknande, gör att man inte kan leverera utbildningen enbart baserat på den elevpeng man kan få i Sverige. Skäliga avgifter är därmed inte en fråga om ideologisk hemvist utan om praktiska förutsättningar för att dessa skolor ska kunna existera och verka i Sverige.

Propositionen är ett steg i rätt riktning för att utveckla svenska internationella skolor och därmed göra det svenska skolsystemet attraktivt ur ett internationellt perspektiv. Något som möjligen saknas, och där regeringen och majoriteten har anledning att återkomma, är behovet av att också utveckla de internationella förskolorna. Detta vet vi är av stor vikt för att man ska känna att det är attraktivt att bosätta sig i Sverige när man söker specialistuppdrag och liknande.

I det förslag som ligger på kammarens bord i dag finns det ingenting om förskolorna. Alliansen vill därför uppmana regeringen att återkomma i den frågan, så att vi kan stärka svensk konkurrenskraft, stärka svensk utbildning över hela kedjan och se till att företag och experter väljer att söka sig till Sverige.

Jag yrkar bifall till propositionen.

Anf. 122 JABAR AMIN (MP):

Herr talman! Låt mig inleda med att yrka bifall till förslaget i betänkandet! Det är ett steg i positiv riktning. Det är ett mycket bra betänkande och en mycket bra proposition från regeringen. Tack, Alliansen, som tycker att det här är god utbildningspolitik!

I en globaliserad värld med ett globaliserat utbildningsväsen och en globaliserad ekonomi är det oerhört viktigt att vi erbjuder möjligheter för personer som vill röra sig över gränserna. Det är oerhört viktigt att barn till personer som kommer till Sverige för att forska eller för att studera – det kan också vara företagsledare och andra – får goda möjligheter att gå i skolan i det nya landet. I det här fallet är det Sverige.

För att vi ska kunna behålla Sveriges position i täten är det viktigt att vi kan attrahera de bästa forskarna och de bästa företagsledarna. Då behöver vi även kunna erbjuda deras barn goda möjligheter att studera här i Sverige under den tid de är här. Det kan vara ett år; det kan vara ett par år.

Med en internationell skola menas en utbildning som inte följer svensk läroplan utan en annan läroplan eller en internationell läroplan och som i första hand riktar sig till elever som är bosatta i Sverige under en begränsad tid. I Sverige har det blivit allt vanligare att människor är i behov av sådana skolor.

Herr talman! I dag är det bara möjligt att gå i de skolorna hos andra än kommuner. Det är inte möjligt för kommuner att starta internationella skolor. Vi tycker att det är viktigt att vi ger kommunerna möjligheter. Även de ska kunna erbjuda internationella skolor. Det är huvudsyftet med denna proposition. Möjligheten utökas nu även till kommunerna. Det är ett viktigt steg framåt.

När det gäller avgifterna är det väldigt klart i propositionen att de avgifter som andra huvudmän får ta ut måste vara skäliga. De måste vara rimliga. Annars förlorar de rätten att bedriva utbildningarna. De kan inte ta ut vilka summor som helst. Min kollega från Socialdemokraterna, Lena Hallengren, sa tidigare i dag: Man ska inte sammanblanda dem med andra skolor som tar ut en avgift på 100 000 eller 200 000 kronor per år. Det här handlar om ett begränsat antal skolor med avgifter på grund av merkostnader. På grund av läroplanen eller annat kan det uppstå vissa merkostnader som gör att man får ta ut avgifter. Dessa avgifter ska vara rimliga.

Prot. 2015/16:33
25 november

Internationella skolor

Vi i Miljöpartiet anser att det här är en mycket bra och nödvändig reform som måste göras för att utveckla den svenska skolan men också för att man ska kunna erbjuda människor som kommer till Sverige under kortare tid möjligheter att ha sina barn i skolan under den korta tiden.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 13.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.34 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 12 Beslut om ärende som slutdebatterats den 19 november

FöU3 Militära frågor

Punkt 1 (Grundorganisatoriska frågor m.m.)

1. utskottet
2. res. 1 (SD)

Votering:

266 för utskottet
39 för res. 1

44 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 76 M, 23 MP, 19 C, 20 V, 15 L, 14 KD

För res. 1: 39 SD

Frånvarande: 14 S, 8 M, 9 SD, 2 MP, 3 C, 1 V, 4 L, 2 KD, 1 -

Punkt 8 (Försvarsindustrifrågor)

1. utskottet
2. res. 7 (V)

Votering:

244 för utskottet
20 för res. 7

40 avstod

45 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 76 M, 23 MP, 19 C, 15 L, 14 KD

För res. 7: 20 V

Avstod: 1 S, 39 SD,

Frånvarande: 15 S, 8 M, 9 SD, 2 MP, 3 C, 1 V, 4 L, 2 KD, 1 -

Hans Hoff (S) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2015/16:33

25 november

§ 13 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU1 Statens budget 2016 – Rambeslutet

Punkt 1 (Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

3. res. 2 (SD)

4. res. 3 (C)

5. res. 4 (FP)

6. res. 5 (KD)

Förberedande votering 1:

14 för res. 4

14 för res. 5

276 avstod

45 frånvarande

Talmanen konstaterade att lika röstetal uppkommit. Utgången skulle avgöras genom lottning.

Talmanen anmodade Peter Jeppsson (S) och Cecilia Widegren (M) att fungera som kontrollanter vid lottningen samt Staffan Danielsson (C) att förrätta lottningen.

Den upptagna lottsedeln visade ett nej och kammaren hade således antagit res. 5.

Allan Widman (L) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Förberedande votering 2:

19 för res. 3

14 för res. 5

272 avstod

44 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 3:

39 för res. 2

18 för res. 3

248 avstod

44 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Göran Lindell (C) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.

Prot. 2015/16:33
25 november

Förberedande votering 4:

76 för res. 1

39 för res. 2

190 avstod

44 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

143 för utskottet

112 för res. 1

48 avstod

46 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 2 SD, 23 MP, 19 V

För res. 1: 75 M, 37 SD

Avstod: 19 C, 15 L, 14 KD

Frånvarande: 14 S, 9 M, 9 SD, 2 MP, 3 C, 2 V, 4 L, 2 KD, 1 -

Anna Kinberg Batra (M) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Paula Bieler (SD) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Emma Wallrup (V) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 2 (Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna på statens budget)

1. utskottet

2. res. 6 (M)

3. res. 7 (SD)

4. res. 8 (C)

5. res. 9 (FP)

6. res. 10 (KD)

Förberedande votering 1:

15 för res. 9

13 för res. 10

277 avstod

44 frånvarande

Kammaren biträdde res. 9.

Penilla Gunther (KD) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.

Förberedande votering 2:

19 för res. 8

15 för res. 9

269 avstod

46 frånvarande

Kammaren biträdde res. 8.

Förberedande votering 3:

39 för res. 7

19 för res. 8

247 avstod

44 frånvarande

Kammaren biträdde res. 7.

Förberedande votering 4:

76 för res. 6

39 för res. 7

190 avstod

44 frånvarande

Kammaren biträdde res. 6.

Huvudvotering:

143 för utskottet

114 för res. 6

48 avstod

44 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 1 M, 23 MP, 20 V

För res. 6: 75 M, 39 SD

Avstod: 19 C, 15 L, 14 KD

Frånvarande: 14 S, 8 M, 9 SD, 2 MP, 3 C, 1 V, 4 L, 2 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU6 På väg mot ett nytt partnerskap mellan Europeiska unionen och länderna i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet efter 2020

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU7 Riksrevisionens rapport om bistånd genom internationella organisationer

Punkt 1 (Indikativ fördelning av kärnstöd)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

257 för utskottet

46 för res.

46 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 76 M, 23 MP, 19 C, 20 V, 15 L, 5 KD

För res.: 39 SD, 7 KD

Frånvarande: 14 S, 8 M, 9 SD, 2 MP, 3 C, 1 V, 4 L, 4 KD, 1 -

Sofia Damm, Annika Eclund, Jakob Forssmed, Magnus Oscarsson, Tuve Skånberg, Larry Söder och Roland Utbult (alla KD) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Robert Halef och Aron Modig (båda KD) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

UU8 Internationella klimatfrågor och hållbar utveckling m.m.

Punkt 1 (Internationellt klimat- och hållbarhetsarbete m.m.)

1. utskottet

2. res. (C)

Votering:

282 för utskottet

23 för res.

44 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 76 M, 39 SD, 23 MP, 20 V, 15 L, 10 KD

För res.: 19 C, 4 KD

Frånvarande: 14 S, 8 M, 9 SD, 2 MP, 3 C, 1 V, 4 L, 2 KD, 1 -

Annika Eclund, Magnus Oscarsson, Larry Söder och Roland Utbult (alla KD) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU5 Internationella skolor

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Avgifter vid internationella skolor)

1. utskottet

2. res. (V)

Votering:

284 för utskottet

21 för res.

44 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 76 M, 38 SD, 23 MP, 19 C, 15 L, 14 KD

För res.: 1 SD, 20 V

Frånvarande: 14 S, 8 M, 9 SD, 2 MP, 3 C, 1 V, 4 L, 2 KD, 1 -

Meddelande om votering torsdagen den 26 november

Talmannen meddelade att voteringen torsdagen den 26 november kl. 16.00 skulle utgå och ersättas av ett beslutstillfälle *efter debattens slut*.

Om det under debatten skulle yrkas på annat än utskottets förslag till beslut skulle votering ske vid nästa voteringstillfälle, det vill säga onsdagen den 2 december.

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Skrivelse
2015/16:50 Riksrevisionens rapport om regeringens styrning av SOS
Alarm

§ 15 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 24 november

2015/16:216 Halveringen av RUT-avdraget

av *Helena Bouveng* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:217 Vidmakthållande av utgiftstaken

av *Niklas Wykman* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:218 Banks katt

av *Maria Plass* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

**2015/16:219 Regeringens syn på Fatah och den palestinska myndig-
heten**

av *Kent Ekeröth* (SD)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:220 Regeringens ambitioner för kultur- och musikskolan

av *Isabella Hökmark* (M)
till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 24 november

2015/16:361 En sjukvård som fokuserar effektivt på patienten

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:362 Socialförsäkringar för företagare

av *Lotta Finstorp* (M)
till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2015/16:363 Sveriges mest onödiga utredning

av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:364 Språkkravet på svenskflaggade passagerarfartyg

av *Boriana Åberg* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

Prot. 2015/16:33
25 november

2015/16:365 Vårdskador vid självmord

av *Karin Rågsjö* (V)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:366 Turkiets stöd till Daesh

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:367 Tillstånd för Jas 39 Gripen C/D

av *Allan Widman* (FP)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2015/16:368 Tillfälliga boenden för ensamkommande flyktingbarn

av *Sofia Fölster* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2015/16:369 Höjd löneskatt för äldre

av *Jessica Polfjärd* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:370 Höjd arbetsgivaravgift för unga

av *Jessica Polfjärd* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 16.17.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med § 7
anf. 38 (delvis),

av talmannen därefter till och med § 7 anf. 90 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med § 10 anf. 112 (delvis) och

av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LISA GUNNFORS

/Eva-Lena Ekman

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Utökning av antalet suppleanter.....	1
§ 3 Val av extra suppleant.....	1
§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott.....	2
§ 6 Ärenden för bordläggning.....	2
§ 7 Statens budget 2016 – Rambeslutet.....	3
Finansutskottets betänkande 2015/16:FiU1.....	3
Anf. 1 ULF KRISTERSSON (M).....	3
Anf. 2 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	6
Anf. 3 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	6
Anf. 4 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	7
Anf. 5 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	7
Anf. 6 FREDRIK OLOVSSON (S) replik.....	8
Anf. 7 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	8
Anf. 8 FREDRIK OLOVSSON (S) replik.....	9
Anf. 9 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	10
Anf. 10 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	10
Anf. 11 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	11
Anf. 12 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	11
Anf. 13 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	12
Anf. 14 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	12
Anf. 15 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	15
Anf. 16 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	15
Anf. 17 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	16
Anf. 18 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	16
Anf. 19 EMIL KÄLLSTRÖM (C).....	17
Anf. 20 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	19
Anf. 21 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	20
Anf. 22 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	20
Anf. 23 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	21
Anf. 24 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	21
Anf. 25 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	22
Anf. 26 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	22
Anf. 27 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	23
Anf. 28 ERIK ULLENHAG (L).....	24
Anf. 29 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	27
Anf. 30 ERIK ULLENHAG (L) replik.....	27
Anf. 31 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	28
Anf. 32 ERIK ULLENHAG (L) replik.....	28
Anf. 33 JAKOB FORSSMED (KD).....	29
Anf. 34 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	32
Anf. 35 JAKOB FORSSMED (KD) replik.....	33
Anf. 36 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	33
Anf. 37 JAKOB FORSSMED (KD) replik.....	34
Anf. 38 FREDRIK OLOVSSON (S).....	35
Anf. 39 ERIK ULLENHAG (L) replik.....	37

Anf. 40	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	37
Anf. 41	ERIK ULLENHAG (L) replik	38
Anf. 42	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	38
Anf. 43	JAKOB FORSSMED (KD) replik	39
Anf. 44	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	39
Anf. 45	JAKOB FORSSMED (KD) replik	40
Anf. 46	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	40
Anf. 47	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	41
Anf. 48	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	41
Anf. 49	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	42
Anf. 50	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	42
Anf. 51	JANINE ALM ERICSON (MP)	43
Anf. 52	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	45
Anf. 53	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	46
Anf. 54	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	46
Anf. 55	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	47
Anf. 56	JAKOB FORSSMED (KD) replik	47
Anf. 57	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	48
Anf. 58	JAKOB FORSSMED (KD) replik	48
Anf. 59	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	49
Anf. 60	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	49
Anf. 61	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	50
Anf. 62	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	50
Anf. 63	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	51
Anf. 64	ULLA ANDERSSON (V).....	51
Anf. 65	JAKOB FORSSMED (KD) replik	54
Anf. 66	ULLA ANDERSSON (V) replik	54
Anf. 67	JAKOB FORSSMED (KD) replik	54
Anf. 68	ULLA ANDERSSON (V) replik	55
Anf. 69	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	55
Anf. 70	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	58
Anf. 71	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	58
Anf. 72	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	59
Anf. 73	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	59
Anf. 74	ULF KRISTERSSON (M) replik.....	59
Anf. 75	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	60
Anf. 76	ULF KRISTERSSON (M) replik.....	60
Anf. 77	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	61
Anf. 78	ERIK ULLENHAG (L) replik	61
Anf. 79	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	62
Anf. 80	ERIK ULLENHAG (L) replik	62
Anf. 81	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	63
Anf. 82	JAKOB FORSSMED (KD) replik	64

Anf. 83 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	64
Anf. 84 JAKOB FORSSMED (KD) replik	65
Anf. 85 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	66
Anf. 86 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	66
Anf. 87 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	66
Anf. 88 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	67
Anf. 89 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	67
Anf. 90 PER ÅSLING (C).....	68
Anf. 91 NIKLAS WYKMAN (M)	69
Anf. 92 DAVID LÅNG (SD)	72
Anf. 93 MATS PERSSON (L)	75
Anf. 94 LARRY SÖDER (KD).....	77
Anf. 95 LEIF JAKOBSSON (S).....	78
Anf. 96 DANIEL SESTRAJCIC (V).....	80
Anf. 97 NIKLAS WYKMAN (M) replik	82
Anf. 98 DANIEL SESTRAJCIC (V) replik	83
Anf. 99 NIKLAS WYKMAN (M) replik	83
Anf. 100 DANIEL SESTRAJCIC (V) replik	83
Anf. 101 HANNA WIGH (SD).....	84
(Beslut fattades under § 13.).....	85
§ 8 På väg mot ett nytt partnerskap mellan Europeiska unionen och länderna i Afrika, Västindien och Stilla-havsområdet efter 2020.....	85
Utrikesutskottets utlåtande 2015/16:UU6.....	85
Anf. 102 JOHAN NISSINEN (SD)	85
(Beslut fattades under § 13.).....	86
§ 9 Riksrevisionens rapport om bistånd genom internationella organisationer	86
Utrikesutskottets betänkande 2015/16:UU7	86
Anf. 103 JULIA KRONLID (SD)	86
Anf. 104 KENNETH G FORSLUND (S)	88
Anf. 105 SOFIA ARKELSTEN (M).....	89
Anf. 106 KERSTIN LUNDGREN (C).....	90
Anf. 107 BIRGITTA OHLSSON (L).....	91
Anf. 108 SOFIA DAMM (KD)	92
(Beslut fattades under § 13.).....	93
§ 10 Internationella klimatfrågor och hållbar utveckling m.m.	93
Utrikesutskottets betänkande 2015/16:UU8	93
Anf. 109 KERSTIN LUNDGREN (C).....	93
Anf. 110 JAMAL MOUNEIMNE (S).....	95
Anf. 111 SOFIA ARKELSTEN (M).....	96
Anf. 112 HANS LINDE (V).....	98
Anf. 113 BIRGITTA OHLSSON (L).....	99
Anf. 114 SOFIA DAMM (KD)	100
(Beslut fattades under § 13.).....	102
§ 11 Internationella skolor	102

Utbildningsutskottets betänkande 2015/16:UbU5.....	102
Anf. 115 DANIEL RIAZAT (V).....	102
Anf. 116 LENA HALLENGREN (S)	103
Anf. 117 DANIEL RIAZAT (V) replik	104
Anf. 118 LENA HALLENGREN (S) replik	104
Anf. 119 DANIEL RIAZAT (V) replik	105
Anf. 120 LENA HALLENGREN (S) replik	105
Anf. 121 ERIK BENGTZBOE (M)	106
Anf. 122 JABAR AMIN (MP)	107
(Beslut fattades under § 13.)	108
Ajournering.....	108
Återupptagna förhandlingar	108
§ 12 Beslut om ärende som slutdebatterats den 19 november	108
FöU3 Militära frågor	108
§ 13 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	109
FiU1 Statens budget 2016 – Rambeslutet	109
UU6 På väg mot ett nytt partnerskap mellan Europeiska unionen och länderna i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet efter 2020.....	111
UU7 Riksrevisionens rapport om bistånd genom internationella organisationer	111
UU8 Internationella klimatfrågor och hållbar utveckling m.m.	112
UbU5 Internationella skolor.....	112
Meddelande om votering torsdagen den 26 november.....	112
§ 14 Bordläggning.....	113
§ 15 Anmälan om interpellationer	113
§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar	113
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 16.17.	114